

АЙЗЪК АЗИМОВ

ФАНТАСТИЧНО ПЪТЕШЕСТВИЕ

КНИГА ПЪРВА

БАРД

МИСИЯ В ТЯЛОТО НА ЧОВЕКА

ВНИМАНИЕ! Това е последното съобщение, което получавате до края на мисията си. Имате шейсет минути, след като миниатюризацията завърши.

Трябва да сте извън тялото на Венес преди това. Ако не го направите, ще възвърнете нормалните си размери и ще убиете Венес, независимо от успеха на операцията.

Айзък Азимов

Фантастично пътешествие

Мисия в тялото на човека

На Марк и Марша, които ме изнудиха.

Глава 1 САМОЛЕТЪТ

САМОЛЕТЪТ беше стар, четиримоторен реактивен плазмен лайнер, който отдавна беше изтеглен от активна употреба и използването му по този маршрут нямаше да бъде нито икономично, нито особено безопасно. Отправиха се през скупчените облаци на дванайсет часово пътуване, за което щяха да бъдат достатъчни пет часа със свръхзвуков реактивен самолет.

И все още имаха цял час до пристигането.

Агентът на борда знаеше, че тази част от операцията няма да приключи, докато самолета не кацне, а също и че последният час ще да бъде най-труден.

Хвърли поглед към единствения друг пътник в големия салон на самолета – в момента дремеше, забил брадичка в гърдите си.

Пътникът не изглеждаше нито особено необичаен, нито внушителен, но в този миг той беше най-важния човек в целия свят.

* * *

Генерал Алън Картър вдигна навъсен поглед към влизания полковник. Под очите на Картър имаше торбички, а в ъглите на устата му се бяха очертали дълбоки бръчки. Опита се да изправи кламера, с който си играеше, но той изхвъркна от ръката му.

– Почти успя да ме уцелиш – каза спокойно полковник Доналд Рейд. Пясъчно-русата му коса беше пригладена назад, но сивеещите му мустаци стърчаха. Униформата му стоеше неестествено, както и на другия. И двамата бяха специалисти, които работеха по договор, с военни звания за удобство, които бяха донякъде излишни, като се имаше предвид характера на работата.

И двамата имаха на униформите си надпис ОМОС. Всяка буква беше вписана в малък шестоъгълник – два отгоре, три отдолу. Средният шестоъгълник от долния ред носеше символ за по-нататъшна класификация. При Рейд беше жезъл, който го класифицираше като медик.

– Познай какво правя – каза генералът.

– Огъваш кламери.

– Позна. А освен това броя часовете. Като пълен глупак – в гласа му се надигна овладяна рязкост. – Седя тук с потни длани, със

сплъстена коса, с биешо сърце и броя часовете. Сега вече са минути. Седемдесет и две минути, Дон. Седемдесет и две минути и те ще кацнат на летището.

– Добре. Тогава защо нервничаш? Нещо нередно ли има?

– Не, нищо. Взехме го без никакъв проблем. Измъкнали са го направо от ръцете им без никаква засечка, доколкото зная. Качил се е невредим на самолета, един стар ...

– Да, знам това.

Картър поклати глава. Целта му беше не да съобщи някому нещо ново, а просто да си поговори.

– Решихме, че Те ще решат, че Ние ще решим, че най-важно е времето, така че ще го качим на X-52 и ще го изстреляме в ниска орбита. Само че Ние решихме, че Те ще решат това и поставихме антиракетната система в преситено състояние ...

– Параноя – прекъсна го Рейд, – така го наричаме в моята професия. Имам предвид този, който би повярвал, че Те биха го направили. Биха рискували да избухне война и да последва аниhilация.

– Способни са да рискуват точно това, за да спрат хода на събитията. Почти усещам, че и Ние трябваше да рискуваме, ако ситуацията беше обратната. Така че избрахме търговски четиримоторен реактивен самолет. Чудех се дали ще успее да излети.

– И успя ли?

– Какво да успее? – за момент генералът потъна в черни мисли.

– Успя ли да излети?

– Да, да. Пристига нормално. Получавам докладите си от Грант.

– Кой е той?

– Отговорния агент. Познавам го. Щом той е поел отговорността, аз се чувствам сигурен, доколкото е възможно, което всъщност не е чак толкова много. Грант задвижи цялата операция – измъкна Бенеш от ръцете им като семка от диня.

– Е, и?

– Все още се безпокоя. Казвам ти, Рейд, има само един начин да се справиш в тази плетеница. Повярвай ми, Те са толкова хитри, колкото и Ние; за всеки номер, който Ние сме им приготвили, те имат контраномер; за всеки човек, който Ние сме внедрили на Тяхната страна, Те са внедрили един от Нашата. Това продължава повече от половин век. Трябва да сме равностойни, иначе всичко отдавна щеше да е свършило.

– Успокой се, Ал.

– Как бих могъл? Това, което сега Бенеш носи със себе си, това

ново знание може да сложи край на паритета веднъж и завинаги. И при това ние ще сме победителите.

– Надявам се – вмъкна Рейд, – че Другите не мислят същото. Ако Те бяха на това мнение ... Знаеш, Ал, че досега в тази игра имаше правила. Едната страна не бива да прави нищо, което да притисне до такава степен другата страна в ъгъла, че да използва ракетните си бутони. Трябва да им оставиш сигурен перваз, на който да стъпят. Притискай силно, но не твърде силно. Когато Бенеш пристигне тук, Те могат да останат с впечатлението, че са притиснати твърде силно.

– Нямаме друг избор, освен да поемем този риск – след което добави мисълта, която го тормозеше – Ако стигне до тук.

– А няма ли?

Картър скочи на крака, като че ли за да се впусне в бърза разходка напред-назад. Насочи се към Рейд, след това рязко седна.

– Защо всъщност да се вълнувам? Погледът ти има такова омиротворяващо излъчване. Не се нуждая от никакви успокоителни хапчета. Но да предположим, че той пристигне след седемдесет и две – не, шейсет и шест минути. Да предположим, че кацне на летището. Все още ще предстои да бъде докаран тук, да бъде държан тук, в безопасност ... Рибата е още в морето ...

– А тиганът е вече на огъня – почти изтананика Рейд. – Виж, генерале, трябва ли да говорим за последствията? Имам предвид, какво ще се случи, след като той дойде тук?

– Е, Дон, нека да изчакаме, докато дойде тук.

– Е, Ал – изимитира го полковникът. – Не трябва да чакаме, докато дойде тук. Тогава ще бъде твърде късно. Тогава ще бъдеш твърде зает и всички мравчици в щаба ще започнат бясно да се суетят, така че нищо от това, което мисля, че е необходимо, няма да бъде направено.

– Обещавам... – жестът на генерала беше смътно отрицание.

Рейд го игнорира.

– Не. Ще бъдеш неспособен да изпълниш каквото и да е обещание за бъдещето. Обади се на шефа веднага, чуваш ли? Веднага! Можеш да се добереш до него. Точно сега ти си единствения, който може да се свърже с него. Накарай го да разбере, че ОМОС не е само прислужница на отбраната. Или пък, ако ти не можеш, свържи се с комисаря Фърналд. Той е на наша страна. Кажу му, че аз искам няколко трошички за био-науките. Посочи му, че има причини за това. Ал, трябва да викаме достатъчно силно за да ни чуят. Щом веднъж Бенеш е тук, върху него ще наскочат всичките истински генерали, проклети да са, и ние ще

изгубим завинаги влиянието си.

– Не мога, Дон. А и не искам. Ако искаш да бъда пряк, няма да направя нищичко, докато Бенеш не пристигне. И не ми е приятно да се опитваш да ме заангажираш в този момент.

Устните на Рейд побеляха.

– Какво трябва да направя, генерале?

– Чакай, както чакам аз. Брой минутите.

Рейд понечи да си тръгне. Гневът му оставаше добре овладян.

– На твое място бих преразгледал отношението си към успокоителните, генерале.

Картър го изгледа как излиза без да каже нищо. Погледна часовника си.

– Шейсет и една минути! – промърмори той и се пресегна за друг кламер.

* * *

Рейд влезе почти с облекчение в офиса на д-р Майкълс, цивилният ръководител на медицинската секция. Изражението на широкото лице на д-р Майкълс никога не ставаше по-весело от тиха бодрост, придружена най-много от сух смях, но, от друга страна, никога не падаше по-долу от тържественост, чието отсъствието би му придало твърде сериозен вид.

В ръцете си държеше неизменната карта или, по-точно, една от тях. За полковник Рейд всички тези карти бяха еднакви – всяка представляваше безнадежден лабиринт, а събрани заедно те бяха безнадежност умножена по няколко.

Понякога Майкълс се опитваше да разясни картата на него или на някой друг – той беше трогателно настойчив да ги обяснява.

Движението на кръвта се маркираше посредством слабо радиоактивен изотоп и организъмът, бил той човек или мишка, получаваше, така да се каже, собствена фотография, направена на лазерен принцип, която създаваше тримерно изображение. „Е, няма значение, – би казал Майкълс в този момент. – Получавате картина на цялата кръвоносна система в три измерения, която можете да запишете в голям брой двумерни сечения и проекции, в зависимост от необходимостта. Можете да достигнете до най-малките капиляри, ако картината бъде подходящо увеличена.“

„И това ме прави просто географ – би добавил Майкълс. – Географ на човешкото тяло, който чертае неговите реки и заливи, извивки и

потоци, много по-сложни от всичко на Земята, уверявам ви.“

Рейд надникна над рамото на Майкълс и попита:

– Чие е това, Макс?

– Всъщност ниchie – Майкълс я остави настрана. – Просто чакам, това е. Когато някой друг чака, чете книга. А аз чета кръвоносната система.

– Също си в очакване, а? И той също – Рейд кимна по посока на офиса на Картър. – Чакаш същото нещо?

– Очаквам Бенеш да дойде тук. Разбира се. И все пак, знаеш ли, не вярвам напълно.

– Не вярваш напълно в какво?

– Не съм сигурен, че този човек притежава онова, което твърди. Всъщност аз съм физиолог, а не физик – Майкълс повдигна самообвинително рамене, – но предпочитам да вярвам на експертите. Те твърдят, че е невъзможно. Чувал съм ги да казват, че принципа на неопределеността го прави невъзможно за по-дълго от определено време. А със принципа на неопределеността не може да се спори, нали?

– Аз също не съм специалист, Макс, но същите тези експерти заявяват, че Бенеш е един от най-добрите в тази област. Другата страна го притежаваше и успяваше да е наравно с нас само благодарение на него, само благодарение на него. Те нямат никой друг от такава величина, докато ние притежаваме Залецки, Крамър, Рихтхайм, Линдсди и всичките останали. И нашите най-способни вярват, че щом го твърди, наистина има нещо.

– Дали е така? Или просто не искат да рискуват да изпуснем възможността? В края на краищата, дори ако се окаже, че той не притежава нищо, ще спечелим и само поради бягството му. Другите няма да могат повече да го използват.

– А защо трябва да лъже?

– Защо не? – повдигна рамене Майкълс. – Това му помогна да избяга оттам. Ще го доведе тук, където, предполагам, иска да бъде. Ако се окаже, че не знае нищо, едва ли ще го върнем обратно, нали? Освен това, възможно е да не лъже, а просто да греши.

– Хмм ... – Рейд се наклони назад и сложи краката си върху бюрото по най-неподходящ за един полковник начин. – Може би си прав. И ако ни мами, ще свърши добра работа на Картър. Ще свърши работа на всичките глупаци.

– Нищо не си получил от Картър, нали?

– Нищичко. Не иска да направи нищо, преди Бенеш да е дошъл.

Брой минутите, а сега и аз започнах. Остават четиридесет и две.

– Докога?

– Докато самолетът, който го вози, кацне на летището. А за био-науките няма нищо. Ако Бенеш просто се опитва да се измъкне от Другата страна, няма да получим нищо; ако е това, за което се представя, също няма да получим нищо. Отбраната ще обере всеки къшей, всяка троха, всеки мирис. Ще им бъде твърде приятно да си играят с него за да го изпуснат.

– Глупости. Възможно е в началото да не го изпускат, но ние също имаме някакво влияние. Можем да насъскаме срещу тях Дювал – яростния, богобоязлив Питър.

По лицето на Рейд пробяга сянка на отвращение.

– Да го пуснем срещу военните е добра идея. А при сегашното ми настроение, бих го насъскал и срещу Картър. Ако Дювал е зареден отрицателно, а Картър – положително и успее да ги събере заедно, и да ги накарам да мятат искри един срещу друг, докато се избият ...

– Не ставай деструктивен, Дон. Вземаш Дювал твърде на сериозно. Хирургът е художник – скулптор на живите тъкани. Великият хирург е велик художник и съответно има темперамента на такъв.

– И аз имам темперамент, но не го използвам за да ходя по нервите на другите. Какво дава на Дювал монопол върху правото да бъде оскърбителен и високомерен?

– Ако той имаше монопола, щях да бъда възхитен, многоуважаеми полковнико. Ако го имаше, щях да му го отстъпя с най-големи благодарности. Бедата е там, че има толкова други оскърбителни и високомерни личности на света.

– Предполагам, че си прав – промърмори неспокойно Рейд. – Трийсет и седем минути.

* * *

Ако някой беше повторил пред д-р Питър Лоурънс Дювал краткото му описание, направено от Рейд, то щеше да бъде посрещнато със същото кратко грухтене, както и обяснение в любов. Не че Дювал беше нечувствителен към обидите или обожанието – той просто реагираше на тях само когато имаше време, а такова имаше рядко.

Лицето му всъщност не беше намръщено, а това беше по-скоро мускулна контракция в резултат на мислите, които бяха навсякъде. Навярно всички хора имат място, където да се скрият от света. Дювал просто се концентрираше върху работата си.

Този начин на живот му беше донесъл международно реноме на мозъчен хирург, а също и статута на ерген, макар едва ли го съзнаваше.

Нито пък вдигна поглед от внимателните измервания, които правеше върху тримерните рентгенови снимки, които лежаха пред него, когато вратата се отвори. Асистентката му влезе с обичайните безшумни стъпки.

– Какво има, мис Питърсън? – попита той и се загледа дори още по-внимателно в снимките. Усещаното за перспектива беше достатъчно за окоето, но измерването на действителните разстояние изискваше точно отчитане на ъгли и в добавка – дълбоки познания за това каква приблизително би могла да бъде тази дълбочина.

Кора Питърсън изчака за момент да отмени допълнителното съсредоточаване. На двайсет и пет години, точно двайсет години по-млада от Дювал, тя беше получила преди година магистърска степен и внимателно беше я положила в краката на хирурга.

В писмата до близките си почти винаги обясняваше, че всеки ден с Дювал е университетски курс; че изучава методите му и техниката му на диагностика; че боравенето му с инструментите е далеч отвъд това, което могат да повярват. Привързаността му към работата и каузите на лечението можеше да бъде описана само като вдъхновение.

Казано по-просто, тя беше сигурна, с увереността на професионален физиолог, в ускоряването на пулса си, когато наблюдаваше чертите на лицето му, надвесен над своята работа и гледаше бързите, сигурни, точни движения на пръстите му.

Лицето ѝ, обаче, оставаше безучастно, понеже тя не одобряваше действията на своя неинтелектуален сърдечен мускул.

Огледалото ѝ казваше достатъчно ясно, че тя не е обикновена. Напротив. Тъмните ѝ очи бяха раздалечени, на устните ѝ трептеше весела усмивка, което не се случваше често, а фигурата ѝ я дразнеше, тъй като явно пречеше за правилното възприемане на професионализма ѝ. Искаше ѝ се да подсвиркват, или да проявяват съответния интелектуален еквивалент, след нея заради способностите ѝ, а не заради извивките на тялото ѝ.

Дювал поне ценеше високо квалификацията ѝ и изглеждаше неподатлив на привлекателността ѝ, заради което тя го уважаваше още повече.

Най-накрая тя заговори:

– Докторе, Бенеш ще кацне след по-малко от трийсет минути.

– Хмм Защо сте тук? Работното ви време свърши.

Макар Кора да можеше да възрази, че същото се отнася и за него, тя замълча, понеже знаеше, че работният му ден свършва, когато е приключил работата си. Беше стояла с него толкова пъти по цели шестнайсет часа, но въпреки това той може би щеше да заяви при това напълно искрено, че тя работи по осем часа на ден.

– Чакам, за да го видя – добави тя.

– Кого?

– Бенеш. Това не ви ли вълнува, докторе?

– Не. Защо трябва да ме вълнува?

– Той е голям учен, а освен това казват, че има важна информация, която може да революционизира всичко, което правим.

– Наистина ли? – Дювал взе от купчината най-горната фотография, остави я встрани и посегна за следващата.

– Целта ни ще бъде по-лесно достижима с тези знания.

– Това вече се прави. Всичко, което Бенеш ще ни каже, ще послужи само на тези, които искат война. Всичко, което Бенеш ще направи, ще бъде увеличената вероятност за унищожение на света.

– Но, д-р Дювал, вие казахте, че подобряването на техниката би могло да бъде от голяма важност за неврофизиолозите.

– Така ли? Е, добре, казал съм го. Но дори и така да е, бих ви препоръчал да си тръгвате, мис Питърсън – той я погледна отново. Стори й се, че гласът му омекна за малко. – Изглеждате уморена.

Кора механично вдигна ръка към косата си, защото, преведена на женски, думата „уморена“ означава „разрошена“.

– Веднага щом Бенеш пристигне – заяви тя. – Обещавам. Между другото ...

– Да?

– Утре ще използвате ли лазера?

– Точно това се опитвам да реша сега. Ако, разбира се, ми позволите, мис Питърсън.

– Моделът 6951 не може да се използва.

Дювал остави фотографията и се облегна.

– Защо?

– Не е достатъчно надежден. Не мога да го фокусирам правилно. Предполагам, че проблемът е в един от тунелните диоди, но все още не съм открила точно кой.

– Добре. Пригответе един годен за всеки случай и то преди да си тръгнете. А утре ...

– Утре ще разбере какво не е в ред с 6951.

– Да.

Кора тръгна към вратата, хвърли поглед към часовника си и каза:

– Двайсет и една минути, а казват, че самолетът се движи по график.

Отговора беше неопределен звук, който показваше, че не беше я чул. Тя излезе и бавно затвори вратата след себе си.

* * *

Капитан Уилям Оуънс потъна дълбоко в меката седалка на лимузината. Потри уморено острия си нос и стисна широките си челюсти. Усети, че колата се издига върху силните струи сгъстен въздух и след това се насочва напред напълно хоризонтално. Не долови и най-слаб шум от турбо-двигателя, макар че в него тръпнеха нетърпеливо петстотин конски сили.

През бронираните прозорци отляво и отдясно се виждаше мотоциклетния ескорт. Другите коли бяха разположени отпред и отзад, съживявайки нощта с проблясъците на полузатъмнените си фарове.

Това го караше да се чувства важен, тази полуармия от стражи, но, разбира се, не той беше причината. Не беше дори и заради човека, когото отиваха да посрещнат – не заради човека, просто като човек, а само заради съдържанието на големия му ум.

От ляво на Оуънс седеше шефът на Сикрът Сървис. За анонимността на службата говореше фактът, че Оуънс не беше сигурен за името на човека до него, който от очилата без рамки до консервативните обувки, приличаше на професор или на продавач в галантерия.

„Полковник Гендър“ – беше казал предпазливо Оуънс, докато се здрависваха. „Гондър – беше тихият отговор. – Добър вечер, капитан Оуънс“.

Сега се намираха в покрайнините на летището. Някъде напред и нагоре се намираше допотопният самолет, приготвящ се за кацане.

– Велик ден, нали? – каза меко Гондър. Всичко около този човек приличаше на шепот, дори и ненатрапчивата кройка на дрехите му.

– Да – съгласи се Оуънс, като се опита да скрие напрежението в едностранния си отговор. Не че се чувстваше особено напрегнат, просто гласът му винаги звучеше така. Изглежда, че напрегнатата атмосфера подхождаше на тесния му, изострен нос, на издължените му очи и на продълговатите му скули.

Усещаше, че понякога става точно това. Хората очакваха да бъде нервен, когато всъщност не беше. Поне не повече от останалите. От

друга страна, по тази причина, понякога хората се отдръпваха от пътя му, без дори да беше помръднал пръст. Това, може би, беше нещо като компенсация.

– Докарването му тук е голям удар – заговори Оуънс. – Разузнаването заслужава похвала.

– Заслугите принадлежат на нашия агент. Той е най-добрият човек. Мисля, че тайната му е в това, че изглежда като романтичен агент.

– Като какъв?

– Слаб е. Играл е футбол в колежа. Изглежда добре. Има ужасно приличен вид. Един поглед към него и врагът би си казал: Вижте. Ето как би трябвало да изглежда един от Техните тайни агенти, така че разбира се той не би могъл да бъде такъв. След което го отхвърлят и откриват твърде късно, че той е такъв.

Оуънс се намръщи. Сериозно ли говореше? Или само се шегуваше за да разсее напрежението.

Гондър продължи:

– Разбира се, вие осъзнавате, че вашето участие не е никак маловажно. Ще трябва да потвърдите, че това е той.

– Ще го направя – засмя се нервно Оуънс. – Няколко пъти съм го срещал на научни конференции от Другата страна. Една вечер се напихме с него. Е, не бяхме напълно пияни, а просто весели.

– Изпусна ли се да каже нещо?

– Не го напих за да го накарам да говори. Във всеки случай, той не каза нищо. Не беше сам. Техните учени през цялото време се движат по двама...

– А вие казахте ли нещо? – въпросът беше зададен меко, но намеренията зад него очевидно не бяха такива.

Оуънс повторно се засмя.

– Повярайте ми, полковник, няма нищо, което аз да знам, а той да не знае. Бих могъл да му говоря цял ден без никаква опасност.

– Искате ми се и аз да знаех нещо за това. Възхищавам ви се, капитане. Това е технологично чудо, което може да преобрази света и има само неколцина души, които могат да го разберат. Човешкият ум се отдалява от човека.

– На практика не е точно така – възрази Оуънс. – Доста сме. Бенеш, разбира се, е само един, а аз съм на много мили от неговата класа. Всъщност, аз не знам много повече от това, което ми е необходимо, за да проектирам моя кораб. Това е всичко.

– Но ще разпознаете Бенеш?

Изглежда, че шефът на Сикрът Сървис изискваше безкрайно преосигуряване.

– Дори ако има брат-близък, какъвто със сигурност няма, аз ще го разпозная.

– Не е само академичната гледна точка, капитане. Нашият агент Грант е добър, както казах, но все пак съм малко изненадан, че успя да го направи. Питам се, дали не става дума за двойна смяна? Дали Те не са очаквали, че ще се опитаме да им отнемем Бенеш и да са ни приготвили псевдо-Бенеш.

– Мога да открия замяната – настоя самоуверено Оуънс.

– Не можете да си представите какво може да се направи в наши дни с помощта на пластичната хирургия и наркохипнозата.

– Няма значение. Лицето може да ме излъже, но не и разговорът. Или познава Техниката – шепотът на Оуънс ясно постави главна буква на думата – по-добре от мене, или не е Бенеш, както и да изглежда. Могат да подправят тялото на Бенеш, но не и ума му.

Вече се намираха на пистата. Полковник Гондър погледна часовника си.

– Чувам го. Самолетът ще кацне след няколко минути – съвсем на време.

Към кордона, заобикалящ пистата, се присъединиха още въоръжени мъже и бронирани коли, и я превърнаха в окупирана територия, достъпна само за упълномощените лица.

На хоризонта в ляво загасваха последните градски светлини.

Оуънс изпусна въздишка на безкрайно облекчение. Най-последно, след малко Бенеш ще бъде тук.

Щастлив край?

Намръщи се на въпросителната интонацията, която умът му неволно прибави към тези две думи.

„Щастлив край!“ помисли си мрачно, но интонацията отново му се изплъзна от контрол, така че мисълта му пак стана „Щастлив край!“.

Глава 2 КОЛАТА

ГРАНТ наблюдаваше бавното приближаване на градските светлини с нарастващо облекчение. Никои не му даде подробности за важността на д-р Бенеш – освен очевидния факт, че той беше учен, притежаващ жизненоважна информация. Бяха му казали, че е най-важния човек в света, а след това пропуснаха да обяснят защо.

Не оказвай натиск, бяха му казали. Не форсирай събитията. Но цялата операция е жизненоважна. Изключително важна.

Спокойно, бяха му казали, но всичко зависи от тебе – твоята страна, света, човечеството.

И ето, беше направено. Може би никога нямаше да успее, ако Те не се страхуваха да не убият Бенеш. Когато Те разбраха, че единственият им изход е да убият Бенеш, беше вече твърде късно и той успя да се измъкне.

Единственото, което Грант можеше да покаже, беше драскотина от куршум по ребрата, за която се погрижи един дълъг бинт.

Сега, обаче, беше изморен, изморен до мозъка на костите си. Физически изморен, разбира се, но също така и уморен от цялата тази лудост. Преди десет години, в колежа, го бяха нарекли гранитния Грант и той, като последен глупак, се опита да го докаже на футболното игрище. Резултатът беше счупена ръка, но поне има късмета да запази носа и зъбите си. Устните му се разтеглиха в безмълвна усмивка.

Оттогава му остана също и навика да не употребява първото си име. Само едносричното изгрухтяване – Грант. Много мъжествено. Много силно.

По дяволите. Какво му даваше това, освен изхабеност и добра перспектива за къс живот. Току-що беше прехвърлил трийсетте и беше време да се върне към първото си име. Чарлз Грант. Може би дори Чарли Грант. Добрият стар Чарли Грант!

Трепна, но се намръщи на себе си. Трябва да стане. Добрият Чарли Грант. Това е. Добрият стар кротък Чарли Грант, който обича да седи в кресло и да се люлее. Здравсти, Чарли, какъв хубав ден. Здравей, Чарли, изглежда, че ще вали.

Намери си тиха работа, добри ми стар Чарли, и избутай до пенсия.

Грант погледна встрани към Ян Бенеш. Дори откри нещо познато в

тази шокираща прошарена коса, в лицето с големия, месест нос над рошавите мустаци, които също сивееха. Носът и мустаците биха дали добър материал на аниматорите, но оставаха очите, заобиколени с дребни бръчици и хоризонталните черти, които никога не изчезваха от челото му. Дрехите на Бенеш бяха умерено лошо скроени, но бяха тръгнали набързо, без да имат време за по-добри шивачи. Ученият приближаваше петдесет, но изглеждаше по-стар.

Бенеш се беше наклонил напред и наблюдаваше светлините на приближаващия град.

– Професоре, били ли сте вече в тази част на страната – обади се Грант.

– Никога не съм бил, в която и да е част на вашата страна – отвърна Бенеш – или, може би, това беше въпрос-уловка?

В говора му имаше слаба, но доловима следа от акцент.

– Не. Просто разговарям. Градът пред нас е втория ни по големина. Възможно е да живеете тук. Аз съм от другия край на страната.

– За мене е без значение. Единият край. Другият край. Щом съм тук. Ще бъде ... – не завърши думите си, но в очите му се появи тъга.

Трудно е да изоставиш всичко, дори и да чувстваш, че трябва, помисли си Грант.

– Ще се погрижим да не ви остане време за мрачни размисли, професоре. Ще ви намерим работа.

Бенеш остана тъжен.

– Сигурен съм. Очаквам го. Това е цената, която ще платя, нали?

– Предполагам, че е така. Знаете, че ни коствахте известни усилия.

Бенеш сложи ръка на рамото на Грант.

– Рискувахте живота си. Високо ценя това. Можеха да ви убият.

– Възможността да ме убият е нещо нормално за мене. Рискове на професията. За това ми плащат. Не чак толкова, колкото ако свирех на китара или играех бейзбол, но приблизително толкова, колкото чувстват, че струва живота ми.

– Не можете да продължавате така.

– Трябва. Моята служба ме задължава. Когато се върна ще има ръкостискания и едно притеснено „добра работа“. Нали знаете, мъжествена сдържаност и други такива. А след това „А сега следващата задача, но освен това трябва да приспадне разходите за този бинт. Разходите трябва да се следят.“

– Вашият цинизъм не може да ме заблуди, млади човече.

– Той трябва да заблуди мене, професоре, или ще трябва да се

откажа – Грант беше почти изненадан от неочакваната горчивина в гласа му. – Затегнете колана си, професоре. Тази летяща развалина сигурно има проблеми с кацането.

* * *

Въпреки предсказанията на Грант, самолетът се приземи гладко и, като направи завой, спря.

Хората на Сикрът Сървис се приближиха. От камионите наскачаха войници и образуваха кордон около самолета, като оставиха път за моторизираната стълба.

Ртите лимузини спряха до самата стълба.

– Наблягате на сигурността, полковник – подметна Оуънс.

– По-добре прекалено, отколкото недостатъчно.

Оуънс забеляза удивен, че устните му зашепнаха безмълвна молитва.

– Радвам се, че вече е тук – добави Оуънс.

– Не чак толкова, колкото мене. И преди самолетите са били унищожавани посред полет.

Вратата на самолета се отвори и веднага се появи Грант. Той се огледа и им помахаша.

– Поне той изглежда невредим. Къде ли е Бенеш? – каза полковник Гондър.

Като че ли в отговор на въпроса му, Грант се отдръпна встрани, за да пропусне Бенеш. За миг усмихнатият Бенеш остана неподвижен. След това пъргаво изприпка по стълбата, като държеше в ръка очукан куфар. Грант го последва. След тях вървяха пилота и помощника му.

Полковник Гондър го чакаше на най-долното стъпало.

– Професор Бенеш. Радвам се да ви видя тук! Казвам се Гондър. От този момент, аз ще отговарям за вашата безопасност. Това е Уйлям Оуънс. Мисля, че го познавате.

Очите на Бенеш светнаха. Пусна куфара и разтвори ръце. Полковник Гондър незабелязано го вдигна.

– Оуънс! Да, разбира се. Една нощ се напихме заедно. Добре си спомням. Една дълга и досадна следобедна сесия, където всичко, което беше интересно не можеше да се каже, така че отчаянието ме беше покорило като сиво одеяло. С Оуънс се срещнахме на вечеря. С него имаше петима негови колеги, които не си спомням много добре. Оуънс и аз, обаче, отидохме в един малък клуб, с джаз и танци, и пихме шнапс, а Оуънс беше много любезен с едно от момичетата. Оуънс, помните ли

Ярославич?

– Колегата ви, който беше с вас? – опита се да си спомни Оуънс.

– Точно така. Обичаше шнапса, повече от допустимото, но не му беше позволено да пие. Трябваше да остане трезвен. Такива бяха строгите заповеди.

– За да ви наблюдава ли?

Бенеш изрази съгласието си с едно дълго вертикално движение на главата си и със сериозно издаване напред на долната си устна.

– Продължавах да му предлагам ликьор. Казах му: Милан, прашното гърло е вредно за мъжа, но трябваше да продължи да отказва, въпреки, че очите му щяха да изтекат. Не беше хубаво от моя страна.

Оуънс се усмихна и кимна.

– Да се качваме в лимузината и да тръгваме към шаба. Първо ще трябва да ви покажем на всички, че сте тук. След това ви обещавам, че ще спите двайсет и четири часа преди да ви зададем какъвто и да е въпрос.

– Предполагам, че шестнайсет ще са достатъчни. Но преди това – той се огледа неспокойно. – Къде е Грант? А, ето го.

Спусна се към младия агент с протегнатата ръка.

– Грант! Довиждане. Благодаря ви. Много ви благодаря! Ще ви видя отново, нали?

– Възможно е – отвърна Грант. – Лесно е да ме откриете. Просто се огледайте за някоя гнила работа и аз ще съм там, на самия връх.

– Радвам се, че успяхте да се справите с тази гнила работа.

Грант се изчерви.

– Тази гнила работа беше важна, професоре. Радвам се, че успех да помогна.

– Знам. Довиждане! Довиждане!

Бенеш му помахаше с ръка и се върна към лимузината.

Грант се обърна към полковника.

– Ще наруша ли сигурността ако си тръгна веднага, шефе.

– Върви ... И, между другото, Грант ...

– Да, сър?

– Добра работа!

– Правилният израз, сър, е „Голямо шоу“. Не отговарям на нищо друго.

Докосна язвително с пръсти слепоочието си и си тръгна.

Грант напуска, помисли си той, а след това – влиза Добрия Стар Чарли!

Полковникът се обърна към Оуънс.

– Влезте при Бенеш и поговорете с него. Аз ще съм в първата кола. Щом пристигнем в шаба искам да сте готов с твърдо потвърждение, ако сте открили такова или с твърдо отрицание. Не желая нищо друго.

– Той си спомни епизода с пиянството – каза Оуънс.

– Точно така – недоволно отвърна полковникът. – Той си го спомни прекалено бързо и твърде подробно. Поговорете с него.

Всички се бяха качили и колоната потегли, набирайки скорост. Грант ги наблюдаваше отдалеч, след това им помахаше, без да има предвид някого.

Щеше да има свободно време, а той знаеше как точно щеше да го прекара след една нощ сън. Усмихна се, предвкушвайки приятните изживявания.

* * *

Колоната напредваше предпазливо. Шумът и спокойствието в града се променяха в различните квартали през различните часове, а обичайните за тази част на града и за този час бяха добре известни.

Колите с бучене преминаваха покрай наредените един до друг складове. Мотоциклетите се движеха напред. В първата лимузина полковникът отново се мъчеше да предположи реакцията на Другите срещу успешния удар.

Саботажът в шаба беше винаги възможен. Не можеше да се сети за някаква предпазна мярка, която да не беше взета, но в неговата работа беше аксиома, че никакви предпазни мерки не са достатъчни.

Светлина?

За момент му се стори, че в една от сградите, които приближаваха, проблесна светлина. Грабна телефона за да предупреди мотоциклетния ескорт.

Говореше бързо и ожесточено. Един от мотоциклетите се откъсна напред.

В същия миг, някъде напред и встрани, приглушено изрева автомобилен двигател и миг по-късно самият автомобил се появи стремглаво от една тясна уличка.

Фаровете му бяха загасени и при внезапната му поява никой не разбра точно какво се случва. По-късно никой не успя да опише точно събитията.

Колата-торпила, насочила се право към средната лимузина, в която се намираше Бенеш, се сблъска с отиващия напред мотоциклет. При

последвалия удар, мотоциклета бе размазан, а мотоциклетиста – отхвърлен мъртъв настрани. Колата-бомба се отклони и само закачи задницата на лимузината.

Последваха още няколко сблъсъка. Неуправляемата кола се завъртя и след като се блъсна в една телефонна кабина, спря. Колата-камикадзе, също станала неуправляема, се удари в една тухлена стена и избухна в пламъци.

Лимузината на полковника спря. Мотоциклетите с писък спираха и се насочваха обратно към тях.

Гондър изскочи, втурна се към разбитата кола и отвори вратата ѝ.

Оуънс, пораздрусан, с кървяща драскотина на едната скула попита:

– Какво стана?

– Няма значение. Как е Бенеш?

– Ранен е.

– Жив ли е?

– Да. Помогнете ми.

Двамата заедно повдигнаха и издърпаха Бенеш от колата. Очите на Бенеш бяха отворени, но гледаха със стъклен поглед, а от устните му се чуваха несвързани слаби звуци.

– Как сте, професоре?

– Главата му се удари силно в дръжката на вратата – поясни тихо Оуънс. – Предполагам, че е получил сътресение. Но той е Бенеш. Сигурен съм.

– Сега вече знаем това, ти ... – изкрещя Гондър, като с мъка преглътна последните думи.

Вратата на първата лимузина беше отворена. Двамата повдигаха Бенеш, за да го поставят на седалката, когато се чу изстрел от пушка. Гондър се хвърли в колата върху Бенеш.

– Да се махаме отук – викна той.

Колата и половината от мотоциклетния ескорт тръгнаха. Другите останаха назад. Полицаяте се втурнаха към сградата, от която се чу изстрелът. Гаснещата светлина на горящата кола-камикадзе придаваше адски оттенък на сцената.

В далечината се чуваше шума на тълпата, която започваше да се събира.

Гондър държеше главата на Бенеш в скута си. Ученият беше изпаднал в безсъзнание, дишането му беше забавено, а пулсът – слаб.

Гондър се загледа мрачно в човека, който може би щеше да умре, преди колата да стигне до целта си и отчаяно промърмори:

– Почти бяхме стигнали! Почти!

Глава 3 ЩАБЪТ

ГРАНТ чу в просъница думкането. С мъка се надигна и потътри крака към вратата, като се прозяваше.

– Идвам ...

Чувстваше се упоен и искаше да се чувства така. С течение на времето беше свикнал да се събужда от всеки странен шум. Незабавно заспиваше нащрек. Вземете малко сън, добавете щипка думкане с юмурици и ще получите незабавен цъфтеж на такъв хубав живот.

Но сега беше свободното му време и не искаше да го безпокоят.

– Какво искате?

– Полковникът ме изпраща, сър – чу се от другата страна на вратата. – Отворете веднага.

Против волята си, Грант се разсъни напълно. Пристъпи отстрани на вратата и се прилепи до стената. Отвори вратата, колкото позволяваше веригата и каза:

– Пъхнете личната си карта.

Отвън подадоха картата, той я взе и я отнесе в спалнята. Потърси портфейла си и измъкна идентификатора си. Вкара картата и прочете резултата върху прозрачния екран.

Върна я обратно и откачи веригата – въпреки всичко готов за появата на оръжие или някаква друга проява на враждебност.

Младият човек, който влезе, изглеждаше напълно безопасен.

– Трябва да дойдете с мене в щаба, сър.

– Колко е часа?

– Около шест и четиридесет и пет, сър.

– Сутринта?

– Да, сър.

– За какво съм им потрябвал по това време?

– Не знам, сър. Изпълнявам заповед. Ако обичате елате с мене. Съжалявам. Аз също не исках да ставам, но се наложи – младежът се опита да придаде ирония на думите си.

– Имам ли време да се избърсна и да взема един душ?

– Ами...

– Добре тогава, имам ли време да се облека?

– Да, сър. Но бързо!

Грант потърка с пръсти четината по лицето си и си помисли доволен, че поне вечерта беше взел душ.

– Дайте ми пет минути да се приготвя.

– За какво става дума? – провикна се откъм банята.

– Не знам, сър.

– В кой щаб отиваме?

– Не мисля ...

– Няма значение – звукът на течаща вода направи невъзможен понататъшния разговор.

Грант се появи, чувствайки се поне малко по-цивилизован.

– Но все пак отиваме в щаба, нали?

– Да, сър.

– Добре, синко – каза кротко Грант. – Но ако усетя, че се опитваш да ме изиграеш, ще те нарежа на парчета.

– Да, сър.

* * *

Грант се намръщи при спирането на колата. Утрото беше сиво и влажно. Щеше да вали, районът представляваше смесица от разнородни складове, а преди четвърт миля бяха преминали покрай зона, заградена с въжета.

– Какво е ставало тук? – попита Грант и спътникът му показва обичайната си неосведоменост.

Сега бяха спрели и Грант внимателно постави ръка върху ръкохватката на револвера си.

– По-добре ми кажи какво следва.

– Пристигнахме. Това е секретен държавен обект. Не прилича на такъв, но е.

Младият мъж излезе от колата, последван от шофьора.

– Мистър Грант, моля, останете в колата.

Двамата се отдалечиха на стотина фута¹, докато Грант се оглеждаше внимателно наоколо. С внезапно трепване колата се задвижи и за част от секундата той изгуби контрол над себе си. Овладейвайки се, опита да отвори вратата на колата, след това се поколеба, наблюдавайки учудено как гладките стени се издигат навсякъде около него.

Трябваше му малко време за да разбере, че се спуска заедно с

1. Англ. мярка за дължина, равна на 30.48 см. Навсякъде в книгата са запазени оригиналните английски мерни единици. – Б. пр.

колата и че колата е стояла върху асансьорна шахта. Когато го осъзна беше вече твърде късно да напусне колата.

Капакът се затвори над него и Грант остана в пълна тъмнина. Включи фаровете на колата, но те безполезно блиснаха светлина в заоблената крива на издигащата се стена.

Не можеше да направи нищо друго, освен да изчака няколко мъчителни минути, докато накрая колата спря.

Отвори се две широки врати и мускулите на Грант се напрягнаха, готови за действие. Наложиха си да се отпусне. Очакваше го двуместен мини-автомобил, управляван от военен полицаи – истински военен полицаи с напълно редовна военна униформа. На каската му бяха изписани буквите ОМОС. Върху мини-автомобила се виждаше същия надпис.

Автоматично Грант се опита да разчете съкращението.

– Обединени морски осигурителни сили – промърмори той. – Организация на младите образовани скаути.

– Какво? – каза той на глас. Не беше чул забележката на полицаия.

– Бихте ли се качили, сър – повтори сковано полицаият, като посочи празната седалка.

– Разбира се. Доста просторно е тук.

– Да, сър.

– Колко е голям този обект?

Преминаваха през голям зала, покрай чиито стени бяха наредени камиони и мотокари с надпис ОМОС.

– Доста голям е – отвърна военният полицаи.

– Ето това харесвам на всички тук – заяви Грант. – Пълни са с безценна информация.

Автомобилът се изкачи гладко по наклонена рампа на по-горно и доста по-населено ниво. Униформени мъже и жени се движеха делово, а наоколо се усещаше неопределено, но безспорно вълнение.

Грант се улови, че следи стъпките на забързано момиче, облечено в униформа на медицинска сестра. Върху извивката на едната ѝ гърда спретнато беше изписано ОМОС. Спомни си за плановете, които кроеше предишната вечер.

Ако това е нова задача ...

Автомобилът зави рязко и спря пред едно бюро.

– Чарлз Грант, сър – смутолеви военният полицаи.

Служителят зад бюрото остана неподвижен при тази информация.

– Име? – попита той.

– Чарлз Грант – отговори Грант, – както каза добрия човек.

– Картата ви, моля.

Грант я подаде. Служителят бегло погледна релефния номер, гравирен върху нея. Пъхна я в идентификатора, поставен на бюрото му, докато Грант гледаше без всякакъв интерес. Функционално, той беше същия като джобния му идентификатор, но прекалено голям и неудобен. Върху сивия, безличен екран се появи неговия собствен портрет – в профил и анфас. Изглеждаше така, както на Грант винаги му се беше струвало – мрачен и по гангстерски заплашителен.

Къде беше открития, честен поглед? Къде беше чаровната усмивка? Къде бяха трапчинките на бузите, които подлудяваха момичетата? Ясно се виждаха само тези тъмни, навъсени вежди, които му придаваха такъв гневен вид. Щеше да бъде чудо, ако някой го разпознаеше.

Служителят успя да го направи и то очевидно без усилие – един поглед към снимката, един поглед към Грант. Измъкна картата, подаде му я и му махна, че може да продължава.

Автомобилът зави надясно, мина под един свод и пое по дълъг коридор, с пътна маркировка и с по две ленти във всяка посока. Движението беше доста натоварено, а Грант – единственият неуниформен.

Вратите се повтаряха почти с хипнотична последователност от две страни на коридора. Покрай стените имаше пешеходни пътеки, по които се движеха сравнително малко хора.

Автомобилът приближаваше друг свод, над който беше написано „медицински отдел“.

Дежурният военен полицай, застанал в кабина, подобна на тези на пътните полицаи, натисна бутон. Тежките стоманени врати се отвориха, мини-автомобилът се промуши между тях и спря.

Грант се зачуди под коя ли част на града се намираха в момента.

Мъжът в генералска униформа, който приближаваше с бърза крачка, изглеждаше познат. Грант се обади преди още да са се приближили достатъчно, за да си подадат ръка.

– Картър, ако не греша? Срецнахме се на Междуконтиненталния преди няколко години. Тогава не бяхте униформен.

– Здравейте Грант. О-о, зарежете униформата. Нося я тук само за авторитет. Това е единствения начин, по който могат да се издават заповеди. Елате с мене. Гранитния Грант, нали така ви наричаха?

– Е-е ... да.

Влязоха в помещение, което очевидно беше операционна зала. Грант погледна през панорамния прозорец и видя облечните в бяло мъже и жени, които се суетяха, заобиколени от метални инструменти,

остри и хладни. Всичките изглеждаха дребни поради изобилието на електронна апаратура, която беше превърнала медицината в клон на инженерството.

Вкараха операционна маса. Върху бялата възглавница ясно се виждаха рошавите прошарени коси.

– Бенеш ли е? – прошепна Грант.

– Бенеш – потвърди мрачно генерала.

– Какво се е случило с него?

– Добраха се до него, в края на краищата. Грешката е наша. Живеем в електронен век, Грант. Всичко, което правим, е с помощта на нашите транзисторни слуги. Отблъскваме всичките си врагове като манипулираме потоци електрони. Бяхме обезопасили целия маршрут, но само срещу врагове, снабдени с електроника. Не бяхме предвидили кола с човек на кормилото и пушки с хора на спусъците.

– Предполагам, че не сте хванали нито един жив.

– Никой. Човекът в колата загина на място. Другите бяха убити от нашите куршуми. Ние също загубихме няколко човека.

Грант отново погледна надолу. Лицето на Бенеш беше пребледняло, като от успокоително.

– Предполагам, че е жив, така че все още има надежда.

– Жив е. Но няма много надежда.

– Някой успя ли да поговори с него? – попита Грант.

– Капитан Оуънс, Уйлям Оуънс. Познавате ли го?

Грант поклати глава.

– Бегло си го спомням от летището, понеже Гондър го извика по име.

– Оуънс е говорил с Бенеш, но не е получил важна информация. Гондър също е говорил с него. Вие сте говорили с него повече от всеки друг. Каза ли ви нещо?

– Не, сър. А и не бих го разбрал. Моята мисия беше да го доведе тук и това е всичко.

– Разбира се. Но сте говорили с него и може би е казал повече, от това, което е имал намерение да каже.

– Ако го е направил, пропуснал съм го. Но не мисля, че е казал нещо. Като живееш от Другата страна се научаваш да си държиш устата затворена.

Картър се намръщи.

– Не е необходимо да бъдете надменен, Грант. По същия начин се научаваш да се държиш и от тази страна. Ако не знаете това...

Извинявайте, не беше необходимо.

– Няма нищо, генерале – Грант повдигна рамене.

– Проблемът е там, че не е говорил с никого. Беше изваден от строя преди да успеем да се доберем до това, което искахме от него. По-добре да не беше напускал Другата страна.

– Докато идвах, минах покрай място, обградено с...

– Там се случи. Още пет преки и щяхме да сме тук, в безопасност.

– Какво му е сега?

– Мозъчна травма. Ще трябва да го оперираме и поради това се нуждаем от вас.

– От мене? – каза неразбиращо Грант. – Чуйте ме, генерале, в мозъчната хирургия аз съм дете.

Картър не реагира на думите му и те прозвучаха кухо и за самия Грант.

– Елате с мене – рече Картър.

Грант го последва през една врата, по къс коридор, до друга стая.

– Централната наблюдателна зала – поясни кратко Картър. Стените бяха покрити с телевизионни екрани. Креслото в центъра беше заобиколено с полукръгъл, наклонен пулт, отрупан с превключватели.

Картър седна, а Грант остана прав.

– Нека ви обясня накратко ситуацията. Разбирате, че Ние и Те се намираме в равновесно положение.

– И сме така от доста време. Разбира се.

– Все пак, равновесието не е лошо нещо. Състезаваме се, тичаме изплашени през цялото време и успяваме да направим доста по този начин. И двете страни. Но ако равновесието трябва да се наруши, то това трябва да стане в наша полза. Разбирате, нали?

– Мисля, че да, генерале – сухо се съгласи Грант.

– Бенеш представлява възможността за такова нарушение. Ако можеше да ни каже това, което знае ...

– Мога ли да задам един въпрос, сър?

– Да, разбира се.

– Какво знае той? От какъв характер е информацията му?

– Не още. Не още. Изчакайте малко. Точният характер на информацията е без значение в момента. Нека да продължи... Ако можеше да ни каже това, което знае, тогава равновесието се нарушава в наша полза. Ако умре, или дори ако се възстанови, но без да е способен да ни даде информацията, поради мозъчно увреждане, тогава паритета остава.

– Като изключим човешката тъга поради загубата на един велик ум,

може да се каже, че поддържането на равновесието не е толкова лошо нещо – вмъкна Грант.

– Да, ако ситуацията е такава, каквато я описах. Но е възможно и да не е такава.

– Как можете да го разберете?

– Да вземем като пример Бенеш. Известен е като съдържан и нямаме данни да е имал проблеми с властите. Четвърт век се е показвал лоялен и към него са се отнасяли добре. А сега той внезапно избягва...

– Защото иска да разруши равновесието в наша полза.

– А дали е така? Или пък е разкрил достатъчно от работата си, преди да разбере напълно значението ѝ и е дал на Другите ключа към решението на проблема. Възможно е след това да е осъзнал, че непреднамерено е дал в ръцете на собствената си страна доминиращо положение в света и може би не е бил достатъчно убеден в желанието на своята страна да се задоволи само с това. Поради това ида при нас за да се запази равновесието.

– Имате ли някакви доказателства за това, сър?

– Ни едно късче – отвърна Картър. – Но предполагам, разбирате, че е възможно и схващате, че няма нито едно доказателство за обратното.

– Продължавайте.

– Ако оживяването или смъртта на Бенеш означаваха избор между пълна победа или продължаване на равновесието – е, щяхме да се справим. Щеше да бъде голям срам да пропуснем шанса си за пълна победа, но утре може би ще има друг шанс. Обаче, това което ни чака е, може би, избор между равновесието и пълната загуба. В такъв случай едната алтернатива е напълно неприемлива. Съгласен ли сте?

– Разбира се.

– В такъв случай ви е ясно, че ако има дори и най-малка възможност смъртта на Бенеш да ни доведе пълно поражение, тогава тази смърт трябва да бъде предотвратена на всяка цена, при каквото и да е риск.

– Разбирам, че последното изречение е за моя сметка, генерале, защото се каните да ме накарате да направя нещо. Случвало се е да рискувам живота си, за да предотвратя събития, които могат да доведат до пълното поражение. Да ви призная, никога не ми е допадало, но го правех. Обаче какво бих могъл да направя в операционната? Когато преди няколко дни се нуждаех от превръзка, Бенеш я направи вместо мене. А сравнено с останалите ми медицински способности, аз съм много добър при поставянето на бинтове.

Картър не реагира на думите му.

– Гондър ви препоръча за тази задача. Той смята, че сте забележително способен човек. Същото мисля и аз.

– Генерале, нямам нужда от ласкателства. Намирам ги за дразнещи.

– По дяволите. Не ви лаская. Обяснявам ви нещо. Гондър смята, че като цяло сте способен, но счита, че вашата мисия е останала неизпълнена докрай. Трябвало е да доведете Бенеш при нас невредим, а това не е било направено.

– Той беше невредим, когато го оставих в ръцете на Гондър.

– Въпреки това, сега не е.

– Професионалната ми чест ли се опитвате да засегнете, генерале?

– Ако така звучи по-добре.

– Добре. Ще държа скалпелите. Ще бърша потта от челото на хирурга. Дори ще намигам на сестрите. Мисля, че това е пълен списък на всичко, което мога да направя в операционната зала.

– Няма да бъдете сам. Ще сте част от екип.

– Очаквах това – каза Грант. – Някой друг ще държи скалпела и ще реже. Аз само ще държа инструментите върху табла.

Картър превключи няколко бутона със сигурни движения. На един от екраните се появиха две тъмни фигури. Бяха приведени над лазер, излъчващ тънък като конец сноп червена светлина. Светлината загасна и те свалиха очилата си.

Картър поясни:

– Това е Питър Дювал. Чувал ли сте за него?

– Съжалявам, не.

– Той е най-добрия мозъчен хирург в страната.

– Кое е момичето?

– Тя е асистентката му.

– А-ха!

– Не бъдете тесногръд. Тя е изключително компетентен специалист.

– Сигурен съм в това – посьрна Грант.

– Казахте, че сте видели Оуънс на летището?

– Съвсем за малко, сър.

– Той също ще бъде с вас. А също и шефът на медицинския отдел. Той ще ви разясни всичко накратко.

Отново няколко манипулации с бутоните, но този път телевизионното изображение беше съпътствано от ниско бръмчене, което придружаваше двустранната връзка.

Появи се симпатична плешива глава на фона на сложни схеми на кръвоносна система, които изпълваха стената зад нея.

– Макс! – каза Картър.

Майкълс вдигна поглед. Очите му се присвиха. Изглеждаше доста уморен.

– Да, Ал.

– Грант е готов за вас. Побързайте. Нямаме много време.

– Така е. Ще дойда да го взема – за момент Майкълс погледна Грант и добави бавно – Надявам се, че сте подготвен, мистър Грант, за най-необикновените събития в живота ви. А и не само във вашия.

Глава 4 ИНСТРУКТАЖЪТ

ГРАНТ усети, че наблюдава с отворена уста схемата на кръвоносната система, окачена в офиса на Майкълс.

– Изглежда ужасна бъркотия, но това е картата на територията – обади се Майкълс. – Всяка линия върху нея е път, всяко свързване – кръстопът. Сложна е като пътната карта на Щатите. Дори повече, защото е тримерна.

– Божичко!

– Стотици хиляди мили² кръвоносни съдове. Сега виждате само една малка част. Повечето са микроскопични и не могат да бъдат забелязани без значително увеличение, но ако ги свържете заедно, те ще стигнат да се обиколи четири пъти Земята или, ако предпочитате, почти на половината път до Луната. Спали ли сте, Грант?

– Около шест часа. В самолета също подремнах. Сега съм в добра форма.

– Това е добре. Ще имате възможност да похапнете и да се избърснете. Искане ми се и аз да бях поспал – вдигна ръка докато казваше това. – Не че съм в лоша форма. Не се оплаквам. Взимали ли сте някога морфоген?

– Дори не съм чувал. Някакво лекарство ли е?

– Да. Сравнително ново. Всъщност човек не се нуждае от самия сън. По време на съня човек не си почива повече, отколкото ако полегне удобно с отворени очи. Това, от което се нуждаем, са сънищата. Трябва да сънуваме, иначе мозъчната координация се нарушава и започват да халюцинирате и дори може да се стигне до смърт.

– И морфогенът ви кара да сънувате?

– Точно така. Потопя ви за около половин час в сънища, след което сте готови за деня. Послушайте съвета ми и не го използвайте, освен в краен случай.

– Защо? Да не би да ви оставя изморен?

– Не. Не особено изморен. Просто сънищата са лоши. Морфогенът изсмуква мозъка, почиства го от умствените отпадъци, натрупани през деня, а това е доста силно преживяване. Не го правете. Но аз, за

2. Англ. мярка за дължина, припл. 1609 м – Б. пр.

съжаление, нямах избор. Тази схема трябваше да бъде приготвена и прекарах цялата нощ над нея.

– Тази карта?

– Това е кръвоносната система на Бенеш до последния капиляр и аз трябваше да науча всичко, което се отнася до нея. Ето тук, разположен в центъра на черепа, почти до хипофизата, се намира тромба.

– В него ли е проблемът?

– Със сигурност. Можем да се справим с всичко останало. Нараняванията и контузиите, шока, сътресението. С тромба, обаче, не бихме могли да се справим без хирургическа намеса. И то бърза.

– Колко време имаме, д-р Майкълс?

– Не мога да кажа с точност. Малко закъснение няма да бъде фатално, надявам се, но мозъчните увреждания ще бъдат толкова лоши, колкото и смъртта. Хората тук очакваха чудеса от Бенеш и сега са силно обезпокоени. Особено за Картър това беше силен удар и той настоя да дойдете.

– Имате предвид – каза Грант, – че очаква Другата страна да опита отново.

– Не го заявява, но подозирам, че се страхува и поради това иска да сте в групата.

Грант се огледа наоколо.

– Има ли причини да се предполага, че са проникнали на това място. Имат ли внедрени агенти тук?

– Не мога да знам, но, във всеки случай, Картър е настроен подозрително. Мисля, че предполага възможността за медицинско убийство.

– Може би Дювал?

Майкълс повдигна рамене.

– Не е много обичан, а инструментите му са такива, че могат да причинят смърт, ако се отклонят дори на косъм встрани.

– Как може да му бъде попречено?

– По никакъв начин.

– Тогава използвайте някой друг. Някой, на когото вярвате.

– Никой друг не притежава необходимите умения. А Дювал е тук, сред нас. Освен това, няма доказателства, че не е напълно лоялен.

– Но аз няма да помогна с нищо, ако застана до Дювал в ролята на медицинска сестра и го наблюдавам отблизо. Няма да знам какво прави, нито дали го прави правилно. Всъщност, трябва да си призная, че щом отвори черепа, ще се махна.

– Няма да отваря черепа – възрази Майкълс. – Тромбът не може да

бъде достигнат отвън. Убеден съм в това.

– Но, тогава ...

– Ще го достигнем отвътре.

Грант се намръщи. Бавно поклати глава.

– Знаете ли какво. Не разбирам за какво говорите.

– Мистър Грант – каза Майкълс спокойно, – всички участници в проекта са запознати със задълженията си и разбират какво точно правят. Вие сте външен човек и за мене е доста трудна задача да се занимавам с образованието ви. Но щом трябва, значи трябва. Възнамерявам да ви запозная с някои от теоретичните разработки, направени в този институт.

Грант направи гримаса.

– Извинявайте, докторе, но току що употребихте лоша дума. В колежа предпочитам да се занимавам с футбол и, на второ място, с момичета. Не си губете времето с мене.

– Видях досието ви, мистър Грант, и фактите в него не съвпадат напълно с това, което казвате. Обаче, независимо от това, че сме само двамата, няма да ви отнема мъжествеността, като ви обвиня в явна интелигентност и образование. Ще ви обясня същината на онова, което трябва да узнаете, без да ви занимавам с теория. Предполагам, че сте видели надписите ОМОС?

– Да, разбира се.

– Имате ли представа какво значат?

– Опитах няколко варианта. Като например: Обединение на Марсианските Олигофрени и Смотаняци. Сетих се и за по-добър вариант, но не ми е удобно да го кажа.

– Съкращение е от: Обединени Миниатюрни Отбранителни Сили.

– Това е по-безсмислено дори и от моето предположение – додаде Грант.

– Ще ви обясня. Чувал ли сте за спора около миниатюризацията?

Грант се замисли за момент.

– По това време бях в колежа. Занимавахме се няколко часа с него в часовете по физика.

– Между мачовете?

– Да. Всъщност, през ваканцията. Доколкото си спомням, група физици заявили, че могат да намалят размера на обектите произволен брой пъти и били обвинени в измама. Е, може би не измама, а грешка. Спомням си, че обсъдихме няколко аргумента, доказващи защо е невъзможно да се намали размера на човек до размерите на мишка, например, и при

това да остане човек.

– Сигурен съм, че същото е било направено във всички колежи в страната. Спомняте ли си какви точно бяха възраженията?

– Мисля, че да. Ако искате да намалите размерите, можете да го направите по два начина. Можете да приблизите отделните атоми поблизо един до друг или можете изобщо да махнете част от тях. Да се приближат атомите означава да се преодолеят междуатомните сили на отблъскване, което би породило огромно налягане. Налягането в центъра на Юпитер би било недостатъчно да се свие човек до размерите на мишка. Прав ли съм дотук?

– Ясен сте като бял ден.

– А дори и да успеете да го направите, налягането би убило всичко живо. Освен всичко това, обект, намален по размери посредством сближаване на атомите, би запазил първоначалната си маса. Боравенето с обект, който има маса на човек и размер на мишка, ще бъде трудно.

– Забележително, мистър Грант. Вероятно с часове сте забавлявали приятелката си с такива романтични разговори. А другия метод?

– Другият метод е да се махат атоми в подходящо съотношение, така че масата и размера на обекта да намаляват, докато връзките между останалите части остават непроменени. Само че, ако намалите човек до размерите на мишка, би останал само един атом от приблизително седем хиляди. Ако направите това с мозъка, това, което ще остане, едва ли ще е много по-сложно от мозъка на мишка. Освен това, как ще възстановите размерите на обекта, както твърдят, че могат, въпросните физици? Как ще върнете обратно атомите на местата им?

– Точно така, мистър Грант. Но как тогава някои известни физици са започнали да мислят, че миниатюризацията е осъществима?

– Не знам, докторе, но не можах да разбера нищо повече.

– Отчасти защото колегите свършиха такава внимателна работа, по заповед, разбира се – да ви втълпят, че е невъзможно. Методът беше за секретен и тук, и от Другата страна. Минахме под земята. Тук – Майкълс тупна почти със страст по бюрото. – И се налага да организираме специални курсове по миниатюризация за завършили физици, които не могат да го научат никъде другаде, освен тук и в аналогичните училища от Другата страна. Миниатюризацията е напълно възможна, но не и с методите, които описахте. Виждали ли сте увеличена фотография, мистър Грант? Или пък намалена до размерите на микрофилм?

– Да, разбира се.

– Без да теоретизирам, ще ви кажа, че същият процес е възможен и

с тримерни обекти, дори с хора. Миниатюризацията се извършва не точно със самите обекти, а с тяхно изображение – тримерно изображение, манипулирано извън пространството и времето в нашата вселена.

– Последното беше само думи, учителю – усмихна се Грант.

– Да, но вие не искахте теория, нали? Преди десет години физиците откриха използването на хиперпространството – пространство, което е с повече от три измерения. Самата концепция е трудна за схващане, математиката ѝ е почти неразбираема, но забавното е, че може да бъде направено. Обектите могат да бъдат миниатюризирани. Нито махаме атоми, нито ги сближаваме. Просто намаляваме размерите на атомите, намаляваме всичко и масата намалява автоматично. Можем да възстановим размера, щом пожелаем.

– Звучите напълно сериозен – вмъкна Грант. – Нима наистина твърдите, че можете да намалите човек до размерите на мишка?

– По принцип можем да намалим човек до размерите на бактерия, на вирус, на атом. Не съществува теоретична граница за степента на миниатюризация. Можем да свием една армия, с всичките ѝ хора и оборудване, до размерите на кибритена кутийка. По принцип, след това можем да пренесем тази кутийка, където е необходимо и да възстановим армията в пълния ѝ размер.

– Доколкото разбрах – каза Грант – Другата страна също може да го направи.

– Сигурни сме, че могат. Но за съжаление, събитията се развиват, а разполагаме с ограничено време. Елате с мене, Грант.

* * *

Последваха „елата с мене“ тук, „елате с мене“ там. Откакто стана сутринта, Грант не беше оставал на едно място за повече от петнайсет минути. Това го дразнеше, но не можеше да направи нищо. Не беше ли това преднамерен опит да не му оставят време за мислене? Какво се казваше да му стоварят?

Двамата с Майкълс се качиха в мини-автомобила. Майкълс управляваше като опитен шофьор.

– Щом и Ние, и Те притежаваме метода, то тогава се неутрализираме взаимно – каза Грант.

– Така е – съгласи се Майкълс, – но това не ни помага много. Методът има едно слабо място?

– Наистина ли?

– От десет години работим върху по-голямото намаляване на

размерите; върху интензивността на миниатюризацията, а също и на увеличаването – просто като се обърне посоката на хипер-полето. За съжаление в тази посока достигнахме до теоретичните граници.

– И какви са те?

– Не са много благоприятни. Намесва се принципа на неопределеността. Степента на миниатюризация, умножена по продължителността ѝ, като се използват съответните единици, е равна на израз, съдържащ константата на Планк. Ако човек бъде намален наполовина, той може да остане с тези размери векове. Ако е намален до размерите на мишка – няколко дни. А ако е намален до размерите на бактерия – само няколко часа. След това отново се увеличава.

– Но след това може отново да бъде миниатюризиран.

– Само след значителен промеждутък. Искате ли да чуете някои от математическите аргументи?

– Не. Приемем думите ви за истина.

Спряха до някакъв ескалатор. Майкълс се измъкна от колата с изморено пъхтене. Грант изскочи от другата страна.

– И какво знае Бенеш? – облегна се той на парапета на ескалатора, докато се изкачваха бавно.

– Твърдят, че може да се справи с принципа на неопределеността. Предполага се, че знае как да задържи миниатюризацията безкрайно дълго.

– Като че ли не сте напълно убеден.

– Настроен съм скептично – повдигна рамене Майкълс. – Ако увеличаваме едновременно интензивността на миниатюризацията и нейната продължителност, това може да бъде само за сметка на нещо друго, но за нищо на света не мога да си представя какво би могло да бъде това. Може би това просто означава, че аз не съм Бенеш. Във всеки случай, той твърди, че може да го направи и не можем да рискуваме да не му повярваме. Нито пък Другата страна, така че се опитаха да го убият.

Стигнаха до горния край на ескалатора и Майкълс спря за момент за да завърши мисълта си. След това продължиха с друг ескалатор към следващия етаж.

– Сега можете да разберете какво трябва да направим – да спасим Бенеш. Защо трябва да го направим – заради информацията, която прищежава. И как ще го направим – посредством миниатюризация.

– Защо посредством миниатюризация?

– Защото тромбът в мозъка не може да бъде достигнат отвън. Вече ви казах това. Така че ще миниатюризираме една подводница, ще я

инжектираме в артерията и с капитан Оуънс на кормилото, и с мен като навигатор, ще стигнем до съсирека. Там Дювал и неговата асистентка, мис Питърсън, ще го оперират.

– А аз? – разтвори широко очи Грант.

– Вие ще участвате като член на екипажа. Очевидно за общ надзор.

– В никакъв случай – каза рязко Грант. – Не желая да участвам в такова нещо. Дори и за миг.

Обърна се и се насочи към ескалатора. Майкълс го последва.

– Вашата работа е да поемате рисковете, нали?

– Рискове по мой собствен избор. Рискове, на които съм привикнал. Рискове, за които съм подготвен. Дайте ми толкова време за размисъл за миниатюризацията, колкото сте имали вие и аз ще поема този риск.

– Драги Грант, не става дума да участвате като доброволец. Доколкото разбирам, вие сте определен за тази задача. Току що ви обясних нейната важност. В края на краищата, аз също ще участвам, а нито съм млад като вас, нито съм бил футболен играч. Всъщност, разчитах на вас да събера кураж от присъствието ви, доколкото смелостта е част от работата ви.

– В такъв случай, аз съм отвратителен специалист в моята област – промърмори Грант. След това добави почти сприхаво – Искам кафе.

Застана неподвижно и се остави на ескалатора да го носи нагоре. Близо до горния му край имаше врата с табела „Заседателна зала“. Влязоха вътре.

* * *

Грант не успя да обхване залата с един поглед. Първото, което видя, беше дълга маса, разположена в центъра на залата, с машина за кафе в единия край, а до нея – поднос със сандвичи.

Придвижи се бързо към тях и едва след като преполови чаша горещо черно кафе, последвана от голяма хапка сандвич, забеляза присъствието на другите.

Там беше асистентката на Дювал – „Не се ли казваше мис Питърсън?“ – която го гледаше в устата. Забеляза, че е много красива, но стоеше ужасно близко до Дювал. Помисли си, че сигурно ще му е много трудно да хареса хирурга, а след това се зае с огледа на останалата част от залата.

В единия край на масата седеше полковникът, който изглеждаше обезпокоен. С едната си ръка си играеше с пепелника, докато пепелта от цигарата му падаше по пода.

– Мисля, че заявих становището си напълно ясно – каза той натъртено на Дювал.

Грант позна капитан Оуънс, който стоеше под портрета на президента. Енергичността и усмивките, които видя на летището бяха изчезнали, а върху едната му скула имаше синина. Изглеждаше нервен и разстроен, и Грант усети съчувствие към него.

– Кой е полковника? – Грант попита тихо Майкълс.

– Доналд Рейд, играчът от отбора на военните с моя номер.

– Като че ли е раздразнен от Дювал.

– Постоянно. А има и много съмишленици. Малцина го харесват.

Грант понечи да отговори. Тя изглежда го харесваше, но мисълта му прозвуча дребнаво и я премълча. Господи, колко е привлекателна. Какво му харесва на този надут касапин.

Рейд говореше тихо, като внимателно подбираше думите си.

– Освен това, докторе, какво прави тя тук?

– Мис Кора Питърсън – процеди Дювал – е моя асистентка. Там, където отивам професионално, тя също ме придружава професионално.

– Това е опасна мисия...

– А мис Питърсън е доброволец и разбира напълно опасностите й.

– Няколко мъже, напълно квалифицирани, за да окажат помощ, също изявиха желание. Нещата ще бъдат много по-прости ако един от тях ви придружи. Аз ще ви посоча кой.

– Никого няма да ми посочвате, полковник, защото ако го направите, аз няма да отида и няма сила, която да ме накара. Мис Питърсън е моята трета и четвърта ръка. Тя знае изискванията ми толкова добре, че не е необходимо да й давам инструкции, намира се, където е необходимо, преди да съм я повикал и знае какво трябва да приготви, без да съм й казвал. Не искам да взимам непознат, на когото ще трябва да крещя. Не мога да гарантирам успех ако загубя дори една секунда заради техника. Няма да участвам и няма да приемам задачи, в които нямам свободна ръка, за да организирам нещата по начина, който ще ни даде най-големи шансове за успех.

Грант отново премести погледа си към Кора Питърсън. Изглеждаше силно смутена, но все пак се взираше в Дювал с такова изражение, каквото Грант веднъж видя в очите на куче, посрещащо собственика си – момче, завръщащо се от училище.

Гласът на Майкълс прекъсна спора, точно когато разяреният Рейд ставаше на крака.

– Дон, бих предложил, след като ключът към успеха на цялата

операция е в ръцете на д-р Дювал и след като на практика не можем да му диктуваме, да се съгласим с него, без предразсъдъци за последствията от това действие. Аз поемам отговорността за това.

Предлагаше на Рейд такъв изход от спора, какъвто би му спестил загубата и той, като пухтеше мрачно, трябваше да се съгласи.

Рейд тупна с длан по масата.

– Добре. Нека да се запише в протокола, че съм възразил срещу това.

Седна обратно с треперещи устни.

Дювал също седна с безразличен вид. Грант се забърза, за да предложи стол на Кора, но тя се самообслужи преди той да стигне до нея.

– Д-р Дювал – започна Майкълс, – това е Грант, човекът, който ще ни придружава.

– Като бияч, докторе – обади се Грант. – Моята единствена квалификация.

Дювал хвърли бегъл поглед. Поздравът му беше незначително кимване в посока към Грант.

– И мис Питърсън.

Грант се усмихна широко.

– Здравейте – усмихна му се вежливо тя.

– Здравсти – отвърна Грант и погледна към остатъка от втория си сандвич, но го остави щом забеляза, че никой друг не яде.

В този момент с бърза стъпка влезе Картър и кимна неопределено наляво и надясно. Седна и каза:

– Бихте ли седнали при нас капитан Оуънс? Грант?

Оуънс се приближи с неохота към масата и седна срещу Дювал. Грант седна през няколко стола и откри, че, гледайки към Картър, може да съзерцава профила на Кора.

Дали работата ще е изцяло неприятна, щом тя ще участва в нея?

Майкълс, който седна до него се наклони и му прошепна на ухо:

– Всъщност не е лоша идея да има жена с нас. Може би мъжете ще имат повече кураж в нейно присъствие. А освен това ще ми е приятно.

– Затова ли се застъпихте за нея?

– Всъщност не. Дювал е напълно сериозен. Той няма да тръгне без нея.

– Толкова ли е зависим от нея?

– Може би не. Но той преднамерено се държи по този начин. Особено по отношение на Рейд. Не се обичат много.

– Да пристъпим към работа – започна Картър. – Можете да се

храните или да пиете, докато разговаряме. Някой иска ли да каже нещо неотложно?

– Не съм искал да бъда доброволец, генерале – неочаквано каза Грант. – Отказвам се от поста си и предлагам да ми намерите заместник.

– Вие не сте доброволец, Грант, и вашият отказ се отхвърля. Господа и мис Питърсън, мистър Грант бе избран да придружи експедицията по ред причини. На първо място, той доведе Бенеш в тази страна, като се справи умело със задачата си.

Всички погледи се насочиха към Грант, който трепна при моментното усещане, че ще последват ръкопляскания. Слава Богу, такива нямаше и той си отдъхна.

– Той е специалист по комуникации и отличен плувец. В досието му е записано, че е находчив и гъвкав, и по професия е способен да взема бързи решения. По тази причина, щом пътуването започне, той ще бъде упълномощен да взема решения при промяна в ситуацията. Ясно ли е?

Като че ли беше така и Грант, като се вираше с досада в пръстите си, каза:

– Очевидно, всеки от вас ще си върши работата, докато аз ще поема грижата за непредвидените ситуации. Съжалявам, но искам да заявя за протокола, че не се считам за подходящ за този пост.

– Записано е – рече Картър, без никакво смущение, – а ние продължаваме. Капитан Оуънс е създал експериментална подводница за океански изследвания. Не е напълно подходяща за предстоящата задача, но е под ръка, а други подобни съдове нямаме. Самият Оуънс, разбира се, ще управлява подводницата – „Протей“. Д-р Майкълс ще бъде навигатора. Той е приготвил и изучил карта на системата на кръвообращението на Бенеш, която ще обсъдим накратко. Д-р Дювал и асистентката му ще бъдат отговорни за самата операция – премахването на тромба.

– Всички осъзнавате – продължи той – изключителната важност на мисията. Надяваме се, че операцията ще бъде успешна и че ще се завърнете невредими. Има възможност Бенеш да умре по време на операцията, но, ако не предприемем мисията, това е сигурно. Има възможност да загубим кораба, но страхувам се, че при тези условия, тази цена е оправдана. Възможната цена е голяма, но печалбата, към която се стремим – нямам предвид само ОМОС, а цялото човечество – е огромна.

– Какъв отбор! – промърмори Грант.

Кора го чу и го погледна пронизващо изпод тъмните си мигли. Грант се изчерви.

– Майкълс, покажете им схемата – каза Картър.

Майкълс натисна един бутон на таблото пред себе си и на стената се появи тримерната карта на кръвообращението на Бенеш, която Грант беше видял в кабинета му. Като че ли схемата се втурна към тях и се уголеми, щом Майкълс промени увеличението. Това, което остана от цялата мрежа, ясно очертаваше главата и шията.

Кръвоносните съдове изпъкваха с почти флуоресцентен блясък, а след това към схемата се прибави и координатна мрежа. Върху картината се появи малка тъмна стрелка, насочвана от оптичната показалка в ръката на Майкълс. Майкълс остана седнал в креслото си, вдигнал една си ръка зад главата си.

– Тромбът – каза той – се намира тук.

Грант не го беше забелязал, докато не беше посочен, но след като черната стрелка внимателно очерта границите му, успя да го види – малък, плътен възел, запушващ тънка артерия.

– Не представлява незабавна опасност за живота, но тази част от мозъка – стрелката направи кръг – страда от натиска и може би вече се е увредила. Д-р Дювал ми каза, че след по-малко от дванадесет часа ефектите могат да бъдат необратими. При опит за операция по стандартния начин, черепът може да бъде срязан на тези три места. Във всеки от тези три случая, неизбежните увреждания ще бъдат големи, а резултатите – съмнителни. От друга страна, можем да опитаме да достигнем до тромба по кръвен път. Ако навлезем в сънната артерия тук, в шията, ще бъдем на приемливо прав път към нашата цел.

Движението на стрелката по червената артерия, преминаваща през синевата на вените, го правеше да изглежда много лесно.

– Ако „Протей“ и екипажът му – продължи Майкълс – бъдат миниатюризирани и инжектирани...

– Почакайте – прекъсна го Оуънс. Гласът му прозвуча дрезгаво. – Колко ще бъдем намалени?

– Трябва да бъдем достатъчно малки, за да избегнем активирането на биологичните защитни сили. Цялата дължина на кораба ще бъде три микрона.

– Колко прави това в инчове³? – намеси се Грант.

– Малко по-малко от една десетохилядна от инча. Корабът ще бъде приблизително с размерите на голяма бактерия.

– Добре, тогава – каза Оуънс. – Ако навлезем в артерията, ще бъдем

3. Англ. мярка за дължина, равна на 2.54 см – Б. пр.

изложени на цялата сила на артериалното налягане.

– Не повече от миля в час – изсумтя Картър.

– Не споменавайте милите в час. Ще се придвижваме около 100000 дължини на кораба

в секунда. Това ще бъде еквивалентно на движение със скорост около 200 мили в секунда при нормални условия. На нашия миниатюризиран кораб ние ще се движим десет пъти по-бързо, от който и да е космонавт досега. Поне.

– Несъмнено – съгласи се Картър, – но какво от това? Всяка червена кръвна клетка в кръвта се движи също толкова бързо, а корабът е построен много по здраво от нея.

– Не, не е – възрази разпалено Оуънс. – Червените кръвни телца са изградени от милиарди атоми, но в „Протей“ ще са събрани милиарди милиарди милиарди атоми в същия обем – миниатюризирани атоми, да бъдем точни, но какво от това. Ние ще сме изградени от много повече частици, отколкото червената кръвна клетка и ще бъдем по-уязвими по тази причина. Нещо повече, червеното кръвно телце е заобиколено от атоми, равни по размер на тези, които го изграждат, а ние ще бъдем в обкръжение, изградено от атоми, които ще бъдат за нас чудовищни.

– Можете ли да отговорите на това, Макс – каза Картър.

– Не претендирам да съм такъв експерт по проблемите на миниатюризацията като капитан Оуънс. Предполагам, че има предвид доклада на Джеймс и Шварц за увеличаването на крехкостта с нарастване на миниатюризацията.

– Точно така – потвърди Оуънс.

– Нарастването е слабо, ако си спомняте и Джеймс и Шварц е трябвало да направят някои предположения в процеса на техния анализ, които, може би, ще се окажат не напълно верни. В края на краищата, когато увеличаваме обекти, те определено не стават по-малко крехки.

– О-о, не говорете така. Ние никога не сме увеличавали някакъв обект повече от сто пъти – каза Оуънс презрително, – а тук говорим за миниатюризация на кораб около един милион пъти в линейни размери. Никой досега не е отивал толкова далеч или поне приблизително, в която и да е посока. Истината е, че никой не може да предположи колко крехки ще станем или как ще понесем ударите на кръвния поток, или пък как бихме могли да отговорим на реакциите на белите кръвни телца. Така ли е, Майкълс?

– Е, да – съгласи се Майкълс.

Картър се намеси с нарастващо нетърпение.

– Изглежда, че все още не са провеждани експерименти, водещи до толкова драстична миниатюризация. За съжаление не разполагаме с време за осъществяването на такава експериментална програма, така че ще поемем рисковете. А ако корабът не оцелее...

– Това ме окуражава – промърмори Грант.

Кора Питърсън се наклони напред и прошепна строго:

– Моля ви, мистър Грант, не сте на футболното игрище.

– О-о, вие сте се запознали с досието ми?

– Ш-шт!

– Взимаме всички предпазни мерки, на които сме способни – каза Картър. – Бенеш ще бъде в дълбока хипотермия заради неговата собствена безопасност. Като го охладим, ще намалим кислородните изисквания на мозъка. Това означава драстично намаляване на пулса и на скоростта на кръвта.

– Дори и така – вмъкна Оуънс – аз се съмнявам, че можем да издържим турбулентността на ...

– Капитане – обади се Майкълс, – ако стоите надалеч от стените на артерията, ще се намирате в област на ламинарен поток – какво остава да говорим за турбулентност. Ще бъдем в артерията само няколко минути. Щом веднъж навлезем в по-малките съдове, няма да имаме проблеми. Единственото място където няма да можем да избегнем убийствената турбулентност ще бъде в самото сърце и трябва да избягваме да се доближаваме до него. А сега, мога ли да продължа?

– Ако обичате – каза Картър.

– Веднъж достигнали до тромба, той ще бъде унищожен с лазерен лъч. Миниатюризирани, лазерът и неговият лъч няма да причинят повреди на мозъка и дори на кръвоносните съдове, ако се използват както трябва, а това е така със сигурност в ръцете на Дювал. Нито пък е необходимо да разрушаваме всяка следа от тромба. Ще бъде достатъчно да го разбием на късове. Белите кръвни телца ще се погрижат за останалото. Веднага ще напуснем тази област и по вените ще се върнем до основата на шията, където ще бъдем изтеглени от югуларната вена.

– Как ще знаят къде и кога се намираме? – попита Грант.

– Майкълс ще ви насочва и ще следи да сте на правилното място през цялото време – поясни Картър. – Ще бъдете във връзка с нас с помощта на радиото ...

– Не се знае дали ще работи – прекъсна го Оуънс. – Има проблеми с адаптирането на радиовълните през миниатюризационната зона, а никой досега не е изпробвал връзката през толкова широка зона.

– Така е, но ние ще опитаме. Освен това, „Протей“ е с атомен двигател и ще можем да следим радиоактивността му, също през зоната. Господа, ще разполагате с шейсет минути.

– Имате предвид, че трябва да изпълним задачата и да сме навън за шейсет минути? – попита Грант.

– Точно шейсет. Размерът ви ще е така избран, че това време трябва да ви бъде достатъчно. Ако останете по-дълго, ще започнете автоматично да се увеличавате. Не можем да ви задържим повече. Ако разполагахме със знанията на Бенеш, можехме да ви задържим неограничено време, но ако имахме тези знания...

– Това пътуване нямаше да е необходимо – иронично го допълни Грант.

– Точно така. А ако започнете да се увеличавате в тялото на Бенеш, ще станете достатъчно големи за да привлечете вниманието на защитните сили на тялото, а скоро след това ще убиете Бенеш. Погрижете се това да не се случи.

– Други забележки? – Картър се огледа. – В такъв случай, започвайте приготовленията. Бихме искали да осъществим навлизането в Бенеш колкото се може по-скоро.

Глава 5 ПОДВОДНИЦАТА

НИВОТО на активността в болничната зала беше достигнало визуалния еквивалент на писък. Всички се движеха с бързи стъпки. Само тялото върху операционната маса беше неподвижно. Беше завито с плътно термично одеяло, опасно от многобройни серпантини, през които течеше охладителната течност. А под него се намираще голото тяло, охладено до такава степен, че животът в него приличаше на мудар шепот.

Главата на Бенеш сега беше избърсната и маркирана като морска карта с номерирани линии по дължина и ширина. Върху заспалото му лице се четеше тъга, дълбоко замразена в него.

На стената зад него се намираще репродукция на кръвоносната му система, увеличена до такава степен, че гърдите, шията и главата бяха достатъчни за да изпълнят стената от пода до тавана. Приличаше на гора, в която големите кръвоносни съдове бяха с дебелината на човешка ръка, а навсякъде между тях като мъх се промушваха капилярите.

Картър и Рейд наблюдаваха от контролната кула, надвиснала над операционната. Можеха да видят контролните табла, изпълнени с монитори, а пред всяко от тях – техниците, облечени в униформата на ОМОС – една симфония в бяло.

Картър отиде към прозореца, докато Рейд тихо обявяваше по микрофона:

– Вкарайте „Протей“ в миниатюризацията зала.

Беше практика такива заповеди да се издават с тих глас. Тишина цареше и на целия етаж, доколкото отсъствието на шум можеше да се смята за истински критерий. Отчаяно се извършваха последни настройки по термичното одеяло. Всеки от техниците наблюдаваше монитора си, като че ли това беше невестата му, с която най-сетне беше останал насаме. Медицинските сестри кръжаха около Бенеш като огромни пеперуди с колосани криле.

Всички жени и мъже на етажа знаеха, че щом „Протей“ се подготвя за миниатюризация, предстартовото броене е започнало.

Рейд натисна бутон.

– „Сърце“!

Сърдечният сектор се появи с най-големи подробности на екрана, точно пред Рейд. В този сектор преобладаваха електрокардиограмите, а

биенето на сърцето звучеше като глухи двойни удари с печално темпо.

– Как е, Хенри?

– Идеално. Поддържа равномерно трийсет и два в минута. Няма отклонения, акустични или електронни. И останалото би трябвало да е така.

– Добре – Рейд му махна с ръка. Какво би могло да бъде зле за човек, занимаващ се със сърцето, щом то е добре?

Обърна се към сектор „Бял дроб“. Картината на екрана се изпълни с параметри на дишането.

– Всичко наред ли е, Джек?

– Да, д-р Рейд. Свалихме честотата на дишането до шест в минута. Не можем повече.

– Не те карам. Поддържай я.

Следващият беше „Хипотермия“. Този сектор беше по-голям от останалите. Занимаваше се с цялото тяло и тук основната тема беше термометъра. Температура на крайниците; в различни точки на тялото; от прецизни датчици разположени на определена дълбочина под кожата. Постоянно се записваше температурата, като всяка от извиващите се линии носеше отделен надпис – „кръвна“, „дихателна“, „сърдечна“, „бъбречна“, „вътрешности“ и т.н.

– Има ли някакви проблеми, Сойер? – попита Рейд.

– Не, сър. Общата температура е двапет и осем градуса по Целзий или осемдесет и два по Фаренхайт.

– Благодаря ти, но нямаше нужда да ги преобразуващ.

– Слушам, сър.

Рейд почти усещаше хапещия студ на хипотермията. Шестнайсет градуса по Фаренхайт под нормалното. Шестнайсет решителни градуса, забавящи метаболизма до една трета от нормалното, намаляващи нуждата от кислород до една трета, забавящи пулса, скоростта на кръвния поток, степента на жизненост, напрегнатостта на блокирания от тромба мозък. И правещи по-поносимо обкръжението на кораба, който скоро щеше да навлезе в джунглата на човешката вътрешност.

Картър се върна обратно при Рейд.

– Дон, всичко наред ли е?

– Доколкото би могло да бъде, като се вземе предвид, че всичко е импровизирано за една нощ.

– Много се съмнявам в това.

– Какво би трябвало да значи това, генерале! – избухна Рейд.

– Не бяха необходими никакви импровизации. За мене не е тайна,

че подготвяхте планове за биологични експерименти с миниатюризация. Планирахте ли изследване на човешкото кръвообращение?

– Конкретно – не, но екипът ми работеше по подобни проблеми като част от плана. Това им е работата.

– Дон... – генерал Картър се поколеба, след което продължи решително. – Ако се провалим, ще е необходима нечия глава за правителствената стая с трофеи, а най-подходяща ще бъде моята. Ако успеем, ти и твоите хора ще бъдете обсипани с цветя. Не се опитвай да стигнеш твърде далеч благодарение на това.

– Военните все още ще имат решаващия глас, нали? Да не искаш да ми кажеш да стоя настрана?

– Може би ще е по-разумно. И още нещо. Какво не е наред с момичето, Кора Питърсън?

– Нищо особено. Защо?

– Гласът ти беше доста силен. Чух те преди да вляза в заседателната зала. Имаш ли някакви основания тя да не бъде на борда?

– Тя е жена. Възможно е да се провали в критична ситуация. Освен това...

– Да?

– Ако искаш да чуеш истината, Дювал възприе обичайния си подход „държавата – това съм аз“ и аз автоматично му възразих. Доколко вярвате на Дювал?

– Какво имате предвид с това „вярвате“?

– Каква е истинската причина да изпратиш Грант с тях? Кого трябва да държи под око?

– Не съм му възлагал да следи никого – каза Картър с пресипнал глас. – Трябва да са вече в стерилизационния коридор.

* * *

Грант сбърчи нос заради леката медицинска миризма във въздуха, но беше благодарен за възможността да се избърсне. Нямаше причина да не е в най-добрия си вид, щом на борда щеше да има дама. Униформата на ОМОС не беше лоша – странна смесица от практичност и елегантност. Дрехата, която му дадоха, го стягаше малко под мишниците, но щеше да я носи само един час.

В колона по един той и останалите от екипажа преминаха по мрачен коридор, осветен с богата на ултравиолетови лъчи светлина. Всички бяха с тъмни очила, за да предпазят очите си от радиацията.

Кора Питърсън вървеше точно пред Грант и той безмълвно прокле

тъмнината на стъклата пред очите си, които му пречеха да наблюдава интересната ѝ походка.

– Мис Питърсън, дали тази разходка наистина е достатъчна за да ни стерилизира? – опита се да завърже разговор Грант.

Тя го погледна през рамо и отвърна:

– Мисля, че можете да си спестите мъжествените тревоги.

Грант стисна устни. Беше си го изпросил.

– Подценявате наивността ми, мис Питърсън, и се отнасяте несправедливо към мене от позицията на вашите знания.

– Не исках да ви оскърбя.

Вратата в края на коридора се отвори автоматично и Грант, също толкова автоматично, избърза и ѝ подаде ръка. Тя го пренебрегна и пристъпи напред, следвайки Дювал по петите.

– Не искам да обвинявам никого – заяви Грант, – но, според мене, всъщност не сме стерилни. Имам предвид микробите. В най-добрия случай сме стерилни само повърхностно. Вътрешно гъмжим от микроби.

– Всъщност – отговори Кора, – Бенеш също не е стерилен. Имам предвид микробите. Но всеки микроб, който убием, е един по-малко от онези, които ще внесем. Нашите микроби ще бъдат миниатюризирани заедно с нас, а ние не знаем как такива миниатюризирани микроорганизми ще въздействат на човек, ако бъдат внесени в кръвта. От друга страна, след един час всички миниатюризирани микроби ще възвърнат нормалния си размер и това може да се окаже вредно. Колкото по-малко излагаме Бенеш на неизвестни фактори, толкова по-добре – тя поклати глава. – Толкова много неща не знаем. Това наистина не е най-подходящия начин за провеждане на експерименти.

– Но, мис Питърсън, нали нямаме друга възможност? И мога ли да ви наричам Кора, докато работим съвместно?

– За мене е без значение.

Влязоха в голяма кръгла зала, остъклена отвсякъде. Подът беше изцяло покрит с шестоъгълни плочки, изработени от млечнобял стъклен материал, приблизително три фута широки, с повърхност, награна от полукръгли мехурчета. В центъра на залата имаше една плочка, която се различаваше от останалите по тъмночервения си цвят.

По-голямата част от залата беше заета от бял плавателен съд, дълъг около петдесет фута, с форма на подкова. Полусферичната му горна част беше остъклена отпред, а най-отгоре се намираще по-малка, напълно прозрачна полусфера. В момента корабът се придвижваше към центъра на залата с помощта на хидравличен подежник.

Майкълс застана до Грант.

– „Протей“. Нашият дом, далече от дома, през следващия час.

– Залата е огромна – отбеляза Грант, като се оглеждаше наоколо.

– Това е миниатюризацията на зала. Беше използвана за миниатюризация на артилерийски установки и малки атомни бомби. Може да служи също и за съхранение на деминиатюризирани насекоми, например мравки, увеличени до размерите на локомотив, за по-лесно изучаване. Такива био-експерименти все още не са разрешавани, въпреки че постигнахме едно-две постижения в тази насока. В момента поставят „Протей“ над Нулевия модул – онзи, червения. След това, предполагам, ще се качим на борда. Нервен ли сте, мистър Грант?

– И още как! А вие?

– И още как! – кимна Майкълс в мрачно съгласие.

„Протей“ вече беше поставен на подпорите си и хидравличният подежник се изтегляше встрани. От едната страна беше поставена подвижна стълба, водеща към входа.

Корабът блестеше от чистота от тъпия си нос до двата реактивни двигателя и вертикалното витло, разположени в задната част.

– Ще се кача пръв – каза Оуънс. – Когато подам сигнал, ще влязат и останалите.

Той се насочи към стълбата.

– Това е негов кораб – промърмори Грант. – Защо не?

След това се обърна към Майкълс.

– Изглежда по-нервен от нас.

– Такъв е винаги. През цялото време изглежда нервен. И има причина за това. Той има жена и две малки дъщери. Дювал и асистентката му нямат семейства.

– Аз също – допълни Грант. – А вие?

– Разведен съм. Нямам деца. Така че виждате разликата.

Оуънс сега се виждаше ясно в кабината на върха. Изглеждаше погълнат от устройствата пред него. След това им махна с ръка да влизат. Майкълс му махна в отговор и се насочи към стълбата. Дювал го последва. Грант пропусна Кора пред себе си.

Всички бяха заели местата си, когато Грант се промуши през малката едноместна камера, разположена на входа. Най-отгоре Оуънс седеше сам пред пулта за управление. В долната част имаше още четири места. Двете задни места, разположени от двете страни на кораба, бяха заети от Кора и Дювал – Кора отдясно, близо до стълбата, която водеше към командната кабина, Дювал отляво.

В заоблената предна част имаше още две седалки, разположени една до друга. Майкълс вече беше заел лявата. Грант седна до него.

От двете страни имаше маси с предмети, приличащи на спомагателни устройства. Под седалките имаше шкафове. В задната част бяха разположени две помещения, едното – малка работилница, а другото – пригодно за склад.

Все още вътре беше тъмно.

– Ще ви намерим работа, Грант – каза Майкълс. – При обикновени условия бихме имали човек, отговарящ за свързката вместо вас – имам предвид на вашето място. Тъй като имате опит в тази област, ще се занимавате с радиото. Надявам се, че няма да има проблеми.

– Не го виждам много добре...

– Какво става при вас, Оуънс – подвикна нагоре Майкълс. – Как е захранването?

– В изправност. Проверявам някои дреболии.

– Не вярвам да има нещо необичайно в него – Майкълс отново се обърна към Грант. – Това е единственото устройство на борда, което не е с атомно захранване.

– Не очаквам да има проблеми.

– Добре! Отпуснете се тогава. Все още има няколко минути, преди да започне миниатюризацията. Останалите са заети и, ако не възразявате, аз ще говоря.

– Давай.

Майкълс се намести по-удобно.

– Всички имаме специфична реакция на нервността. Някои пушат – между другото, пушеното на кораба е забранено...

– Не пуша.

– Някои пият, други си гризат ноктите. Аз говоря – спокойно, разбира се, без да се задъхвам. В момента се намирам някъде между спокойния говор и задъхването. Питайте ме за Оуънс. Безпокоите ли се за него?

– А трябва ли?

– Сигурен съм, че Картър очаква това от вас. Този Картър е подозрителен човек. Склонен е към параноя. Предполагам, че Картър се е замислил над факта, че Оуънс беше в колата на Бенеш по време на катастрофата.

– И на мене ми се мярна тази мисъл – заяви Грант. – Но какво би значило това? Ако намекувате, че Оуънс е организирил катастрофата, то за него е било лош избор да бъде в същата кола.

– Не казвам нищо подобно – възрази енергично Майкълс. – Опитвам се да осмисля аргументацията на Картър. Да предположим, че Оуънс е таен вражески агент, привлечен на Тяхна страна по време на едно от презокеанските си пътувания за участие в научни конференции...

– Колко драматично – сухо го прекъсна Грант. – Някой друг на борда да е присъствал на такива конференции?

Майкълс се замисли за момент.

– Всъщност, всички сме били. Дори момичето участва миналата година в една кратка среща, на която Дювал представи свой доклад. Но да предположим, че Оуънс е бил завербуван. Да кажем, че му е било възложено да организира убийството на Бенеш. Може би се е наложило да рискува живота си. Шофьорът на колата, която се блъсна, е знаел, че ще умре. Петимата мъже с пушките също са знаели, че ще умрат. Изглежда тези хора нямат нищо против смъртта.

– И Оуънс може би е решен по-скоро да умре, отколкото да ни позволи да успеем? Затова ли сте нервен?

– О-о, не. Това, което предположихте сега, е напълно невероятно. Мога да си представя, че Оуънс може да пожертва живота си за някакъв идеал, но не и че ще жертва престижа на кораба си, като провали първата му голяма задача.

– В такъв случай той отпада и можем да забравим за възможността от произшествия на кръстовищата.

– Разбира се – засмя се Майкълс. – Но се обзалагам, че Картър е обмислил всеки от нас. А също и вие.

– Например Дювал? – предположи Грант.

– Защо не? Всеки би могъл да бъде от Другата страна. Може би не за пари. Сигурен съм, че никой тук не би могъл да бъде купен, но е възможно да го направи заради фалшив идеализъм. Например миниатюризацията в момента е предимно военно оръжие и много от хората тук са твърдо против този неин аспект. Преди няколко месеца до президента бе изпратена подписана петиция в тази насока – молба да се спре надпреварата в минитюризацията и да се създаде съвместна програма с участието на други страни за използването ѝ за мирни изследвания в биологията, и в медицината в частност.

– Кои участваха в това движение?

– Доста. Дювал беше един от най-активните участници. Всъщност и аз подписах петицията. Уверявам ви, че всички подписали бяха искрени. Аз бях и съм. Могат да се изтъкнат аргументи, че методът на Бенеш за неограничена продължителност на миниатюризацията ще увеличи

опасността от война и аниhilация. В такъв случай, може да се предположи, че Дювал и аз бихме искали да видим Бенеш мъртъв, преди да е проговорил. За себе си отхвърлям подобна мотивация. Във всеки случай, не съм склонен на такава крайност. Що се отнася до Дювал, неговият голям проблем е неприятната му личност. Мнозина биха желали да го заподозрат в каквото и да е – Майкълс се размърда в креслото си. – А също и онова момиче.

– Тя също ли подписа?

– Не, петицията беше само от името на старшия персонал. Но защо тя е тук?

– Защото Дювал настоя. Бяхме там, когато се случи.

– Да, но защо ще го подпомага. Тя е млада и доста привлекателна. Той е двайсет години по-стар от нея и не се интересува от нея – нито пък от някого друго. Дали желае да дойде заради Дювал или заради някаква друга политическа причина?

– Ревнувате ли, д-р Майкълс? – попита Грант.

Майкълс се сепна. След това бавно се усмихна.

– Знаете ли, никога не съм мислил за това. Обзалагам се, че е така. Не съм по стар от Дювал и ако тя наистина се интересува от по-възрастни мъже, би ми било по-приятно да предпочете мен. Но дори и да съм предубеден, все пак мотивите ѝ са неясни.

Усмивката на Майкълс се стопи и той отново стана мрачен.

– А освен това, безопасността на кораба зависи не само от нас самите, но и от тези, които отвън оказват някакъв контрол върху нас. Полковник Рейд беше не по-малко благоразположен към петицията, макар и, като военен, да не може да участва в политическа дейност. Въпреки че името му отсъстваше от петицията, той беше на наша страна. Двамата с Картър се скараха по тази причина. Преди това бяха добри приятели.

– Твърде лошо – рече Грант.

– И самият Картър. Той е параноик. Работата тук е свързана с напрежение, което може да направи лабилни и най-уравновесените хора. Можем ли да бъдем напълно сигурни, че Картър не е малко откачил...

– Мислите ли, че е така?

– Не, разбира се, не – вдигна ръце Майкълс. – Казах ви, това е терапевтичен разговор. Бихте ли предпочели да седя и просто да се потя или да скимтя тихо?

– Не, предполагам, че не. Всъщност, продължавайте. Докато ви слушам, няма да ми остане време да изпадна в паника. Струва ми се, че

споменахте всички.

– Всъщност не. Умишлено оставих последен най-малко подозрителния. На практика, можем да обобщим, че привидно най-малко подозрителното действащо лице е задължително виновно.

– Очевидно – съгласи се Грант. – И кое е това най-малко подозрително лице? Или в този момент изгърмява изстрел и вие падате на пода, преди да сте успели да назовете името на този зъл дух?

– Като че ли никой не се цели в мене – каза Майкълс. – Мисля, че ще имам време. Най-малко подозрителното лице очевидно сте вие, Грант. Кой би могъл да привлече по-малко подозрения от проверен агент, назначен да следи за безопасното изпълнение на мисията? Може ли наистина да ви се вярва, Грант?

– Не съм сигурен. Имате само моята дума, но какво струва тя?

– Точно така. Вие сте били от Другата страна, били сте там по-често и при по-неясни обстоятелства, отколкото всеки друг на кораба. Да предположим, че по един или друг начин, вие сте бил купен.

– Да предположим, възможно е – съгласи се спокойно Грант, – но аз доведох тук Бенеш невредим.

– Направихте това защото може би сте знаели, че ще се погрижат за него на следващия етап, като ви оставят неопетнен и в подходящи позиции за изпълнение на по-нататъшните ви задачи.

– Мисля, че сте убеден в това – каза Грант.

Майкълс поклати глава.

– Не, не съм. И се извинявам, че започнах да ставам настъпателен – той подръпна носа си и каза. – Искане ми се да започват вече миниатюризацията. След това ще имам по-малко време да мисля.

Грант се почувства объркан. Щом Майкълс свали добродушната си маска, на лицето му ясно се изписа страх.

– Какво става, капитане? – подвижна той нагоре.

– Всичко е готово. Всичко е готово – долетя суровия метален глас на Оуънс.

Светлините се включиха. Дювал веднага издърпа няколко схеми и започна да ги разглежда. Кора внимателно проверяваше лазера.

– Мога ли да се кача горе, Оуънс? – попита Грант.

– Можете да си ударите главата, ако се качите – отвърна Оуънс. – Няма място за втори човек.

Грант каза тихо:

– Спокойно, д-р Майкълс. Аз ще се върна след няколко минути, а междувременно можете да треперите, ако искате, без да бъдете

наблюдаван.

Гласът на Майкълс прозвуча сухо, а думите излизаха с труд.

– Вие сте внимателен човек, Грант. Ако бях се наспал както трябва...

Грант се изправи и се насочи ухилен към Кора, която се отдръпна от пътя му. След това отиде до стълбата, погледна нагоре и подвикна:

– Как ще знаете накъде да карате?

– Имам картите на Майкълс тук – отговори Оуънс. Той натисна един бутон и незабавно на екраните пред него се появи копието на кръвоносната система, което Грант вече беше виждал няколко пъти.

Оуънс докосна друг бутон и част от картите се осветиха в жълточервено.

– Това е нашия предполагаем маршрут – поясни той. – Майкълс ще ме насочва, когато е необходимо, а тъй като сме с ядрено гориво, Кар-тър и другите ще могат точно да ни следват. Те ще могат да ни насочват, ако се погрижите за връзката по радиото.

– Управлението изглежда доста сложно.

– Наистина е така – съгласи се Оуънс с нескрита гордост. – По един бутон за всичко, така да се каже. Подводницата щеше да се използва за дълбоководна работа.

Грант се завъртя отново и отново Кора му направи път. Беше се съсредоточила над лазера, като работеше с инструменти, подобни на часовникарски.

– Изглежда доста сложно – каза Грант.

– Рубинов лазер – отвърна Кора кратко, – ако знаете какво означава това.

– Знам, че излъчва тесен сноп кохерентна монохроматична светлина, но нямам никаква представа как работи.

– В такъв случай, предлагам да се върнете на мястото си и да ме оставите да си върша работата.

– Да, мадам. Но ако има някоя футболна топка за вкарване, обадете ми се. Ние, физически силните, сме добри в подобни дейности, които не изискват голяма сръчност.

Кора остави настрани малката отверка, преплете пръстите на ръцете си, облечени в гумени ръкавици и каза:

– Мистър Грант?

– Да, мадам?

– Възнамерявате ли да направите цялото рисковано начинание отвратително с вашите шегги?

– Не, но... Е, добре, как трябва да разговарям с вас?

– Като член на екипажа.

– Но освен това вие сте и млада жена.

– Знам това, мистър Грант, но това какво ви засяга? Не е необходимо с всяка забележка и жест да показвате, че осъзнавате пола ми. Това е изморително, а и не е необходимо. След като всичко приключи, ако все още се чувствате задължен да спазите ритуалите, каквито и да са те, които трябва да изпълните пред една млада жена, аз ще ви обърна внимание по начина, който смятате, че е подходящ, но за сега...

– Добре. Това е уговорка за среща за по-късно, нали?

– Още нещо, мистър Грант.

– Да?

– Не се извинявайте с това, че някога сте били футболен играч. Това наистина не ме засяга.

Грант преглътна и каза:

– Нещо ми говори, че ритуалите ми ще бъдат игнорирани, но...

Кора се беше обърнала към лазера и не му обърна повече внимание. Грант, поставил ръце върху масата, не можеше да откъсне поглед от прецизните движения, с които тя извършваше настройките.

– О-о, ако бяхте поне малко лекомислена – въздъхна той и за щастие тя не го чу или поне не го показа.

Изведнъж тя постави ръката си върху неговата и Грант усети, че трепери леко от докосването на топлите ѝ пръсти.

– Извинете ме – каза тя и отмести ръката му настрана. Почти веднага натисна спусъка на лазера и тънък като косъм лъч червена светлина удари металния диск, върху който току-що беше ръката му. Незабавно се появи малка дупчица и се разнесе слаб мирис на изпарен метал. Ако Грант беше останал на мястото си, дупчицата щеше да бъде в пръста му.

– Можехте да ме предупредите! – възкликна Грант.

– Нямате причина да стоите тук, нали? – възрази Кора.

Тя вдигна лазера и, като пренебрегна предложената ѝ помощ, се насочи към склада.

– Да, госпожице – смирено каза Грант. – Отсега нататък, когато съм близо до вас, ще внимавам къде поставям ръката си.

Кора го погледна сепнато или по-скоро неуверено. След това се усмихна за миг.

– Внимателно – каза Грант. – Да не ви се напукат бузите.

Усмивката ѝ изчезна веднага.

– Обещахте нещо – каза тя ледено и влезе в работилницата.

Отгоре се чу гласът на Оуънс.

– Грант! Проверете радиото.

– Добре – извика Грант. – Ще се видим, Кора. По-късно.

Седна отново на мястото си и за първи път погледна радиото.

– Изглежда, че това устройство работи с морзов код.

Майкълс го погледна. Лицето му не беше вече толкова бяло.

– Да, технически е трудно да се предаде глас през миниатюризационната зона. Предполагам, че знаете кода.

– Разбира се – той предаде бързо съобщение. След кратка пауза високоговорителите в миниатюризационната зала заговориха достатъчно силно, за да се чуе звукът в „Протей“.

– Съобщението прието. Потвърждение. Съобщението гласи: „МИС КОРА СЕ УСМИХНА“.

Кора, която току-що беше седнала на мястото, погледна обидено и каза:

– Направихте ме за смях.

Грант се наведе над радиото и предаде: „ПРАВИЛНО!“.

Отговорът този път беше кодиран. Грант го изслуша, след което извика:

– Прието съобщение отвън: „ПРИГОТВЕТЕ СЕ ЗА МИНИАТЮРИЗАЦИЯ“.

Глава 6

МИНИАТЮРИЗАЦИЯТА

ГРАНТ, като не знаеше как да се приготви, остана на мястото си. Майкълс скочи конвулсивно на крака и се огледа наоколо, като че ли искаше с един поглед да провери за последен път всички детайли.

Дювал беше оставил настрана картите си и се бореше с предпазния колан.

– Докторе, мога ли да ви помогна? – попита Кора.

– Какво? – погледна я той. – О-о, не. Просто тази катарамата трябва да се оправи. Ето, готово.

– Докторе...

– Да? – той отново погледна към нея и придоби загрижен вид, поради очевидното затруднение, с което подбираше думите си.

– Нещо не е наред с лазера ли, мис Питърсън?

– Не. Исках само да ви кажа колко съжалявам затова, че станах причина за разправията ви с д-р Рейд.

– Няма нищо. Не мислете за това.

– Благодаря ви за това, че уредихте идването ми.

– Трябваше да дойдете с мене – отвърна сериозно Дювал. – Не мога да разчитам на никого другото освен на вас.

Кора отиде при Грант, който се беше обърнал към Дювал, а сега очевидно имаше проблеми със своя предпазен колан.

– Знаете ли как работи закопчалката? – попита тя.

– Изглежда по-сложна от закопчалките на коланите в самолет.

– Да, така е. Поставили сте ето тази кука неправилно. Позволете да ви помогна – тя се наведе над него, Грант се озова съвсем близо до бузата ѝ и откри, че долавя слаб аромат. Подтисна желанието си да каже нещо.

– Съжалявам, че ви притесних, но бях застанала неудобно – каза тихо Кора.

– Намирам, че беше възхитително... Не, простете ми. Изплъзна се случайно.

– Назначена съм в ОМОС на длъжност – заяви Кора – аналогична на заеманата от много мъже, но открих, че на всяка стъпка ми пречи напълно страничния факт, че съм от другия пол. Получавам или прекалено много внимание, или прекалено много снизхождение, а аз не желая нито

едното, нито другото. Във всеки случай не и на работа. Такова отношение ми носи доста разочарования.

Грант се въздържа да каже явния отговор. Изглежда, че щеше да му бъде трудно постоянно да се въздържа от очевидното. Може би по-трудно, отколкото можеше да понесе.

– Ще се постарая да не нарушавам обещанието, но какъвто и да е полът ви – каза той, – вие сте най-тихата личност тук, освен Дювал, който едва ли знае къде се намира.

– Не го подценявайте, мистър Грант. Той знае къде е. Уверявам ви. Ако е спокоен, то е защото осъзнава, че важността на тази задача е по-голяма от неговия собствен живот.

– Заради тайната на Бенеш?

– Не. Защото за първи път ще се извърши миниатюризация от такъв мащаб и това ще се използва за спасяването на човешки живот.

– Дали ще е безопасно да се използва лазера? – запита Грант. – След като почти не отрязва пръста ми.

– В ръцете на д-р Дювал този лазер ще разруши тромба без да засегне дори една молекула от околните тъкани.

– Очевидно цените високо способностите му.

– Целият свят го цени високо. А аз споделям тази оценка по ред причини. С него съм откакто защитих дисертацията си.

– Подозирам, че той не показва към вас нито много внимание, нито много снизхождение заради това, че сте жена.

– Да, така е.

Тя се върна в креслото си и закопча колана си с едно плавно движение.

– Д-р Майкълс, готови сме – викна Оуънс.

Майкълс, който беше станал от мястото си и обикаляше бавно из кабината за момент спря неуверено. След това, като хвърли бърз поглед към останалите, каза:

– О-о, да.

Седна и закопча колана си.

Оуънс се измъкна от кабината си, провери коланите на всички, върна се обратно на мястото си и закопча своя.

– Мистър Грант. Кажете им, че сме готови.

Грант го направи и почти веднага от високоговорителите прозвуча:

– ВНИМАНИЕ „ПРОТЕЙ“. ВНИМАНИЕ „ПРОТЕЙ“. ТОВА Е ПОСЛЕДНОТО УСТНО СЪОБЩЕНИЕ, КОЕТО ЩЕ ПОЛУЧИТЕ ДО КРАЯ НА МИСИЯТА СИ. ИМАТЕ ШЕЙСЕТ МИНУТИ ОБЕКТИВНО

ВРЕМЕ. СЛЕД КАТО МИНИАТЮРИЗАЦИЯТА ЗАВЪРШИ, КОРАБНИЯТ ЧАСОВНИК ЩЕ ЗАПОЧНЕ ДА ГИ ОТЧИТА. СЛЕДЕТЕ ПРЕЗ ЦЯЛОТО ВРЕМЕ ПОКАЗАНИЕТО МУ, КОЕТО ЩЕ СЕ СМЕНЯ ВЕДНЪЖ В МИНУТА. НЕ ВЯРВАЙТЕ, ПОВТАРЯМЕ, НЕ ВЯРВАЙТЕ НА СУБЕКТИВНОТО УСЕЩАНЕ ЗА ВРЕМЕ. ТРЯБВА ДА СТЕ ИЗВЪН ТЯЛОТО НА БЕНЕШ ПРЕДИ ДА ДОСТИГНЕТЕ ДО НУЛА. АКО НЕ ГО НАПРАВИТЕ, ЩЕ УБИЕТЕ БЕНЕШ, НЕЗАВИСИМО ОТ ИЗХОДА НА ОПЕРАЦИЯТА. УСПЕХ!"

Гласът млъкна и Грант не можа да намери никакви други думи, които да повдигнат спадналия му дух освен:

– Ето, това е!

За свое собствено учудване откри, че ги е казал на глас.

– Да, това е – съгласи се до него Майкълс и се усмихна слабо.

* * *

Картър чакаше в наблюдателната кула. Искаше му се да е в „Протей“, вместо извън него. Задаваше се един труден час, а за него щеше да е по-лесно да бъде там, където всяка минута щеше да знае какво става.

Потрепера при неочакваното тракане на радиото. Адютантът му, застанал на приемника, каза бързо:

– „Протей“ докладва, че всички са обезопасени.

– Миниатюризатора – извика Картър.

Съответният бутон с етикет „МИН“, на съответното табло, бе натиснат от съответния пръст на съответния техник. Прилича на балет, помисли си Картър, където всеки е на мястото си и всяко движение е разучено предварително, в танц, чийто край обаче е неизвестен.

Докосването на бутона предизвика преместването надолу на стена-та в края на миниатюризационната зала и до бавното задвижване на огромен диск, приличен на пчелна пита, окачен на релса, която минаваше по дължината на тавана. Безшумно и без триене дискът се придвижи над „Протей“ с помощта на въздушните дюзи, които задържаха окачващото устройство на една десета от инча над релсата.

* * *

От вътрешността на „Протей“ се виждаха ясно геометричните фигури на диска, който се приближаваше като белязано от шарка чудовище.

Челото и голата глава на Майкълс бяха неприятно покрити с пот.

– Това – каза той с глух глас – е миниатюризатора.

Грант отвори уста, но Майкълс го спря нетърпеливо.

– Не ме питайте как работи. Оуънс знае, но аз – не.

Грант хвърли неволен поглед назад и нагоре към Оуънс, който имаше стегнат и суров вид. Една му ръка, която се виждаше ясно, беше сграбчила някакъв лост, който, предположи Грант, беше един от най-важните уреди за управление. Като че ли усещането за нещо материално го караше да се чувства по-сигурен. Или, може би, докосването до част от кораба, който беше проектирал сам, го успокояваше. Той, повече от всеки друг, знаеше силата или слабостта на мехурчето, което щеше да пази тяхната микроскопична частица нормален свят.

Грант се огледа и срещна погледа на Дювал, чиито устни се бяха разтеглили в усмивка.

– Изглеждате загрижен, мистър Грант. Вашата професия не е ли свързана с изпадане в тежки ситуации без да бъдете загрижен?

Проклятие. Колко десетилетия хората щяха да бъдат затрупвани с измислици за разузнавачите?

– Не, докторе – отвърна спокойно Грант. – В нашата професия изпадането в трудна ситуация без да си загрижен означава бърза смърт. От нас се очаква само да действваме интелигентно, независимо от чувствата ни. Вие, както се вижда, не сте загрижен.

– Не. Чувствам се заинтересуван. Чувствам се изпълнен с усещането за чудо. Много съм любопитен и развълнуван. Но не и загрижен.

– Какви според вас са шансовете ни да загинем?

– Малки, надявам се. Във всеки случай, аз имам утехата на религията. Изповядах се и за мене смъртта е само една врата.

Грант не намери разумен отговор и замълча. За него смъртта беше бяла стена само с една страна. Трябваше да признае пред себе си, че колкото и логично, това обяснение му носеше малка утеха в този момент, когато го гризеше червея на безпокойството, както правилно забеляза Дювал.

Усещаше, че челото му е мокро, може би толкова, колкото и на Майкълс, и че Кора го гледа, при което чувството му на срам незабавно премина в презрение към самия себе си.

– А вие изповядахте ли греховете си, мис Питърсън? – импулсивно попита той.

– Какви грехове имате предвид, мистър Грант? – хладно каза тя.

И за това нямаше отговор, така че се отпусна в креслото си и погледна към миниатюризатора, който сега се намираще точно над тях.

– Какво усещате, когато ви миниатюризират, д-р Майкълс?

– Нищо, предполагам. Това е форма на движение, нещо като свиване и ако се прави с постоянно темпо, усещането не е по-различно от движение по ескалатор с постоянна скорост.

– Предполагам, че това е теорията – Грант задържа погледа си върху миниатюризатора. – Какво е истинското усещане?

– Не знам. Никога не съм го изпитвал. Обаче животните, в процеса на миниатюризация, никога не изглеждат ни най-малко обезпокоени. Продължават обичайните си действия без прекъсване, което съм наблюдавал лично.

– Животните ли? – Грант се обърна към Майкълс с възмущение. – Животни? Досега миниатюризиран ли е човек?

– Страхувам се – отвърна Майкълс, – че ние имаме честта да бъдем първите.

– Колко вълнуващо. Нека да ви попитам нещо друго. Колко пъти е миниатюризирано най-много каквото и да е живо същество – каквото и да е?

– Петдесет пъти – отвърна кратко Майкълс.

– Какво?

– Петдесет. Тоест, редукцията е такава, че линейните размери са една петдесета от нормалното.

– Като например да ме намалят до височина един и половина инча.

– Да.

– Само че ние отиваме далеч по-нататък.

– Да. Мисля, че е около един милион. Оуънс може да ви съобщи точната цифра.

– Точната цифра няма значение. Проблемът е там, че такава миниатюризация досега не е била изпробвана изобщо.

– Точно така.

– Мислите ли, че можем да понесем всички почести, с които ни обсипват по пътя на първите изследователи?

– Мистър Грант – каза Майкълс, който беше намерил малко хумор за да оцвети думите си, – страхувам се, че трябва. В момента ни миниатюризират и, очевидно, вие не го усещате.

– Хиляди топове! – промърмори Грант и отново се загледа втрепенено нагоре.

Дъното на миниатюризатора грееше с безцветна светлина, която блестеше без да заслепява. Вероятно не се възприемаше от очите, а направо от нервите, така че когато Грант затвори очите си, всички истински

обекти изчезнаха, но светлината все още се виждаше, подобна на безплатно излъчване.

Изглежда, че Майкълс беше видял безполезния опит на Грант да затвори очите си, защото каза:

– Не е светлина. Същност не е никакъв вид електромагнитно излъчване. Представлява форма на енергия, която не е част от нормалната вселена. Въздейства на нервните окончания и мозъкът ни я възприема като светлина, защото не знае по какъв друг начин да я интерпретира.

– Не е ли опасна?

– Доколкото знаем, не, но трябва да призная, че досега нито един обект не е бил излаган на такова интензивно облъчване.

– Отново сме първи – въздъхна Грант.

– Възхитително! – извика Дювал. – Като светлината на сътворението!

Шестоъгълните плочки под кораба блестяха в отговор на облъчването и самият „Протей“ пламтеше отвън и отвътре. Креслото, в което седеше Грант, като че ли беше направено от огън, но оставаше твърдо и хладно. Дори въздуха край тях започна да свети и те вдишваха студена светлина.

Ръцете на спътниците му, а и неговите собствени, излъчваха студено сияние.

Блестящата ръка на Дювал направи, с искрящо движение, кръстен знак и светещите му устни се раздвижиха.

– Д-р Дювал, да не би внезапно да сте се изплашили? – попита Грант.

– Човек се моли не само поради страх – меко каза Дювал, – но и в знак на благодарност за привилегията да види великите чудеса на Господа.

Грант си призна, че и от тази размяна на реплики, губещия е отново той. Не се справяше добре.

– Погледнете към стените! – извика Оуънс.

Те се отдалечаваха във всички посоки с видимо постоянна скорост, а таванът се издигаше. Тългите на голямата зала бяха потънали в плътна, сгъстяваща се мъгла. Миниатюризатора беше се превърнал в нещо огромно, чиито очертания не се виждаха напълно. Всички килийки от пчелната му пита излъчваха част от неземната светлина, като блеснали в черното небе звезди.

Грант забеляза, че притесненията му изчезват пред възбудата, в която беше изпаднал. Всички гледаха нагоре, като хипнотизирани от

светлината; от огромните разстояния, които изникваха от нищото; от стаята, която прерастваше във вселена – вселена, която надхвърляше познанията им.

Внезапно светлината намалѐ до мѐтночервено, а стакатото на радиото избухна с остър, отекващ звѐн. Грант се сепна.

– Белински в центъра „Рокфелер“ твърди, че субективните усещания би трябвало да се променят при миниатюризация – каза Майкълс. – Мнението му беше пренебрегнато, но този сигнал определено звучи различно.

– Но гласът ви е същия – възрази Грант.

– Защото и двамата сме еднакво миниатюризирани. Аз говоря за сигналите, които трябва да преминат миниатюризационната зона. Сигнали отвън.

Грант преведе съобщението и го прочете на глас: „МИНИАТЮРИЗАЦИЯТА ВРЕМЕННО Е ПРЕУСТАНОВЕНА. ВСИЧКО НАРЕД ЛИ Е? ОТГОВОРЕТЕ НЕЗАБАВНО.“

– Всичко ли е наред? – иронично попита Грант.

Никой не му отговори.

– Мълчанието означава съгласие – заяви той и предаде: „ВСИЧКО Е НАРЕД“.

* * *

Картър облиза пресъхналите си устни. Наблюдаваше с болезнено съсредоточение как миниатюризатора свети и знаеше, че всички в залата, до последния техник, правят същото.

Никога досега не бяха миниатюризирани хора. Не беше миниатюризирано нищо с големината на „Протей“. Нищо, било то човек или животно, живо или мъртво, не беше миниатюризирано толкова много.

Отговорността беше негова. Цялата отговорност в този продължаващ кошмар беше негова.

– Започва се! – чу се почти ликуващия шепот на техника, застанал до миниатюризационния бутон. Думите прозвучаха ясно по комуникационната система, докато Картър наблюдаваше смаляването на „Протей“.

Отначало то беше толкова бавно, че можеше да се забележи само по начина, по който корабът покриваше шестоъгълните плочки на пода. Онези, които бяха частично закрити от кораба, изпълзваха навън, а след това започнаха да се показват и плочките, които първоначално бяха напълно скрити.

Шестоъгълниците изплуваха от всички страни на „Протей“, а скоростта на миниатюризация се увеличаваше, докато накрая корабът започна да се смаява като къс лед върху гореща повърхност.

Картър беше наблюдавал стотици пъти миниатюризация, но никога не беше изпитвал толкова силно сегашното ѝ въздействие. Като че ли корабът беше захвърлен в дълбока, безкрайно дълбока яма и сега падаше в абсолютна тишина, ставайки все по-малък и по-малък, докато разстоянието се увеличаваше на мили, на десетки мили, на стотици...

Корабът се беше превърнал в бял бръмбар, кацнал върху централния шестоъгълник, точно под миниатюризатора; кацнал върху единствения червен шестоъгълник в света на белите шестоъгълници – Нулевия модул.

„Протей“ все още се смаяваше, все още падаше и Картър с усилие вдигна ръка. Светлината на миниатюризатора отслабна до бледочервено и смаяването спря.

– Проверете как са, преди да продължим.

Възможно беше да са мъртви или просто толкова зле, че да не могат, дори с минимална ефективност, да изпълнят задачата си. В такъв случай, те бяха изгубени и беше по-добре това да се узнае веднага.

Свързникът съобщи:

– Приех отговор, който гласи: „ВСИЧКО Е НАРЕД“.

Ако са неспособни да действат, помисли си Картър, може би просто не могат да го осъзнаят.

Но беше невъзможно да се провери. Трябваше да приемат, че всичко е наред, щом екипажа на „Протей“ твърдеше това.

– Вдигнете кораба – заповяда Картър.

Глава 7 ПОТАПЯНЕТО

НУЛЕВИЯТ модул бавно започна да се издига над пода – гладка шестоъгълна колона, с червен връх и бели стени. На върха ѝ се намираше големия един инч „Протей“. Когато горната част достигна четири фута над земята, движението спря.

– Готови сме за Втора фаза, сър – обади се един от техниците.

Картър хвърли поглед към Рейд, който кимна утвърдително.

– Втора фаза – обяви Картър.

Един панел се отмести встрани и се подаде манипулатор – гигантски „уолдо“ – задвижван безшумно върху въздушна възглавница. Картър си спомни нечие обяснение, че е бил наречен на името на герой от фантастична книга⁴ от четиридесетте години от някой от първите ядрени техники. Беше висок четиринайсет фута и представляваше система от скрипки, закрепени върху триножник. Скрипците контролираха вертикален лост, закрепен върху хоризонтален механизъм. Вертикалният лост беше телескопичен, като всяка следваща степен беше по-къса и по-малка от предишната. В случая, лостът се състоеше от три степени, като най-малката, дълга два инча, беше снабдена със стоманени челюсти, дебели четвърт инч и изкривени така, че краищата им да съвпадат точно.

Върху основата на устройството беше изписано ОМОС, а под него – „ПРЕЦИЗЕН МАНИПУЛАТОР“.

Заедно с манипулатора бяха влезли и трима техници, а след тях – униформена медицинска сестра, която чакаше с видимо нетърпение. Кестенявата ѝ коса под касинката изглеждаше неподредена, което говореше, че са я вълнували други мисли.

Двама от техниците настроиха лоста на „уолдо“-то точно над смаления „Протей“. Три тънки като косъм лъча се спуснаха от основата на лоста до повърхността на Нулевия модул. Разстоянието на всеки лъч от центъра на модула бе превърнато в интензитет на светлината от кръгъл сензор, разделен на три сегмента.

Светлинните интензитети, очевидно неравни, бяха настроени от третия техник. За няколко секунди трите интензитета умело бяха изравнени – достатъчно, за да изчезне разликата между тях. След това

4. Става дума за „Waldo and Magic,inc“ – роман от Р. Хайнлайн – Б. пр.

техникът фиксира позицията на „уолдо“-то. Центриращите лъчи изгаснаха, а вместо тях се включи по-широк сноп насочваща светлина, която освети „Протей“ посредством непряко отражение.

Последва натискане на друг бутон и лостът започна да се спуска към „Протей“. Със затаен дъх, бавно и нежно, техникът го спусна надолу. Вероятно беше манипулирал повече миниатюризирани обекти от всеки друг в страната, може би дори и в света. Никой, разбира се, не знаеше в подробности какво става от Другата страна, но този случай беше безпрецедентен.

Щеше да вдигне нещо с нормална маса, превишаваща многократно всичко, с което беше работил досега, а освен това съдържаше пет живи човешки същества. Дори и най-малкото, едва забележимо трепване можеше да се окаже достатъчно да ги убие.

Щипците се разтвориха и бавно пропъзляха под „Протей“. Техникът спря и се опита с очи да се увери, че това, което му казваха инструментите, е вярно. Щипците бяха центрирани правилно. Бавно, милиметър по милиметър, те се приближиха, докато се склочиха под кораба и образуваха преплетена, прецизно настроена люлка.

След това Нулевия модул се спусна и остави „Протей“ в люлката.

Нулевия модул не спря движението си на нивото на пода, а продължи да потъва. Под окачения кораб се образува широк отвор.

От празнината, оставена от Нулевия модул започнаха да се издигат отвесни стъклени стени. Когато прозрачната цилиндрична стъклена стена достигна височина фут и половина, се показа съд, пълен с бистра течност. Щом Нулевия модул достигна нивото на пода, върху него се намираше цилиндър с диаметър един фут и висок четири фута, пълен две трети с течност. Цилиндърът беше разположен върху кръгла коркова подложка с надпис „ФИЗИОЛОГИЧЕН РАЗТВОР“.

Лостът на „уолдо“-то, който не беше помръднал по-време на тази операция, започна да се спуска над разтвора. Корабът се намираше над горната част на цилиндъра, на около един фут над нивото на разтвора.

Лостът продължаваше да се спуска, все по-бавно и по-бавно. Спря в момента, когато „Протей“ се намираше почти на нивото на разтвора, след което започна да се движи със скорост, редуцирана десет хиляди пъти. Ръката на техника въртеше бързо задвижващото колело, докато корабът се спускаше със скорост, невидима за човешкото око.

Контакт! Корабът продължи да се снижава, докато беше полупотопен. Техникът спря за момент, след което бавно, както винаги, освободи щипците и, след като се увери, че всяка от челюстите е освободила

кораба, ги издигна над разтвора.

– Хей-хо! – тихо подвикна той, издърпа лоста и освободи „уолдо“-то.

– Да се махаме отгук – обърна се той към другите двама техници, а след това, спомнил си внезапно, извика с променен, официален тон:

– Сър, корабът е в ампулата!

– Добре! Свържете се с екипажа!

* * *

Прехвърлянето от Модула в ампулата беше достатъчно изящно от гледна точка на нормалния свят, но изглеждаше съвсем различно от вътрешността на „Протей“.

Грант предаде по радиото „ВСИЧКО Е НАРЕД“ и, след като преодоля гаденето при неочакваното движение на Нулевия модул нагоре, попита:

– А сега какво? Отново ли ще ни миниатюризират? Някой знае ли?

– Трябва да се потопим пред следващия етап на миниатюризацията – поясни Оуънс.

– Къде да се потопим? – запита Грант, но не получи отговор. Погледна отново мъглявата вселена на миниатюризационната зала и съзря великаните.

Това бяха хора, които се придвижваха към тях – хора-кули в мътна-та външна светлина, изкривени напред и настрани, като че ли гледани в гигантско криво огледало. Токата на колана изглеждаше като лист метал. Обувката, далече долу, можеше да бъде вагон. Далече над тях на главата се извисяваше чудовищния нос, заобиколен от двата тунела на ноздрите. Те се придвижваха нелепо бавно.

– Усещането за време – промърмори Майкълс. Беше се вторачил нагоре, след това погледна часовника си.

– Какво? – попита Грант.

– Още едно от предположенията на Белински – че усещането за време се променя с миниатюризацията. Обикновеното време се удължава и сега пет минути изглеждат десет, бих казал. Ефектът става по-силен с увеличаване на степента на миниатюризация, но не мога да кажа какво е точното съотношение. Белински се нуждае от експериментални данни, които сега можем да му дадем. Вижте! – той показа часовника си.

Грант погледна първо неговия, а след това и своя. Секундната стрелка като че ли се влачеше. Долепи часовника до ухото си. Чуваше се слабо цъкване, но звукът изглеждаше по-нисък.

– Това е добре – заяви Майкълс. – Имаме един час, но може да ни се стори като няколко. Едно по-добро число.

– Имате предвид, че ще се движим по-бързо?

– От наша гледна точка ще се движим нормално, но подозирам, че на наблюдател от външния свят ще му се струва, че се движим бързо – че извършваме повече движения за единица време. Което, разбира се, би било добре, като се има предвид ограниченото ни време.

– Но...

Майкълс поклати отрицателно глава.

– Моля ви! Не мога да го обясня по-добре. Мисля, че мога да разбера биофизиката на Белински, но математиката му е над моите способности. Вероятно Оуънс може да ви каже.

– Ще го попитам после – каза Грант. – Ако, разбира се, има после.

Корабът отново потъна в светлина – обикновена бяла светлина. Грант усети някакво движение и погледна нагоре. Нещо се спускаше – гигантски щипци се движеха към кораба от двете му страни.

– Всички да проверят коланите си! – подвикна Оуънс отгоре.

Грант не се помръдна. Усети подръпване зад себе си и автоматично се извърна, доколкото позволяваше колана.

– Проверяха дали сте здраво завързан – каза Кора.

– Само от колана – каза Грант, – но все пак благодаря.

– За мене беше удоволствие.

След това, като се извърна надясно, Кора каза загрижено:

– Д-р Дювал, колана ви.

– Наред е. Благодаря.

Кора беше разхлабила колана си за да може да достигне Грант. Успя да го стегна почти в последния момент. Щипците се бяха скрили от погледа им и се сключваха като гигантски унищожителни челюсти. Грант автоматично се стегна. Те спряха, задвижиха се отново и се събраха.

„Протей“ се разтресе и завибрира. Всички на борда бяха тласнати рязко надясно, след това, по-плавно, наляво. Дрезгав, отекващ звън изпълни кораба.

След това настана тишина и последва ясното усещане за увисване над празно пространство. Корабът се залюля и леко потрепера. Грант погледна надолу и видя как някаква огромна червена повърхност потъва и става неясна и тъмна, докато съвсем изчезна.

Нямаше представа какво е разстоянието до пода по сегашната им скала, но се чувстваше, като че ли се беше надвесил от прозореца на

двайсететажна сграда.

Вероятно нещо толкова малко като корабът им нямаше да претърпи сериозни повреди, ако паднеше от това разстояние. Съпротивлението на въздуха щеше да забави движението им. Разбира се, ако малкият им размер беше единствения фактор.

Но Грант имаше жив спомен от забележката на Оуънс по време на инструктажа. В момента той беше направен от толкова атоми, колкото и човек с нормални размери, а не с толкова малко, колкото би бил обект с действително такъв размер.

Той беше съответно по-чуплив, а също и корабът. Падането от такава височина щеше да унищожи кораба и да убие екипажа.

Погледна към люлката, която държеше кораба. Грант не преставаше да обмисля как ли изглеждат щипците на нормалните хора. За него те бяха изкривени стоманени колони, дебели десет фута, преплетени в метална люлка. Почувства се в безопасност за момента.

Оуънс извика с глас, изтънял от вълнение:

– Започват!

Грант погледна бързо във всички посоки, преди да разбере какво точно започва.

Светлината се отразяваше от гладката прозрачна повърхност на кръгла стъклена стена, достатъчна да заобиколи цяла къща. Движеше се равномерно и бързо, а далече долу – точно под тях – блестеше и преливаше във всички цветове на дъгата, отразената от водна повърхност светлина.

„Протей“ висеше над езеро. Стъклените стени на цилиндъра се издигаха от всички страни и сега повърхността на езерото не беше по-далеч от петдесет фута под тях.

Грант се отпусна в креслото си. Разбра, какво следва. Беше подготвен и не усети гадене, когато седалката като че ли пропадна под него. Подобно усещане беше изпитал веднъж, по време на курса по пикиране над океана. Самолетът беше пригоден за подобни маневри, но не и „Протей“, който изведнъж се беше превърнал във въздушна подводница.

Грант напрегна мускулите си, след това опита да се отпусне, за да остави удара на колана, вместо на костите си.

Те се удариха и зъбите му почти изпадаха от сътресението.

Грант очакваше да види стена от вода, която се издига високо нагоре. Вместо това видя големи, заоблени възвишения, които мазно се отдалечаваха. А след това, докато продължаваха да потъват, още и още.

Щипците се разтвориха и корабът се разтресе лудо, след което постепенно се успокои, като се въртеше бавно.

Грант бавно изпусна дъх. Бяха на повърхността на езеро, но такова нещо никога не беше виждал.

– Може би очаквахте вълни, мистър Грант? – обади се Майкълс.

– Да, така беше.

– Трябва да призная, че и аз го очаквах. Човешкият ум, мистър Грант, е интересно нещо. Винаги очаква да види това, което е наблюдавал в миналото. Бяхме миниатюризирани и поставени в малък съд с вода. Понеже ни се струва като езеро, очаквахме вълни, пяна, прибой, кой знае още какво. Но на каквото и да ни прилича, това не е езеро, а просто малък контейнер с вода. Колкото и да го увеличаваме, няма да видим истински вълни.

– Все пак е доста интересно – възрази Грант.

Дебелите валяци от течност, които по нормална скала бяха просто гънки върху водната повърхност, продължаваха да се отдалечават. Отразени от далечната стена, те се връщаха и интерферираха, като се разбиваха на отделни хълмове, по които „Протей“ се изкачваше и спускаше в бърз ритъм.

– Интересно ли? – възмути се Кора. – Това ли е всичко, което можете да кажете? Просто е великолепно.

– Неговото дело – добави Дювал – е величествено при всякакво увеличение.

– Добре – рече Грант. – Съгласен съм. Великолепно и величествено. Отбелязвам си. Само че причинява и морска болест.

– О-о, мистър Грант – каза Кора. – Способен сте да развалите всичко.

– Извинявайте.

Радиото записука и Грант изпрати отговор „ВСИЧКО Е НАРЕД“. Въздържа се да изпрати „Всички са болни от морска болест“.

Все пак, дори и Кора показваше признаци на прилошаване. Може би не трябваше да и споменава тази мисъл.

– Трябва да потопим подводницата ръчно – каза Оуънс. – Грант, махнете колана си и отворете клапаните едно и две.

Грант стана неуверено, очарован от възможността да почувства дори ограничената свобода на ходенето и се насочи към клапана с надпис на корпуса си „ЕДНО“.

– Аз ще се заема с другия – заяви Дювал.

Погледите им се срещнаха за миг и Дювал, като че ли смутен от

внезапното осъзнаване на присъствието на друг човек, се усмихна колебливо. Грант също му се усмихна и си помисли възмутено: Как Кора би могла да стане сантиментална пред такова количество безразличие?

Заобикалящата ги течност нахлу през отворените вентили в съответните камери на кораба и течността започна да се издига, все по-високо и по-високо.

Грант се изкачи донякъде по стълбата, водеща към кабината на Оуънс и попита:

– Какво е положението, капитан Оуънс?

– Трудно е да се каже – поклати глава Оуънс. – Показанията на уредите са безсмислици. Проектирани са за работа в истински океан. Проклятие, никога не съм проектирал „Протей“ за такива цели.

– Майка ми също не ме е проектирала за такива цели, щом стана дума – каза Грант.

Сега бяха напълно потопени. Щом слязоха под повърхността, неравномерното издигане и спускане по водната повърхност изчезна, и настъпи благословена неподвижност.

* * *

Картър се опита да отпусне юмруците си. Всичко вървеше нормално досега. Получиха „ВСИЧКО Е НАРЕД“ от кораба, който сега представляваше малка капсула, блестяща във физиологичния разтвор.

– Трета фаза – обяви той.

Миниатюризаторът, чийто блясък беше отслабнал по време на втората фаза, засвети отново с бял ореол, но този път само в централната част на пчелната пита.

Картър наблюдаваше загрижено. Отначало беше трудно да се каже дали това, което вижда е обективна истина или приумица на мозъка му. Не – наистина отново се смаляваше.

Буболечката, голяма един инч, намаляваше размерите си, а вероятно и водата край нея. Фокусът на миниатюризиращия сноп беше тесен и точно насочен, и Картър отново си пое дъх с облекчение. Всеки етап криеше специфични опасности.

Представи си какво би станало, ако снопът беше по-неточен, ако половината от „Протей“ се миниатюризираше по-бързо, докато другата половина, засегната само от периферията на снопа, се миниатюризираше по-бавно или пък изобщо не беше променена. Но това не се случи и той се помъчи да го изкара от ума си.

Сега „Протей“ беше смаляваща се точка, по-малка, още по-малка,

едва видима. Отново целият миниатюризатор засвети силно. Нямахме смисъл да се опитват да го фокусират върху нещо, което беше твърде малко за да се види.

Добре, добре, помисли си Картър. А сега да завършим цялата работа.

Сега целият цилиндър се смаляваше все по-бързо, докато се превърна в ампула, висока два инча и половин инч дебела, а някъде в миниатюризираната течност се намираше свръхминиатюризираният „Протей“, не по-голям от размерите на голяма бактерия. Миниатюризаторът потъмня отново.

– Свържете се с тях – нареди рязко Картър. – Накарайте ги да се обадят.

Сдържа дъха си докато отново се получи съобщението „ВСИЧКО Е НАРЕД“. Четирима мъже и една жена, които до преди няколко минути стояха пред него в цял ръст, сега бяха мънички късчета материя в микроскопичния кораб – все още живи.

Протегна ръце с длани надолу.

– Махайте веднага миниатюризатора.

Последната неясна светлина на миниатюризатора загасна, докато бързо го изтегляха настрани.

Циферблатът на стената над главата на Картър застана на цифрата 60.

– Поемай командването, Рейд – кимна му Картър. – Имаме шейсет минути.

Глава 8

НАВЛИЗАНЕТО

СЛЕД ПОТАПЯНЕТО светлината на миниатюризатора блесна отново и течността около тях се превърна в мъждукащо непрозрачно мляко, което скри всичко от екипажа на „Протей“. Нямахме как да се разбере докъде се простира непрозрачността и дали отново се смаляват.

Грант и останалите мълчаливо чакаха. Светлините на миниатюризатора загаснаха и Оуънс подвикна:

- Добре ли се чувстват всички?
- Добре съм – каза Дювал.

Кора кимна утвърдително. Грант махна с ръка. Майкълс повдигна рамене.

- Чувствам се добре.
- Добре! Мисля, че вече сме напълно миниатюризирани – заяви Оуънс.

Натисна един бутон, останал недокоснат до този момент. Изчака неспокойно един дълъг миг, докато циферблата заработи. Накрая върху него ясно се изписа числото 60. Подобен циферблат, показващ същото, се намираще и в долната част на кораба, така че да го виждат останалите четирима.

Радиото затрака дрезгаво и Грант отговори за пореден път: „ВСИЧКО Е НАРЕД“.

- Отвън съобщават, че сме напълно миниатюризирани. Предположението ви се оказва вярно, капитан Оуънс – каза Грант.
- Това е положението – въздъхна Оуънс.

Миниатюризацията е завършена, помисли си Грант, но не и мисията. Това е само началото. Шейсет минути. Шейсет. След това попита на глас:

- Капитан Оуънс, защо корабът вибрира? Има ли нещо нередно?
 - И аз го усещам – обади се Майкълс. – Вибрацията не е ритмична.
- Оуънс слезе от кабината, бършейки челото си с голяма носна кърпа.

- Нищо не можем да направим. Това е Брауновото движение.
- О, Боже! – вдигна Майкълс ръце в знак на безпомощност и смирено разбиране.
- Чие движение? – попита Грант.

– Брауново. Робърт Браун е шотландски ботаник от осемнайсети век, който пръв го е наблюдавал. Виждате ли, бомбардирани сме от всички страни от водни молекули. Ако бяха с нормални размери, молекулите щяха да са толкова малки в сравнение с нас, че нямаше да усещаме техните удари. Фактът, че ние сме извънредно силно миниатюризирани води към същите резултати, каквито бихме получили ако бяхме останали непроменени, а всичко около нас беше увеличено многократно.

– Като водата наоколо.

– Точно така. Засега не сме много зле. Водата около нас беше частично миниатюризирана. Когато навлезем в кръвния поток, всяка водна молекула ще тежи приблизително един милиграм по сегашната ни скала. Все още ще са твърде малки за да ни навредят с единични удари, но ще ни удрят с хиляди едновременно от всички посоки, а тези удари няма да бъдат разпределени равномерно. Във всеки момент е възможно отядно да ни ударят няколкостотин повече, отколкото отляво. Обединената сила на тези няколкостотин молекули ще ни бутне наляво. Във следващия момент можем да бъдем тласнати малко надолу и така нататък. Вибрацията, която усещаме сега, е резултат от подобни случайни молекулярни удари. По-късно ще стане по-лошо.

– Добре – изпъшка Грант. – Морска болест, ето ме, идвам.

– Това ще продължи най-много един час – гневно каза Кора. – Бих искала да се държите като възрастен.

– Оуънс, корабът ще издържи ли ударите? – разтревожено попита Майкълс.

– Мисля, че да – отвърна Оуънс. – Опитях се да направя някои предварителни изчисления. От това, което усещам в момента, мисля, че предположенията ми са били приблизително верни. Ще ги издържи.

– Дори корабът да бъде ударен и смазан, задължени сме да издържим известно време – заяви Кора. – Ако всичко мине благополучно, можем да достигнем тромба и да го премахнем за по-малко от петнайсет минути, след което останалото няма да има значение.

Майкълс сложи длани на облегалките на креслото си.

– Мис Питърсън, говорите безсмислици. Какво предполагате, че ще се случи, ако достигнем тромба, унищожим го, излекуваме Бенеш, а след това „Протей“ се разруши на части? Имам предвид, освен нашата смърт, която съм готов да приема за нищожен аргумент? Това би означавало също и смъртта на Бенеш.

– Разбираме това – решително се намеси Дювал.

– Вашата асистентка очевидно не го разбира. Ако корабът се

разпадне на части, мис Питърсън, след шейсет минути – не, след петдесет и девет – всеки фрагмент, независимо колко е малък, ще се увеличи до нормалните си размери. Дори ако корабът се разтвори на атоми, всеки атом ще се увеличи и Бенеш ще бъде проникнат от материята на телата ни и на кораба.

Майкълс дълбоко пое дъх, което прозвуча почти като пръхтене.

– Лесно ще се измъкнем от тялото на Бенеш, ако останем непокътнати – продължи той. – Ако корабът се разбие, няма да е възможно да бъдат отстранени всичките му части от тялото на Бенеш. Каквото и да бъде направено, ще останат достатъчно, за да го убият по време на миниатюризацията. Разбирате ли?

– Не бях помислила за това – сви се Кора.

– Е, помислете си – рече Майкълс. – Също и вие, Оуънс. Сега отново искам да попитам, ще издържи ли „Протей“ на Брауновото движение? Нямам предвид само докато достигнем тромба. Имам предвид да го достигнем, да го премахнем и да се върнем! Помислете какво казвате, Оуънс. Ако не сте убеден, че корабът може да оцелее, ние нямаме право да тръгнем.

– Стига сте го тероризирали, доктор Майкълс – намеси се Грант. – Дайте възможност на капитан Оуънс да говори.

– Не бях стигнал до заключение, преди да усетя сегашното частично Брауново движение – заяви упорито Оуънс. – Мнението ми е, че при сегашното движение можем да издържим пълни шейсет минути при непрекъснатото удряне.

– Въпросът е: Трябва ли да рискуваме само на база на мнението на капитан Оуънс? – каза Майкълс.

– Съвсем не е такъв – възрази Грант. – Въпросът е: Ще приема ли оценката на капитан Оуънс за ситуацията? Моля, помнете, че генерал Картър ме натовари с взимането на стратегическите решения. Приемам изявлението на капитан Оуънс просто защото нямаме по-авторитетен или по-добре познаващ кораба от него.

– Тогава какво е вашето решение? – запита Майкълс.

– Приемам преценката на Оуънс. Мисията продължава.

– Съгласен съм с вас, Грант – обади се Дювал.

– Добре, Грант – кимна леко изчервеният Майкълс, преди да седне на мястото си. – Просто зададох въпроса, който ми се струваше основателен.

– Това беше наистина основателен въпрос – съгласи се Грант – и се радвам, че го повдигнахте.

Застана прав до прозореца. Кора се присъедини към него.

– Не изглеждате изплашен, Грант.

Грант се усмихна тъжно.

– Просто съм добър актьор, Кора. Ако някой друг поемаше отговорността за решението, аз бих произнесъл ужасяваща реч в полза на отказа. Виждате ли, страхувам се, но се старая да не взимам страхливи решения.

– Мисля, че понякога полагате големи усилия, за да изглеждате по-лош, отколкото сте всъщност.

– О-о, не знам. Имам тала...

В този момент „Протей“ се метна конвулсивно, първо на едната страна, после на другата.

Господи, помисли си Грант. Ще ни изплискат.

Хвана Кора за лакътя и я бутна в креслото ѝ. След това с мъка седна в своето, докато Оуънс се люшкеше и препъваше в опитите си да се изкачи по стълбата, викайки:

– Проклятие! Можеха да ни предупредят.

Грант се привързва към креслото си и погледна показанието на часовника – 59. Дълга минута, помисли си той. Майкълс беше споменал за забавянето на усещането за време при миниатюризация и, очевидно, беше прав. Щеше да има повече време за мислене и действие.

А също и повече време за паника.

„Протей“ се разлюля още по-рязко. Дали корабът нямаше да се разруши, преди да е започнала истинската му мисия?

* * *

Рейд зае мястото на Каргър до прозореца. Ампулата, изпълнена с няколко милиметра частично миниатюризирана вода, в които беше потопен изцяло смаленият и напълно невидим „Протей“, проблясваше върху Нулевия модул като някаква рядка скъпоценност върху кадифена възглавница.

Рейд не си позволи лукса да използва тази метафора като утешение. Изчисленията бяха прецизни, а миниатюризиращата техника можеше да даде размери, които напълно съответстваха на точността на изчисленията. Но тези пресмятания бяха извършени за няколко часа, припряно и под постоянен натиск, с помощта на непроверена компютърна програма.

Наистина, ако размерите бяха неточни, можеха да бъдат коригирани, но необходимото време трябваше да се вземе от шейсетте минути, а

след петнайсет секунди те щяха да бъдат петдесет и девет.

– Четвърта фаза – обяви Рейд.

„Уолдо“-то вече беше придвижено над ампулата, а щипката му регулирана за хоризонтално хващане, вместо за вертикално. Отново устройството беше центрирано, отново лостът се спусна и щипците се сключиха с безкрайна деликатност.

Ампулата се придържаше с твърдата нежност, с която лапата на лъвицата държи непослушното малко.

Най-сетне дойде ред на сестрата. Тя пристъпи живо напред, извади от джоба си малка кутия и я отвори. Измъкна една малка стъклена пръчка, като я държеше внимателно за плоската глава, разположена върху леко стеснена шия. Постави я вертикално върху ампулата и я остави да се плъзне една малка част от инча, докато въздушното налягане не я задържа. Завъртя я леко и каза:

– Буталото пасва.

От наблюдателния си пост Рейд се усмихна с облекчение и Картър одобрително му кимна.

Сестрата изчака, докато „уолдо“-то бавно вдигаше лоста си. Съвсем плавно ампулата и буталото се издигаха. Спря на височина три инча над Нулевия модул.

С цялата си нежност сестрата измъкна корковата тапа от дъното на ампулата, разкривайки малка издутинка в средата на иначе плоската повърхност. Малкият отвор в средата на издутината беше покрит с тънък пластичен слой, който не би издържал дори на умерено налягане, но докато беше цял, спираше възможното изтичане.

С бързи движения сестрата измъкна стоманена игла от кутията и я закрепил върху издатината.

– Иглата пасва – обяви тя.

Това, което беше ампула, се превърна в подкожна спринцовка.

От „уолдо“-то се спусна втори комплект щипци, които обхванаха главата на бутало и бяха фиксирани в това положение. Цялото „уолдо“, носейки спринцовката с двете си щипки, се придвижи гладко към двойната врата, която се отвори при приближаването му.

Невъоръженото човешко око не можеше да забележи и най-малко разклащане на течността, пренасяна толкова плавно от нечовешки равномерно движение на машината. Но Картър и Рейд знаеха, че дори микроскопичните движения щяха да бъдат като буря за екипажа на „Протей“.

Щом устройството влезе в операционната зала и спря до масата,

Картър заповяда:

– Свържете се с „Протей“.

Отговорът беше: „ВСИЧКО Е НАРЕД, НО СМЕ МАЛКО РАЗТРЕСЕНИ“, при което Картър се насили да се усмихне.

Бенеш лежеше върху операционната маса. Термичното одеяло го покриваше до ключиците. От одеялото до централното термично устройство под масата водеха тънки гумени тръбички.

Около избръснатата глава на Бенеш като полусфера бяха разположени чувствителни детектори, които трябваше да реагират на радиоактивните излъчвания.

Екип от хирурзи с марлени маски и техните асистенти бяха наобиколили Бенеш и тържествено наблюдаваха приближаващия механизъм. На едната стена беше закрепен брояч на оставащото време и в този момент той плавно премина от 59 на 58.

„Уолдо“-то спря до леглото.

Два от сензорите се придвижиха от местата си, като че ли внезапно бяха оживели. Следвайки дистанционните манипулации на бързо работещите техники, те застанаха от двете страни на спринцовката – единият до ампулата, а другият до иглата.

Малкият екран на масата на техниците се събуди за зеленикав живот. На него се появи светеща точка, загасна бавно, светна отново и така нататък.

– Радиоактивността на „Протей“ се регистрира – обяви техникът.

Картър плесна силно с ръце и продължи да работи с мрачно задоволство. Още едно препятствие, за което не си позволяваше да мисли, беше преодоляно. Проблемът не беше просто да се регистрира радиоактивността, тъй като радиоактивните частици бяха миниатюризирани. Поради невероятно малкият им, инфраатомен размер те можеха да преминат през обикновените сензори без да им въздействат. По тази причина частиците преминаваха първо през деминиатюризатор, а необходимото съвместяване на деминиатюризатор и детектор беше импровизирано през няколкото отчаяни часа, рано сутринта.

„Уолдо“-то, което държеше буталото на спринцовката, сега го притискаше напред с равномерно нарастваща сила. Крехката преграда между ампулата и иглата се разруши и почти веднага на върха на иглата се появи малко мехурче. То капна в малък контейнер, поставен отдолу. Последваха го второ и трето.

Буталото потъваше, а с него се снижаваше и нивото на течността в ампулата. Изведнъж мигащата точка на екрана пред техника промени

позицията си.

– „Протей“ е в иглата – викна той.

Буталото спря.

Картър погледна към Рейд.

– Продължаваме ли?

– Можем да го вкарваме – кимна той.

Двата чифта щипци на „уолдо“-то завъртяха спринцовката в наклонено положение и устройството започна да се придвижва към място върху шията на Бенеш, което междувременно сестрата бързо почистваше със спирт. Върху шията беше отбелязан малък кръг, а в центъра на кръга – още по-малък кръст. Върхът на спринцовката се приближаваше към центъра на кръста. Сензорите я последваха.

Последва момент на колебание, щом върхът на иглата докосна шията. Иглата проби кожата и проникна на зададената дълбочина, буталото се придвижи плавно и техникът, наблюдаващ сензорите извика:

– „Протей“ е инжектиран.

„Уолдо“-то бързо се изтегли. Напред се насочи облак от сензори, приличащи на нетърпеливо търсещи антени и се разположи около главата и шията на Бенеш.

– Проследяване – обяви техникът и натисна бутон. Светнаха половин дузина екрани и на всеки от тях, на различно място, се виждаше мигаща точка. Тази информация се подаваше в компютър, който контролираше цялата кръвоносна система на Бенеш. Върху схемата се появи ярка точка в сънната артерия. В тази артерия беше инжектиран „Протей“.

Картър опита да се моли, но не знаеше как. Съвсем малко разстояние върху картата разделяше светлата точка от мястото на тромба в мозъка.

Картър погледна брояча, който се премести на 57, а след това се загледа в несъмненото и доста бързо движение на светлинната точка по артерията в посока към главата и към съсирека.

Веднага затвори очи и си каза: „Моля ти се. Ако там някъде има нещо, моля ти се!“

* * *

– Придвижили са ни към Бенеш – подвикна Грант, като с мъка си пое въздух. – Казват, че ще ни вкарат в иглата, а след това – в шията му. Аз им казах, че сме малко поразтресени. Ох – ама че малко разтърсване!

– Добре – отвърна Оуънс. Той се бореше с управлението, опитвайки се да отгатне внезапните движения и да неутрализира въздействието

им. Опитите му не бяха много успешни.

– Защо – защо трябва да влизаме в – ох – иглата? – попита Грант.

– Там ще бъдем по-ограничени. Движението на иглата ще ни въздейства по-силно. Освен – уф – това искаме да вкараме колкото се може по-малко миниатюризирана вода в Бенеш.

– Олеле – изпъшка Кора.

Косата и се беше разрошила и докато безуспешно се опитваше да я вдигне от очите си и да я отметне назад, почти падна. Грант се опита да я хване, но Дювал вече я държеше здраво за ръката.

Безцелното люлеене спря внезапно.

– В иглата сме – обяви с облекчение Оуънс и включи прожекторите на кораба.

Грант се взря напред. Нямаше много за гледане. Физиологичният разтвор искреше като неясното мигане на светулки. Далече нагоре и далече надолу се виждаше извивката на нещо, което блестеше по-ярко. Може би стените на иглата?

Прониза го внезапно безпокойство. Обърна се към Майкълс.

– Докторе?

Очите на Майкълс бяха затворени. Отвори ги с нежелание и обърна глава по посока на гласа.

– Да, мистър Грант.

– Какво виждате?

Майкълс се взря напред, разпери ръце и каза:

– Искри.

– Виждате ли нещо ясно? Не ви ли се струва, че всичко танцува?

– Да, така е. Танцува.

– Това не означава ли, че очите ни са увредени от миниатюризацията?

– Не, не, мистър Грант – Майкълс слабо въздъхна. – Ако се страхувате от слепота, забравете го. Погледнете наоколо в „Протей“. Погледнете към мен. Има ли нещо нередно в това как изглеждам?

– Не.

– Много добре. Тук, вътре, вие виждате миниатюризирани светлинни вълни с еднакво миниатюризираната си ретина и всичко е наред. Но когато светлинните вълни излизат в по-малко или напълно неминиатюризирания свят, те се отразяват по-трудно. Всъщност те проникват напълно, без отражение. Виждаме само откъслечни отражения тук-там. Следователно, всичко вън ни изглежда мигащо.

– Разбирам. Благодаря ви, док – каза Грант.

Майкълс въздъхна отново.

– Надявам се скоро да привикна. Събрани заедно, мигащата светлина и Брауновото движение ми причиняват главоболие.

– Тръгнахме – викна неочаквано Оуънс.

Беше несъмнено, че сега се плъзгаха напред. Отдалечената извивка на стените на иглата сега изглеждаше по-плътна, поради сливането и замазването на петната отразена миниатюризирана светлина. Приличаше на спускане с шейна по безкраен склон.

Далече пред тях стените завършваха в малък трепкащ кръг. Кръгът се увеличаваше бавно, след това по-бързо, след това се разтвори в бездънна пропаст – и всичко потъна в непрекъснато трепкане.

– Намираме се в сънната артерия – обяви Оуънс.

Броячът на оставащото време показваше 56.

Глава 9 АРТЕРИЯТА

ДЮВАЛ се огледа ликуващо.

– Представете си само! – възкликна той. – В човешко тяло, в човешка артерия. Оуънс! Изключете осветлението, човече. Нека видим делото на Божиите ръце.

Осветлението в кораба загасна, но отвън струеше призрачна светлина – петнистите отражения на корабните прожектори напред и назад.

Оуънс беше привел „Протей“ в относителна неподвижност спрямо артериалния кръвен поток, като го беше оставил да се носи заедно с кръвта, задвижвана от сърцето.

– Мисля, че можете да свалите предпазните колани – заяви той.

Дювал се измъкна с едно движение и Кора го последва веднага. Втурнаха се към прозореца в нещо като чудодееен екстаз. Майкълс се надигна внимателно, погледна към двамата, след това се обърна към картата си и я разгледа внимателно.

– Превъзходна точност – рече той непроницаемо.

– Мислите ли, че беше възможно да пропуснем артерията? – запита Грант.

За миг Майкълс го загледа с отнесено изражение, след това отвърна:

– А, не! Това би било малко вероятно. Но можеше да проникнем след разклонението, да не успеем да се възползваме от артериалния поток и да изгубим време за да определяме алтернативен, и при това по-лош маршрут. Но понастоящем корабът е точно там, където трябваше да бъде – гласът му се разтрепера.

– Като че ли засега се справяме добре – каза окуражително Грант.

– Да – съгласи се Майкълс, след което припряно добави – На това място ние съчетаваме лекотата на навлизането, бързината на потока и директния път, така че трябва да достигнем местоназначението си с минимално закъснение.

– Е, това е добре – кимна Грант и се извърна към прозореца. Почти незабавно беше обсебен от чудесата навън.

Далечната стена изглеждаше на половин миля разстояние и излъчваше кехлибарено сияние, което се виждаше само от време на време, тъй като беше почти напълно скрита от разнообразните обекти,

плуващи край кораба.

Бяха попаднали в огромен екзотичен аквариум, в който цялото им полезрение беше изпълнено не с риби, а с далеч по-странни обекти. Най-многобройни бяха огромни автомобилни гуми, чийто център беше сплескан, без да е пробит. Всичките бяха с диаметър приблизително два пъти по-голям от този на кораба, оцветени в портокалово-сламено и блестяха, и искряха, като че ли бяха покрити с диамантени плочки.

– Този цвят не е напълно верен – каза Дювал. – Ако беше възможно да деминиатюризираме светлинните вълни, когато напускат кораба и да миниатюризираме обратно отражението им, щяхме да имаме много точна картина. Важно е да се получи добро отражение.

– Напълно сте прав, докторе – потвърди Оуънс, – и трудовете на Джонсън и Антониани показват, че това наистина може да се направи. За съжаление, тази техника все още не е използвана на практика, а дори и да беше, нямаше да успеем да пригодим кораба за една нощ.

– Предполагам, че е така – съгласи се Дювал.

– Но макар и да не е точно отражение – обади се Кора с благоговен глас, – все пак има своята красота. Приличат на меки, сплескани балони, всеки от които е изпълнен с милиони звезди.

– Всъщност това са червени кръвни клетки – каза Майкълс на Грант. – Когато са много изглеждат червени, но взети поотделно са сламени на цвят. Тези, които виждате, идват направо от сърцето и носят своя товар от кислород към главата, и към мозъка, в частност.

Грант продължи да се вира навън като в транс. В добавка към клетките се виждаха и по-малки обекти – например често се мярка плоски чинийки. Тромбоцити, досети се Грант, понеже формата на обектите събуди спомените му от курса по физиология в колежа.

Един от тромбоцитите бавно се приближи толкова близо до кораба, че Грант почти усети подтик да се пресегне и да го докосне. Бавно се сплеска, като остана за момент в допир с кораба, а след това се отдалечи, оставяйки частици от себе си върху прозореца – петно, което бавно се отми.

– Не се разби – каза Грант.

– Не – съгласи се Майкълс. – Ако се беше разрушил, около него щеше да се образува миниатюрен съсирек. Надявам се, недостатъчно голям, за да причини някаква неприятност. Ако бяхме по-големи, можехме да имаме неприятности. Вижте това!

Грант погледна натам, където сочеше пръстът на Майкълс. Видя малки пръчковидни обекти, различни безформени фрагменти и

навсякъде, червени клетки, червени клетки. След това забеляза обекта, който му беше посочил Майкълс.

Беше огромен, млечнобял и пулсираше. Структурата му беше зърнеста, а вътре в белотата трепкаха черни петна – проблясъци от толкова интензивна чернота, като че ли излъчваха собствена ослепителна несветлина.

В средата на бялата маса се виждаше по-тъмна област, замъглена от заобикалящата я млечна белота, която оставаше с постоянна форма. Очертанията на цялото нещо оставаха непостоянни. Внезапно млечният обект се насочи към стената на артерията и като че ли цялата маса потъна в нея. След това изчезна напълно, закрит от по-близките обекти.

– Какво беше това? – попита Грант.

– Бяла кръвна клетка, разбира се. Не са много на брой, поне в сравнение с червените. Приблизително на 650 червени се пада по едно бяла. В замяна на това, белите са много по-големи и могат да се придвижват независимо. Някои от тях дори могат да напускат кръвоносните съдове. Като се имат предвид размерите им, те са доста заплашителни обекти. Тази беше се приближило почти до границата, на която ми се иска да ги виждам.

– Те са чистачите на тялото, нали?

– Да. Ние сме с размерите на бактерия, но имаме метална кожа, а не полизахаридна клетъчна стена. Надявам се, че белите кръвни клетки могат да ни различат и докато не предизвикваме повреда на околните тъкани, няма да ни закачат.

Грант се опита да откъсне вниманието си от отделните обекти и да възприеме панорамата като цяло. Отстъпи назад и присви очи.

Това беше танц! Всеки обект трептеше на мястото си. Колкото по-малък беше обектът, толкова по-забележимо беше трептенето. Това беше балет, в който хореографът беше полудял и всички танцьори бяха попаднали във вечна безумна тарантела.

– Усещате ли го? – Грант затвори очи. – Имам предвид Брауновото движение.

– Да, усещам го – отговори Оуънс. – Не е толкова зле, колкото предполагам. Кръвният поток е гъст, много по-гъст отколкото физиологичния разтвор, където бяхме преди. Голямата му плътност отслабва движенията.

Грант почувства, че корабът се раздвижва под краката му – първо на едната страна, после – на другата, но не толкова силно като в спринцовката. Протеиновата част на кръвната течност – „плазма

протеините“ – тази фраза изплува от миналото в съзнанието на Грант – смекчаваше движенията.

Не беше чак толкова зле. Той се почувства ободрен. Все пак, може би всичко щеше да мине добре.

– Предлагам всички да се върнат по местата си – каза Оуънс. – Скоро ще достигнем разклонението в артерията и възнамерявам да се придвижим към стената.

Останалите насядаха в креслата си, все още унесено наблюдавайки заобикалящата ги картината.

– Мисля, че е срамно да имаме само няколко минути за това – каза Кора. – Доктор Дювал, какви са онези?

Покрай тях премина група много малки структури, които се съединяваха заедно, образувайки спирална тръба. Още няколко ги следваха, като се разтягаха и свиваха при движението си.

– А! – рече Дювал. – Не мога да ги позная.

– Може би вирус – предположи Кора.

– Мисля, че са малко големички за вирус и определено никога не съм виждал подобен. Оуънс, оборудвани ли сме да вземаме образци?

– Можем да излезем от кораба, ако е необходимо – каза Оуънс, – но не можем да спираме за образци.

– Е, хайде, друг път може би няма да имаме такава възможност – Дювал раздразнен се изправи на крака. – Нека да вземем едно от тези на кораба. Мис Питърсън, вие...

– Този кораб има задача, докторе – възрази Оуънс.

– Няма значение, че... – започна Дювал, но спря внезапно, щом усети на рамото си здравето стискане на Грант.

– Ако нямате нищо против, нека не се аргументираме, докторе – каза Грант. – Имаме работа за вършене и няма да спираме за да вземем нещо, или да завием за да вземем нещо, или дори да намалим за да вземем нещо. Вярвам, че разбирате това и няма да повдигате повече този въпрос.

Дори и на мигащата светлина, отразена от външния артериален свят, се видя, че Дювал се намръщи.

– Е, добре – каза той сърдито, – така или иначе, те си отидоха.

– Доктор Дювал, щом завършим тази задача – вмъкна Кора – ще бъдат разработени методи за миниатюризация за неограничено време. Можем да участваме в истинско изследване.

– Да, предполагам, че сте права.

– Артериална стена отядно – обяви Оуънс.

„Протей“ беше направил дълъг, плавен завой и сега стената беше на около сто фута. Леко набръчкания кехлибарен вътрешен слой на артерията се виждаше с подробности.

– Ех – възкликна Дювал, – какъв метод за проверка за атеросклероза. Можете да преброите петната.

– Можете и да ги отлепите, нали? – попита Грант.

– Разбира се. Въпрос на време. Може да се изпрати кораб през задръстената артериална система, за да почисти и премахне склеротичните области, да ги разруши, да пробие и отпуши съдовете. Обаче ще бъде доста скъпо лечение.

– Вероятно може да се автоматизира – предположи Грант. – Може би могат да се изпратят малки домакински роботи, които да почистят. Или на всеки човек, като малък, да му се инжектират за постоянно такива кораби-чистачи. Вижте колко е дълга артерията.

Бяха се приближили до артериалната стена и движението им стана по-неравномерно, поради турбулентността на потока край стените. Въпреки това, стената се виждаше цели мили напред, преди да завие.

– Ако всички съдове на кръвоносната система се наредят един след друг – каза Майкълс, – те ще образуват линия дълга стотици хиляди мили, както ви казах по-рано.

– Забележително – рече Грант.

– Стотици хиляди мили по неминиатюризираната скала. В сегашният мащаб това прави – той се замисли за момент – повече от три трилиона мили или половин светлинна година. Да пропътуваме по всички кръвоносни съдове на Бенеш при сегашните ни размери би било равностойно на пътуване до някоя звезда.

Той се огледа измъчено. Не бяха го успокоили твърде много нито сегашната им безопасност, нито красотата на заобикалящото ги.

– Поне Брауновото движение не е толкова неприятно, колкото очаквахме – опита се да се покаже жизнерадостен Грант.

– Не е – съгласи се Майкълс. – Не се представих твърде добре, когато за първи път дискутирахме Брауновото движение.

– Нито пък Дювал по въпроса за събирането на образци. Мисля, че никой от нас не се представя наистина добре.

Майкълс преглътна.

– Желанието да спрем за образци беше типична проява на едностранчивостта на Дювал.

Той поклати глава и се обърна към светлинните схемите върху извития екран на стената.

Схемите и движещата се светеща точка върху тях, бяха копия на много по-големите, разположени в контролната кула и на малките схеми в кабината на Оуънс.

– Каква е скоростта ни, Оуънс? – попита Майкълс.

– Петнайсет възела⁵ в нашия мащаб.

– Разбира се, че в нашия мащаб – каза весело Майкълс. Взе сметачната си линийка и направи няколко бързи пресмятания.

– Ще бъдем при разклонението след две минути. Поддържайте същото разстояние от стената при завиването. Това ще ви отведе безопасно в средата на разклонението и ще можете лесно да навлезете в капилярната мрежа без повече завои. Ясно ли и всичко?

– Разбрах всичко.

Грант изчака, като продължи да наблюдава през прозореца. За момент мярна сянката на Кора и се загледа в нея, но изгледът през прозореца надделя дори над вида на брадичката ѝ.

Две минути? Колко ли е това! Две минути по промененото му от миниатюризацията чувство за време? Или две минути по брояча на времето. Обърна се към него. Показваше 56 и докато го наблюдаваше, избледня и много бавно изписа неясно 55.

Последва внезапен тласък и Грант почти беше изхвърлен от седалката си.

– Оуънс! – викна той. – Какво се случи?

– Ударихме ли нещо? – попита Дювал.

Грант се добра до стълбата и с мъка се изкачи.

– Какво става?

– Не знам – лицето на Оуънс беше сдържана маска на усилията му. – Изгубих контрол над кораба.

Дочу се напрегнатия глас на Майкълс:

– Капитан Оуънс, коригирайте курса. Наближаваме стената.

– Знаем... това – изпъшка Оуънс. – Попаднахме в нещо подобно на течение.

– Продължавайте да опитвате – окуражи го Грант. – Направете всичко, на което сте способен.

Спусна се долу и, с гръб опрян в стълбата, опитвайки се да устои на движенията на кораба, попита:

– Защо тук има напречно течение? Не се ли движим заедно с артериалния поток?

5. Един възел е равен на една миля в час – Б. пр.

– Да – натърти Майкълс с лице бяло като восък, – нищо не може да ни премести встрани по този начин.

Той посочи навън към артериалната стена, която беше много близо и продължаваше да се доближава.

– Вероятно има някакъв проблем с управлението. Ако ударим стената и я повредим може да се образува тромб и да заседнем тук или да предизвикаме реакцията на белите кръвни клетки.

– Но в затворена система това е невъзможно – възрази Дювал. – Законите на хидродинамиката...

– Затворена система ли? – Майкълс повдигна вежди.

С големи усилия и клатушкане той се добра до картите си, след това изпъшка:

– Безполезно е. Нуждая се от по-голямо увеличение, а тук не мога да го получа. Продължавайте, Оуънс, дръжте се далеч от стената.

– Опитвам се – изкрещя в отговор Оуънс. – Казвам ви, че има течение, с което не мога да се преборя.

– Тогава не се опитвайте да му се съпротивлявате – викна Грант. – Оставете кораба да се движи и се задоволете само да поддържате курса му успореден на стената.

Бяха се приближили достатъчно, за да видят всички детайли на стената. Нишките съединителна тъкан, които служеха като главна опора, приличаха на колони, почти като готически арки, жълти на цвят и покрити с блестящ тънък слой мазна субстанция.

Съединителните нишки се разтяга и накланяха, докато цялата структура се разширяваше, извиваха се за момент, след това се събираха, а повърхността между тях се набръчкваше. Нямахме нужда Грант да задава въпроси, за да разбере, че наблюдава артериалната стена по време на ударите на сърцето.

Сътресенията на кораба ставаха все по-силни. Стената идваше все по-близо и започваше да изглежда парцалива. Съединителните нишки на места бяха разтегнати, като че ли бяха понасяли яростния порой по-дълго от „Протей“ и бяха започнали да поддават на натиска. Те се люшкаха като въжетата на висящ мост, приближаваха се до прозореца и отминаваха, оставяйки жълтеникави проблясъци на светлината на корабните прожектори.

Кора издаде остър писък при приближаването на следващата нишка.

– Внимавай, Оуънс! – изкрещя Майкълс.

Но течението изтласка кораба покрай живата подпора и го запрати

в главозамайващ завой, който притисна всички безпомощно към стената.

Грант, който се държеше с лявата си ръка, издържа на тласъка, хвана Кора с дясната и успя да я предпази от падане. Взря се напред, опитвайки се да види нещо в искрящата светлина пред тях.

– Водовъртеж! – изкрещя той. – Всички бързо по местата си. Затегнете коланите.

Частиците около тях за момент застинаха в относителна неподвижност, понесени от същото виещо се течение, докато стената се сля в жълта ивица.

Дювал и Майкълс се добраха до креслата си и закопчаха предпазните си колани.

– Някакъв отвор право пред нас! – викна Оуънс.

– Хайде, Кора. Седнете в креслото си – подвикна настойчиво Грант.

– Опитвам се! – изпъшка тя.

Задържайки се с мъка на краката си, Грант отчаяно се опита да я бутне в седалката и да достигне колана.

Беше твърде късно. „Протей“, сграбчен от водовъртежа, се издигна нагоре и се завъртя със скоростта на карнавална въртележка.

Грант успя да сграбчи една ръкохватка и протегна ръка на Кора. Тласъкът я беше запратил на пода и пръстите ѝ безпомощно се опитваха да хванат облегалката на креслото ѝ.

Дювал безпомощно се напъваше в седалката си, но центробежната сила го беше приковала.

– Дръжте си, мис Питърсън. Ще се опитам да ви помогна.

С усилие достигна колана си, докато Майкълс безпомощно въртеше очи, а Оуънс, прикован в кабината си, оставаше извън сцената.

Центробежната сила отлепи краката на Кора от пода.

– Не мога...

Грант, който не виждаше друга алтернатива, се пусна, плъзна се по пода и се закачи с крак за основата на креслото. От удара кракът му се схвана. Успя да прехвърли лявата си ръка върху крака на стола и с дясната хвана Кора в момента, когато тя се изпусна.

„Протей“ се въртеше все по-бързо и като че ли се насочваше надолу. Грант не успя да се задържи повече в това положение и кракът му се измъкна от основата на креслото. Ръката му, която вече беше наранена от удара в стената, пое допълнителното натоварване с такава болка, като че ли се чупеше. Кора сграбчи рамото му и отчаяно заби нокти в униформата му.

– Успя ли някой да разбере – успя да изпъшка Грант – какво се случи?

Дювал, който все още безуспешно се бореше с колана си, се обади:

– Това е фистула – артерио-венозна фистула.

Грант с усилие вдигна глава и отново погледна през прозореца. Жълтото искрене намаля, а пред тях се виждаше неравна черна дупка. Отворът запълваше кръгозора във всички посоки и червените кръвни клетки, а също и другите обекти, изчезваха в него. Дупката всмукваше дори и ужасяващите петна на редките бели клетки.

– Още няколко секунди – прошепна той. – Още няколко, Кора.

Казваше го по-скоро на себе си, на наранената си ръка.

С един последен тласък, който зашемети Грант с агонията, която трябваше да понесе, те преминаха отвора и постепенно забавиха движението си в неочакван покой.

Грант отпусна хватката си и остана да лежи неподвижно, дишайки тежко.

Дювал най-сетне беше успял да се освободи.

– Мистър Грант, как сте? – коленичи той до него.

Кора също коленичи до него и докосна ръката на Грант, опитвайки се да я масажира.

– Не я докосвайте – намръщи се болезнено Грант.

– Счупена ли е? – попита Дювал.

– Не знам.

Бавно и предпазливо той се опита да я раздвижи. След това хвана бицепса си с дясната си ръка и го стисна.

– Може би не е. Но дори и да не е, ще минат седмици, преди да мога да повторя това упражнение.

Майкълс също беше станал. Лицето му беше добило неузнаваем вид от облекчение.

– Успяхме! Успяхме! Цели сме. Как е кораба, Оуънс?

– Мисля, че е наред – отвърна Оуънс. – Няма червени светлини по таблото. „Протей“ понесе повече от това, за което е проектиран и издържа.

Гласът му не криеше гордостта му от него самия и от кораба.

Кора все още се суетеше край Грант.

– Вие кървите!

– Така ли? Къде?

– От тази страна. Униформата ви е цялата в кръв.

– А, това ли. Имах малка неприятност от Другата страна. Трябва

само да се смени превръзката. Нищо ми няма. Това е само кръв.

Кора погледна загрижено, след това разкопча униформата му.

– Седнете – каза тя. – Моля ви, опитайте се да седнете.

Прехвърли ръката му над рамото си и с усилие го повдигна. След това с опитно движение внимателно смъкна униформата от раменете му.

– Ще се погрижа за вас – каза тя. – И, благодаря ви. Изглежда глупаво, но все пак, благодаря ви.

– Е, някой път ще направите същото за мене, нали? – отвърна Грант. – Ще ми помогнете ли да седна в креслото си?

С мъка се изправи на крака, подпомогнат от Кора. Дювал хвърли поглед към тях и докуцука до прозореца.

– А сега какво става? – попита Грант.

– Артерио-вен... – започна Майкълс. – Ще го кажа с прости думи. Има анормална връзка между артерията и малка вена. Понякога се случва, обикновено като резултат от физическа травма. Предполагам, че Бенеш я е получил, когато е бил ударен в колата. Представлява недостатък, водещ към неефективност на кръвоносната система, но в случая не е сериозен. Само един микроскопичен водовъртеж.

– Микроскопичен водовъртеж? Това?

– В нашите миниатюризирани мащаби, разбира се, е гигантски въртоп.

– Майкълс, нямаше ли го на вашите схеми на кръвоносната система? – попита Грант.

– Със сигурност е бил там. Вероятно мога да го намеря на корабните карти, ако мога да ги увелича достатъчно. Бедата е там, че трябваше да направя анализите си за три часа и съм го пропуснал. Нямам никакво извинение за това.

– Е, в крайна сметка означава малко изгубено време – заяви Грант. – Намерете алтернативен път и насочете Оуънс. Оуънс, колко време имаме? – попита той, като погледна автоматично към брояча.

Показанието му беше 52 и Оуънс също подвигна:

– Петдесет и две.

– Имам достатъчно време – каза Грант.

– Нямам време, Грант – повдигна вежди Майкълс. – Не сте разбрали какво се случи. Свършени сме. Провалихме се. Не можем вече да достигнем до тромба, не разбирате ли? Трябва да поискаме да ни извадят от тялото.

– Но нали ще минат дни докато корабът отново бъде готов за

миниатюризация – каза ужасено Кора. – Бенеш ще умре.

– Нищо не може да се направи. Сега се насочваме към югуларната вена. Не можем да минем обратно през пукнатината, защото няма да успеем да преодолеем течението, дори когато сърцето е в диастолата, между ударите. Единственият друг път е да следваме венозния поток, водещ през сърцето, което е чисто самоубийство.

– Сигурен ли сте? – попита го Грант, вцепенен.

– Той е прав, Грант – намеси се Оуънс с мрачен, дрезгав глас. – Мисията се провали.

Глава 10

СЪРЦЕТО

В КОНТРОЛНАТА кула настана тих хаос. Положението на мигащата светлинка върху екрана се беше променило незначително, но имаше отклонение от предварително избраните координати.

Картър и Рейд се обърнаха при сигнала към монитора.

– Сър – лицето на екрана изглеждаше възбудено, – „Протей“ е извън маршрута. Приемаме сигнал от квадрат 23, ниво Б.

Рейд се спусна към прозореца за да погледне към залата с картите. Разбира се, от това разстояние не можеше да се види нищо, освен глави, приведени над схемите в напълно очевидно съсредоточение.

– Не ми пробутвайте тези координатни глупости – изръмжа Картър. – Къде са те?

– В югуларната вена, сър, и се насочват към горната празна вена.

– Във вена!

За момент вените на самия Картър изпъкнаха обезпокоително.

– Какво, за Бога, правят те във вена? Рейд! – прогърмя гласът му.

Рейд побърза да се приближи.

– Да, чух.

– Как са попаднали във вена?

– Заповядах на хората при картите да потърсят артерио-венозна фистула. Те са редки и не се откриват лесно.

– И какво...

– Представлява микроскопична връзка между малка артерия и малка вена. Кръвта се просмуква от артерията във вената и...

– Не са ли знаели за нея?

– Очевидно не. Още нещо, Картър...

– Какво има?

– Възможно е да е било доста разгърсващо при техните размери. Може би не са оцелели.

Картър се обърна към пулта пред телевизионните екрани. Натисна съответния бутон и каза:

– Има ли някакви съобщения от „Протей“?

– Не, сър – беше бързия отговор.

– Тогава свържи се с тях, човече! Разбери нещо за тях! И ми докладвай веднага.

Последва агонизиращо изчакване и Картър съдържа дъха си за времето на три или четири нормални вдишвания.

Най-сетне последва отговор.

– „Протей“ докладва, сър.

– Благодаря ти, Боже – промърмори Картър. – Какво е съобщението?

– Мина ли са през артерио-венозна фистула, сър. Не могат да се върнат и не могат да продължат. Искат да бъдат изтеглени навън, сър.

Картър стовари юмруците си върху бюрото.

– Не! Гръм и мълнии, не!

– Но, генерале, те са прави – обади се Рейд.

Картър погледна към брояча на времето. Показваше 51.

– Имат петдесет и една минути – думите се процедиха през трепещите му устни – и те ще стоят петдесет и една минути. Когато това нещо там покаже нула, тогава ще ги извадим. Нито минута по-рано, освен ако не са приключили мисията.

– Но това е безнадеждно. Бог знае в какво състояние е кораба. Ще убием петима човека.

– Може би. И те, и ние поехме този риск. Но ще бъде ясно отбелязано, че не сме се предали, докато е оставала и най-малката математическа възможност за успех.

Очите на Рейд гледаха студено, а мустаците му стърчаха заплашително.

– Генерале, ти мислиш за собствения си доклад. Ако те умрат, аз ще свидетелствам, че ненужно си ги задържал.

– Аз също ще приема тази възможност – отвърна Картър. – А сега ми кажи като шеф на медицинската секция, защо не могат да продължат?

– Те не могат да се придвижат срещу течението обратно през фистулата. Независимо колко заповеди ще издадеш, това е физически невъзможно. Кръвното налягане не е под контрола на армията.

– И защо не могат да намерят друг път?

– При сегашното им положение всички пътища водят през сърцето. Ако преминат през него, турбулентността на потока ще ги смачка веднага, а ние не можем да поемем този риск.

– Ние...

– Не можем, Картър. Не само заради живота на петимата, макар и това да е достатъчна причина. Ако корабът се разбие, няма да успеем да извадим всичките отломки, а щом тези фрагменти се

деминиатюризират, те ще убият Бенеш.

– Това е безнадеждно.

– Не чак толкова, колкото сегашното положение.

Картър се замисли за момент.

– Полковник Рейд, за колко време можем да спрем сърцето на Бенеш, без да причиним смъртта му?

– Не за дълго – погледна го озадачено Рейд.

– Знам това. Питам за конкретната стойност.

– Е, при неговото коматозно положение и при хипотермичното охлаждане, но като се отчете и сътресението на мозъка, бих казал за не повече от шейсет секунди. Най-много.

– „Протей“ може да се промъкне през сърцето за по-малко от шейсет секунди, нали? – запита Картър.

– Не знам.

– Тогава ще трябва да опитат. Онова, което остава, щом елиминираме невъзможното, колкото и рисковано да е, колкото и слаба надежда да е, ще бъде това, което ще опитаме. Какви са проблемите със спирането на сърцето?

– Никакви. Може да бъде направено с просто шило, както казва Хамлет. Номерът е да го накараме да заработи отново.

– Това, многуважаеми полковнико, ще бъде твой проблем и твоя отговорност.

Картър погледна към циферблата, който сочеше 50.

– Губим време. Да започваме. Обясни задачата на твоите хора, а аз ще инструктирам екипажа на „Протей“.

* * *

Вътрешното осветление на „Протей“ беше включено. Разчорлените Майкълс, Дювал и Кора се бяха скупчили около Грант.

– Това е – каза Грант. – С помощта на електрически шок ще спрат сърцето на Бенеш, когато се приближим и ще го пуснат отново, щом излезем от него.

– Ще го пуснат отново! – избухна Майкълс. – Да не са луди? Бенеш не може да го понесе при сегашното си състояние.

– Подозирам – рече Грант, – че са счели това за единствената възможност да се доведе мисията до успех.

– Ако това е единствената възможност, то ние сме се провалили.

– Имам опит в сърдечната хирургия, Майкълс – намеси се Дювал. – Възможно е да се направи. Сърцето е по-издръжливо, отколкото си

мислим. Оуънс, колко време ще ни отнеме, за да минем през сърцето?

Оуънс погледна надолу от кабинката.

– Точно това пресмятах, Дювал. Ако не се забавим, можем да го направим за петдесет и пет до петдесет и седем секунди.

– Имаме три секунди резерва – повдигна рамене Дювал.

– Тогава да се залавяме за работа – подхвърли Грант.

– В момента се носим по течението право към сърцето – поясни Оуънс. – Ще включа двигателите на пълна мощност. И без това трябва да ги изпробвам. Понесоха доста сътресения.

Постепенно приглушеното бучене се извиси и чувството за движение напред надделя над еднообразното трептене от Брауновото движение.

– Ще загася светлините – каза Оуънс, – а вие по-добре си починете, докато достигнем сърцето.

Щом светлините загаснаха, всички отново застанаха до прозорците, дори и Майкълс.

Светът около тях беше напълно променен. Все още плаваха в кръв. Все още съдържаше всичките парчета и части, всичките фрагменти и молекулни съединения, тромбоцитите и червените кръвни клетки, но каква разлика, каква разлика...

Намираха се в горната празна вена – главната вена, идваща от главата и шията. Целият кислороден запас на кръвта беше изконсумиран. Кислорода на червените кръвни телца беше отнет и сега те съдържаша хемоглобин, а не оксигемоглобин – това яркочервено съединение на хемоглобина и кислорода.

Самият хемоглобин беше синьо-лилав и при моментните проблясъци на миниатюризираните светлинни вълни от кораба, всяка клетка просветваше в синьо и зелено, с отсенки на лилаво. Всичко останало имаше окраската на тези лишени от кислород клетки.

Покрай тях се плъзгаха тромбоцитите, а на два пъти кораба премина на безопасно разстояние от замислените грамади на белите кръвни клетки, които сега имаха зеленикав оттенък.

Грант отново се загледа в профила на Кора, която се вираше навън с почти набожна почит и сама изглеждаше безкрайно загадъчна на мрачносияния светлина. Тя беше снежната царица на полярно царство, осветена от синьо-зелената зора, помисли си по донкихотовски Грант и изведнъж почувства пустота и копнеж.

– Великолепно! – промълви Дювал, но забележката му не беше предизвикана от вида на Кора.

– Оуънс, готов ли сте? – попита Майкълс. – Ще ви насочвам през сърцето.

Отправи се към плота с картите и включи малка настолна лампа, която веднага разсея мрачната синева, която изпълваше „Протей“ със загадъчност.

– Оуънс – каза той – схема на сърцето А-2. Приближаване. Дясното предсърдие. Намерихте ли го?

– Да, открих го.

– В сърцето ли сме вече? – запита Грант.

– Ослушайте се – каза раздразнено Майкълс. – Не гледайте! Слушайте!

Всички в „Протей“ притаиха дъх.

Можеха да го чуят – подобно на далечна артилерийска стрелба. Беше само ритмично потрепване на пода на кораба, бавно и отмерено, но ставащо все по-силно. Тъп тътен, последван от още един, малко по-слаб. След това повторение, по-силно, още по-силно.

– Сърцето – каза Кора. – То е.

– Точно така – потвърди Майкълс, – но много забавено.

– А ние не го чуваме точно – каза Дювал недоволно. – Звуките вълни са твърде големи, за да въздействат на ушите ни. Те поражат вторични вибрации в кораба, но усещането не е същото. При едно истинско изследване на тялото...

– Някога в бъдещето, докторе – прекъсна го Майкълс.

– Звучи като оръдие – обади се Грант.

– Коего стреля преграден огън – допълни го Майкълс. – Два милиарда удара за седемдесет години. Дори повече.

– И всеки удар – каза Дювал – е тънката преграда, която ни отделя от вечността и ни дава време да намерим спокойствие...

– Специално тези удари – прекъсна го Майкълс – ще ни изпратят направо във вечността и няма да ни дадат никакво време. Млъквайте всички! Готов ли сте, Оуънс?

– Да. Поне съм на управлението, а картите са пред мене. Но как ще намеря пътя си през тази плетеница?

– Не можем да се изгубим, дори и да се опитаме. Сега сме в горната празна вена, в точката на свързването и с долната празна вена. Намерихте ли го?

– Да.

– Добре. След няколко секунди ще навлезем в дясното предсърдие, първата камера на сърцето и ще бъде добре ако отвън спрат сърцето.

Грант, предайте им координатите ни.

Грант се взираше занесено, очарован от гледката пред тях. Празната вена беше най-голямата вена в човешкото тяло и в последния си участък приемаше цялата кръв от тялото, освен кръвта от дробовете. С приближаването на предсърдието тя премина в огромна отекваща камера, чиито стени се губеха в мрака и „Протей“ изглеждаше изгубен в тъмен, безмерен океан. Ударите на сърцето се бяха превърнали в бавен, ужасяващ гръм и при всеки тътен корабът подскочаше и се тресеше.

При второто повикване на Майкълс, Грант се сепна и се обърна към радиопредавателя.

– Трикуспидалната клапа пред нас – извика Оуънс.

Останалите погледнаха напред. Можеха да я видят в края на дълъг, дълъг коридор. Три искрящи червени плочи, които се разделяха и разтваряха, отдалечавайки се от кораба. Появи се отвор, който се увеличаваше с раздалечаването на върховете на клапата. Отвъд беше дясната камера, едната от двете главни камери.

Кръвта се втурна в кухнята, като че ли някаква могъща сила я всмукваше. „Протей“ се понесе заедно с нея, а отворът приближаваше и се увеличаваше с ужасяваща скорост. Течението беше спокойно и корабът се носеше по него с едва забележими вибрации.

След това се чу гръмотевичното бумтене на камерите, главните мускулести кухни на сърцето, докато те се свиха в систолата. Частите на трикуспидална клапа се издигнаха към кораба, бавно се затвориха с мек, мляскащ звук, като издигнаха пред кораба набраздена вертикална преграда.

От другата страна на затворената клапа лежеше дясната камера. При свиването на камерите кръвта не можеше да се върне обратно в предсърдието, а вместо това беше изтласкана в белодробната артерия.

– Съобщават, че следващият удар ще е последен, преди да го спрат – опита се да надвика отекващото бумтене Грант.

– Дано да е така, защото иначе ще бъде и последния удар на нашите сърца – вмъкна Майкълс. – Оуънс, щом клапата се отвори отново, минете с пълна скорост през нея.

Грант забеляза, че на лицето му е изписана твърда решителност и никакъв страх.

* * *

Детекторите на радиоактивността, които бяха струпани около шията и главата на Бенеш, сега бяха преместени над гръдния му кош, над

област, от която беше отметнато термичното одеяло.

Схемите на кръвообращението на стената сега показваха сърдечната област и по-точно част от нея – дясното предсърдие. Светлинката, която отбелязваше положението на „Протей“, беше се придвижила равномерно по празната вена в предсърдието, което се разшири при навлизането им, а след това се сви.

С един скок корабът премина почти цялата дължина на предсърдието до трикуспидалната клапа, която се затвори точно пред тях. Всеки удар на сърцето се превръщаше от осцилоскопите в трептящ електронен лъч, който се наблюдаваше внимателно.

Електрошоковата апаратура беше приготвена, а електродите поставени на гърдите му.

Започна последния удар на сърцето. Електронният лъч на осцилоскопа започна да се придвижва нагоре. Лявата камера на сърцето се отпусна за ново всмукване на кръв и при отпускането ѝ трикуспидалната клапа щеше да се отвори.

– Сега! – извика техникът при сърдечния индикатор.

Двата електрода се спуснаха върху гърдния кош и незабавно стрелката на индикатора на сърдечната дейност премина в червения сектор, а аларменият звънец бръмна настойчиво. Изключиха го. Показанието на осцилоскопа беше права линия.

Съобщението дойде до контролната кула с цялата си простота:

– Сърдечната дейност спряна.

Картър мрачно натисна бутона на хронометъра и секундите потекоса непоносимо бавно.

* * *

Пет чифта очи гледаха към трикуспидалната клапа. Ръцете на Оуънс бяха готови да ускорят кораба. Камерата се отпусна и, там някъде, в началото на белодробната артерия, полулунната клапа трябваше да се затваря. В камерата не можеше да се върне кръв от артерията – клапата подсигурирваше това. Звукът от затварянето ѝ изпълни въздуха с непоносимо трептене.

И докато камерата продължаваше да се отпуска, кръвта трябваше да навлезе от друга посока – откъм дясното предсърдие. Трикуспидалната клапа, намираща се от тази страна, започна да отваря.

Голямата неравна пукнатина пред тях започна да се разширява, да образува коридор, по-голям коридор, огромно отвърстие.

– Сега! – изкрещя Майкълс. – Сега! Сега!

Думите му се изгубиха в шума на сърцето и в нарастващия вой на двигателите. „Протей“ се метна напред, през отвора, към камерата. След няколко секунди тази камера щеше да се свие и в яростната турбулентност, която щеше да последва, корабът щеше да бъде разбит като кибритена кутийка и всички щяха да бъдат мъртви, а след три четвърти час – и Бенеш.

Грант затаи дъх. Диастоличния удар отшумя и след това – нищо!

Спусна се мъртва тишина.

– Нека да погледна! – викна Дювал.

Изкачи се по стълбата и подаде глава в кабината – единственото място в кораба, от което имаше пряка видимост назад.

– Сърцето е спряло – извика той. – Елате и вижте.

Кора зае мястото му, след това и Грант.

Трикуспидална клапа висеше полуотворена. По вътрешната ѝ повърхност бяха разположени огромни мускулни влакна, които я свързваха с вътрешната повърхност на камерата – влакна, които издърпваха листата на клапата, когато камерата беше в отпуснато положение и ги държаха здраво затворени по време на свиването ѝ, предпазвайки същите тези листа от разтваряне и образуване на отвор.

– Архитектурата е прекрасна! – възкликна Дювал. – Би било великолепно да се види затварянето на клапата от този ъгъл, придържана от живи подпори, създадени да вършат работата си едновременно с деликатност и сила, които човекът, при цялата си ученост, не може да възпроизведе.

– Ако ви се отдаде така възможност, докторе – каза Майкълс – това ще е последното, което ще видите. Пълен напред, Оуънс, и дръжте вляво, към полулунната клапа. Имаме трийсет секунди за да се измъкнем от този смъртоносен капан.

Ако това беше смъртоносен капан, а той несъмнено беше такъв, то той все пак притежаваше някаква мрачна красота. Стените бяха подпирани с могъщи влакна, които се разклоняваха в корени, здраво закрепени за далечната стена. Като че ли наблюдаваха гигантска гора от чворести безлистни дървета, които се извиваха и разцепваха в сложна структура, укрепваща и поддържаща най-важния мускул в човешкото тяло.

Този мускул, сърцето, представлява една двойна помпа, която бие от преди раждането до последния миг преди смъртта и прави това с постоянен ритъм и неотслабваща сила, при всякакви условия. Няма по-голямо сърце от човешкото в цялото животинско царство. Сърцето на нито един друг бозайник не бие повече от милиард пъти преди далечната

смърт, но дори и след един милиард удара, то е просто на средна възраст, в разцвета на силата си. Мъжете и жените съществуват достатъчно дълго за да преживеят повече от три милиарда удара.

– Д-р Майкълс, имаме само деветнайсет секунди – чу се гласът на Оуънс. – Все още не виждам клапата.

– Продължавайте в същата посока. Насочили сте се право към нея. И ще бъде по-добре, ако е отворена.

– Ето я – каза напрегнато Грант. – Не е ли тя? Онзи тъмен процеп.

Майкълс вдигна поглед от картите си и хвърли бегъл поглед.

– Да, това е. А също е и достатъчно отворена за нас. Систоличният удар е бил в началото си, когато сърцето беше спряно. А сега, всички се завържете здраво. Ще се промъкнем през отвора, но ударът на сърцето ще последва веднага и когато дойде до нас...

– Ако дойде – додаде меко Оуънс.

– Когато дойде – повтори Майкълс – ще има ужасен прилив на кръв. Трябва да се отдалечим колкото е възможно повече.

Оуънс с отчаяна решителност насочи кораба към малкия отвор в центъра на полукръглата пукнатина и по тази причина наричана „полулунна“, бележеша затворената клапа.

* * *

Операционната зала беше потопена в напрегнато мълчание. Хирургическият екип, наобиколил Бенеш, беше толкова неподвижен, колкото и самия той. Студеното му тяло и спряното му сърце излъчваха мъртвешка аура, която тегнеше над цялата зала. Единствено неуморните трепкащи сензори даваха признаци на живот.

В контролната зала Рейд каза:

– Засега, очевидно, са в безопасност. Преминаха през трикуспидалната и сега се насочват по дъга към полулунната клапа. Това е съзнателно, целенасочено движение.

– Да – съгласи се Картър, без да вдига агонизиращ поглед от хронометъра си. – Остават двамадесет и четири секунди.

– Почти достигнаха.

– Петнайсет секунди – каза неумолимо Картър.

– Близо са до полулунната клапа.

– Шест секунди. Пет. Четири...

– Преминават през нея.

Докато казваше това забръмча алармения звънец, зловец като смъртта.

– Възстановете сърдечната дейност – чу се по говорителите.

Съответният техник веднага натиснат един червен бутон. Влезе в действие пейсмейкър⁶ и на екрана се появи пулсираща светлинка, отразяващата ритъма на потенциала.

Осцилоскопът, регистриращ сърдечната дейност, оставаше мъртъв. Импулсите на пейсмейкър бяха увеличени. Всички наблюдаваха напрегнато.

– Трябва да заработи – каза Картър, чието тяло се беше стегнало и наклонило напред.

* * *

„Протей“ навлезе в отвора, който изглеждаше като едва раздалечените устни на гигантска усмивка. Здравата мембрана под и над тях опря в кораба и за момент движението им спря, а двигателите извисиха бръмченето си в напразен опит да освободят кораба от лепкавата прегръдка. Накрая успяха и корабът се втурна напред.

– Извън камерата сме – каза Майкълс, като потри с длан челото си, а след това погледна ръката си, която беше се намокрила – и сега сме в белодробната артерия. Продължавайте с пълна скорост, Оуънс. Пулсът ще се възстанови след три секунди.

Оуънс погледна назад. Само той можеше да направи това, понеже останалите бяха завързани в креслата си и можеха да виждат единствено напред.

Полулунната клапа се отдалечаваше и оставаше все още затворена. Виждаха се мускулните влакна, които, здраво закрепени в околната тъкан, я задържаха в това положение. С нарастване на разстоянието клапата ставаше все по-малка и все още затворена.

– Все още няма удар. Все още... – мърмореше Оуънс. – Почакайте, почакайте. Ето го!

Двете части на клапата се раздалечаваха. Влакната се разтегляха и техните напрегнати корени се набръчкваха и отпускаха.

Процепът се разтваряше, потокът от кръв приближаваше и ги връхлиташе с гигантското „бр-р-рум-м“ на систолатата.

Приливната вълна вдигна „Протей“ и го понесе напред с главоломна скорост.

6. Пейсмейкър – от англ. (pacemaker) – електрически уред за регулация на пулса – Б. пр.

Глава 11 КАПИЛЯРЪТ

ПЪРВИЯТ удар на сърцето донесе облекчение в контролната кула. Картър вдигна ръце и ги размахва в безмълвна благодарност към боговете.

– Направиха го, гръм и мълнии! Промъкнаха се!

– Този път спечели, генерале – кимна Рейд. – Нямаше да имам смелостта да им заповядам да минат през сърцето.

Очите на Картър бяха кръвясали.

– Нямах смелостта да не им заповядам. Ако сега успеят да издържат на артериалния поток...

Гласът му проехтя по уредбата:

– Свържете се с „Протей“ веднага щом скоростта им намалее.

– Отново са в артериалната система – обади се Рейд, – но знаете, че не се насочват към мозъка. Първоначално бяха инжектирани в една от главните артерии, водещи от лявата камера към мозъка. Белодробната артерия води от дясната камера към белите дробове.

– Това означава закъснение, знам това – каза Картър. – Но все още имаме време.

Той хвърли поглед към брояча, който показваше 48.

– По-добре е, все пак, да се съсредоточим върху центъра, отговарящ за дишането.

Направи необходимите промени и на мониторите се появи интериора на центъра.

– Каква е скоростта на дишането? – запита Рейд.

– Върна се на шест в минута, полковник. За секунда си помислих, че няма да успеем.

– Ние също. Поддържайте тази скорост. Ще трябва да наблюдавате кораба. Скоро ще бъде във вашия сектор.

– Съобщение от „Протей“ – чу се друг глас. – „ВСИЧКО Е НАРЕД“. М-м, сър? Има още нещо. Да го прочета ли?

– Разбира се, че искам да го прочетете – намръщи се Картър.

– Слушам, сър. Текста е: „БИХ ЖЕЛАЛ ВИЕ ДА СТЕ ТУК, А АЗ НА ВАШЕТО МЯСТО.“

– Добре, кажете на Грант, че сто пъти бих... Не нищо не му казвайте. Забравете го.

* * *

Краят на удара на сърцето намали бързото им движение до поноси-ма скорост и „Протей“ отново се носеше напред достатъчно плавно, за да е възможно да се почувства мекото, неравномерно Брауново движение.

Грант се зарадва на усещането, защото то можеше да бъде почувствано само в тихи моменти, а той копнееше за такива.

Всички отново бяха свалили предпазните колани. Грант, застанал до прозореца, откри, че изгледът е практически същия, както в югуларната вена. Отново преобладаваха същите синьо-зелено-виолетови клетки. Може би само стените бяха по-набръчкани, като гънките лежах по посока на движението.

Преминаха покрай някакъв отвор.

– Не този – каза Майкълс от плота, където работеше над схемите си. – Можете ли да следвате на вашата карта посоченото от мене, Оуънс?

– Да, докторе.

– Добре. Бройте завоите, докато аз ги посочвам, а след това ще завиете надясно. Ясно ли е?

Грант наблюдаваше разклоненията, които следваха на кратки интервали – надясно и наляво, нагоре и надолу, докато канала, по който пътуваха ставаше все по-тесен, а стените му се виждаха ясно.

– Не бих искал да се изгубя на такава магистрала – каза замислено Грант.

– Не можете да се изгубите – обади се Дювал. – В тази част на тялото всички пътища водят към белите дробове.

Гласът на Майкълс изреждаше монотонно:

– Сега нагоре и надясно, Оуънс. Право напред и след това четвърт на ляво.

– Надявам се, че няма повече артерио-венози фистули, Майкълс – подметна Грант.

Майкълс повдигна нетърпеливо рамене, твърде погълнат от работата си, за да отвърне нещо.

Скоростта на кръвния поток беше намаляла многократно, а заедно с него бавно се придвижваше и „Протей“.

– Д-р Майкълс, кръвоносният съд се стеснява – каза Оуънс.

– Така трябва да бъде. Капилярите са най-фините съдове, с микроскопични размери. Продължавайте, Оуънс.

На светлината на прожекторите се виждаше, че със стесняването на стените, те бяха изгубили браздите и гънките си и ставаха гладки. Жълтият им цвят избледня и премина в кремаво, а след това станаха безцветни.

Постепенно придобиха релефа на мозайка, разделена на разкривени многоъгълници, всеки от които беше леко удебелен в средата.

– Колко интересно – заяви Кора. – Можете да видите отделните клетки на капилярните стени. Грант, погледнете!

След това, спомняйки си, попита:

– Как е раната ви?

– Добре е. Всъщност не ме боли. Превързахте ме много добре, Кора. Надявам се, че все още сме достатъчно приятелски настроени един към друг, за да се обръщам към вас по име?

– Предполагам, че би било много неблагодарно от моя страна, ако възразя.

– А също и безполезно.

– Как е ръката ви?

Грант я докосна внимателно.

– Дяволски боли.

– Съжалявам.

– Няма за какво да съжалявате. Просто, когато дойде време, бъдете много, много благодарна.

Кора присви устни и Грант побърза да добави:

– Това е просто моят нещастен начин да се покажа сърдечен. Как се чувствате?

– Напълно добре. Малко съм схваната, но това е всичко. Освен това, не се обидих. Чуйте, Грант.

– Кора, когато вие говорите, аз винаги слушам.

– Знаете, че бинтовете не са последната новост в медицината и не са панацея. Направихте ли нещо друго за да се предпазите от инфекцията?

– Сложих малко йод на раната.

– Добре, щом излезем ще отидете на лекар.

– Дювал?

– Знаете какво имам предвид.

– Добре. Ще отива – съгласи се Грант.

Обърна се отново към клетъчната мозайка. „Протей“ лазеше, промъквайки се през капиляра. На светлината на прожекторите през клетките се виждаха неясни форми.

– Стените изглеждат прозрачни – каза Грант.

– Не е учудващо – рече Дювал. – Тези стени са дебели по-малко от една десетохилядна от инча. Освен това са напълно пропускливи. Животът зависи от веществата, преминаващи през тези стени и през също толкова тънките стени на алвеолите.

– На кое?

За миг остана загледан неразбиращо в Дювал. Изглежда, че хирургът беше по заинтересуван от това, което наблюдаваше, отколкото от въпроса на Грант. Кора побърза да запълни пропуската.

– Въздухът навлиза в дробовете през трахеята – започна тя. – Знаете за нея – дихателната тръба. Тя се разделя, подобно на кръвоносните съдове, на по-малки и по-малки тръбички, които накрая достигат до микроскопични камери, разположени навътре в белите дробове. Там въздухът, който навлиза, е отделен от вътрешността на тялото само от тънка мембрана, дебела колкото стената на капилярите. Тези камери се наричат алвеоли. Броят им в белите дробове е около шестстотин милиона.

– Сложен механизъм.

– Великолепен механизъм. Кислородът преминава през алвеолната и капилярната мембрана, и преди да се е върнал обратно, червените кръвни клетки го вземат. Междувременно влеродният двуокис преминава в обратната посока, от кръвта към дробовете. Д-р Дювал чака да види точно това. Затова не ви отговори.

– Не са необходими извинения. Знам какво е да си погълнат от нещо и да не обръщаш внимание на останалото.

Грант се ухили широко.

– Страхувам се, все пак, че интересите на д-р Дювал не съвпадат с моите.

Кора го погледна с неудобство, но викът на Оуънс и спести отговора.

– Право напред – подвикна той. – Вижте какво става.

Всички погледи се насочиха напред. Пред тях се движеше синьо-зелена клетка, като бавно триеше краищата си в стените на капилярите. По краищата ѝ се появи слаб сламено-жълт цвят и, докато се движеше напред, всички тъмни цветове изчезнаха.

Други синьо-зелени клетки, които си проправяха път напред, променяха цвета си по същия начин. Прожекторите осветяваха пред тях само жълт цвят, който потъмняваше в далечината, преминавайки в оранжево-червено.

– Видяхте ли – каза възбудено Кора. – Щом вземат кислород,

хемоглобинът се превръща в оксигемоглобин и кръвта почервенява. Оттук тази кръв ще отиде обрано в лявата сърдечна камера и оттам, обогатена на кислород, ще бъде изпомпена из цялото тяло.

– Имате предвид, че отново трябва да минем през сърцето? – веднага се загрижи Грант.

– О, не – възрази Кора. – Щом сме в капилярната система, можем да минем напъряно.

Гласът ѝ не звучеше много уверено.

– Погледнете това чудо! – възкликна Дювал. – Вижте Божието чудо!

– Това е само газова обмяна – сухо каза Майкълс. – Механичен процес, изработен от случайността за един еволюционен период от два милиарда години.

Дювал се обърна разярен към него.

– Нима твърдите, че това е случайност – че този прекрасен механизъм, съвършено свързан в хиляди точки и съединен толкова изкусно, е дело на сблъсъци на атоми тук и там?

– Да. Точно това исках да кажа – потвърди Майкълс.

Двамата се гледаха войнствено, но в този миг дрезгаво забръмча зумер.

– Какво става, по дяволите... – промърмори Оуънс.

Отчаяно натисна няколко бутона, но стрелката на един от уредите продължи бързо да слиза към червената зона. Изключи зумера и извика:

– Грант!

– Какво има?

– Има нещо нередно. Проверете таблото, ето там.

Грант бързо се насочи в указаната му посока, а Кора го последва.

– Един от уреди с надпис „ЛЯВ РЕЗЕРВОАР“ е в червената зона. Очевидно налягането в левия резервоар пада.

Оуънс изпъшка и погледна назад.

– И още как. Изпускаме въздух в кръвта. Грант, качете се горе бързо? – извика той, докато махаше предпазния си колан.

Грант се изкатери по стълбата, като направи място на Оуънс да слезе.

Кора, която беше успяла да види мехурчетата през малкия заден прозорец, каза:

– Въздушните мехурчета в кръвния поток не могат да бъдат фатални...

– Не и тези – потвърди припряно Дювал. – При нашите

миниатюрни размери, мехурчетата, които правим, са твърде малки за да причинят вреда. А и когато се деминиатюризират, ще са вече достатъчно добре разпределени за да увредят нещо.

– Опасността не е за Бенеш – каза мрачно Майкълс. – Ние се нуждаем от този въздух.

Оуънс подвикна на Грант, който седеше пред пулта за управление:

– Оставете всичко както е сега и само следете дали няма да се появи червен сигнал.

– Предполагам, че има блокирал вентил – обърна се той към Майкълс. – Не мога да намеря друго обяснение.

Отиде бързо в задната част на кораба и отвори намиращия се там панел с малък универсален ключ, който извади от джоба на униформата си. Разкрилата се плетеницата от жици и прекъсвачи изглеждаше заплашително сложна.

Опитните пръсти на Оуънс ги проследяваха бързо, проверявайки и елиминирайки възможните повреди с лекота и скорост, които показваха кой е проектанта на кораба. Включи и изключи един от прекъсвачите, след това отиде за да погледне допълнителните уреди под прозореца в носа на кораба.

– Вероятно сме получили някаква външна повреда, когато се промъквахме в белодробната артерия или когато артериалният поток ни удари.

– Използваем ли е този клапан? – попита Майкълс.

– Да. Мисля, че е леко ударен, и когато нещо го е накарало да се отвори, може би един от тласъците на Брауновото движение, той е останал в това положение. Ще го пренастроя сега и няма да имаме повече неприятности, но...

– Но какво?

– Страхувам се, че е стоял прекалено дълго в това положение. Нямаме достатъчно въздух за да завършим пътуването. Ако това беше обикновена подводница, бих предложил да излезем на повърхността за да подновим запаса си от въздух.

– Но тогава какво ще правим? – обади се Кора.

– Ще излезем на повърхността. Това е всичко, което можем да направим. Трябва да поискаме да бъдем извадени веднага, защото след десет минути корабът ще бъде неуправляем, а след още пет – ще се задушим.

Оуънс отиде до стълбата.

– Връщам се, Грант. Вие вървете при преподавателя и им предайте

новините.

– Почакайте – каза Грант. – Нямаме ли резервен въздух.

– Това беше резервния въздух. Всичкия. И всичкия изтече. Всъщност, когато въздухът се деминиатюризира, той ще бъде много по-голям по обем от Бенеш и ще го убие.

– Не, няма – възрази Майкълс. – Миниатюризираните въздушни молекули, които изгубихме, ще минат през тъканите в околното пространство. По време на деминиатюризацията в тялото ще са останали съвсем малко от тях. Все пак, страхувам се, че Оуънс е прав. Не можем да продължим.

– Почакайте – каза Грант. – Защо да не можем да излезем на повърхността.

– Току що казах... – започна нетърпеливо Оуънс.

– Нямам предвид да ни вземат отгук. Имам предвид, наистина на повърхността. Тук. Точно тук. Видяхме как червените кръвни клетки вземат кислород пред нас. Не можем ли да направим същото? Между нас и океана от въздух лежат само две тънки мембрани. Нека да го вземем.

– Грант е прав – рече Кора.

– Не, не е – каза Оуънс. – Какви си мислите, че сме? Ние сме миниатюризирани, а дробовете ни са с размер по-малък от бактерия. Въздухът от другата страна на мембраната е неминиатюризиран. Всяка кислородна молекула в този въздух е почти достатъчно голяма за да я видим. Мислите ли, че можем да вдишаме този въздух.

– Но... – Грант не изглеждаше очарован.

– Не можем да чакаме, Грант. Трябва да се обадите в контролния център.

– Не още. Не споменахте ли, че този кораб е бил предназначен за дълбоководни изследвания? Какво е щял да извършва под вода?

– Надяхахме се да миниатюризираме образци под вода и да ги изнесем на повърхността за изследване през свободното време.

– Е, тогава трябва да имате миниатюризационно оборудване на борда. Не сте го махнали миналата нощ, нали?

– Разбира се, че има. Но само за обекти с малки размери.

– От какъв размер се нуждаем? Ако вкараме въздухът в миниатюризатора, можем да намалим размерите на молекулите и да заредим резервоара.

– Нямаме време за това – вмъкна Майкълс.

– Ако времето свърши, ще поискаме да ни извадят. Дотогава, нека

опитаме. Оуънс, предполагам, че имате шнорхел⁷ на борда.

– Да – потвърди Оуънс, който изглеждаше напълно смутен от бързите и настойчиви въпроси на Грант.

– Можем да прокараме този шнорхел през стената на капиляра и на дроба, без да нараним Бенеш, нали?

– При нашите размери, мисля, че е така – рече Дювал.

– Е, добре. Ще прокараме шнорхела от белия дроб до миниатюризатора, а от миниатюризатора до въздушния резервоар – тръба. Можете ли да импровизирате това?

Оуънс се замисли дълбоко за момент и отвърна:

– Да. Мисля, че мога.

– В такъв случай, щом Бенеш вдиша, ще има достатъчно налягане за да напълним резервоарите си. Помнете, че това изкривяване на времето ще направи нашите няколко минути по-дълги по неминиатюризираната скала. Във всеки случай трябва да опитаме.

– Съгласен съм – каза Дювал. – Трябва да опитаме. С всички средства. Веднага!

– Благодаря ви за подкрепата, докторе – рече Грант.

Дювал кимна и добави:

– Нещо повече. Щом ще опитаме да го направим, нека не го превръщаме в задача за един човек. По-добре Оуънс да остане на управлението, а аз ще отида с Грант.

– А-ха! – рече Майкълс. – Чудех се към какво се стремите. Сега разбирам. Искате възможност да направите изследвания на открито.

Дювал избухна, но Грант се намеси бързо.

– Каквито и да са мотивите, предложението е добро. Всъщност, по-добре всички да излезем. Освен Оуънс, разбира се. Шнорхелът е отзад, предполагам.

– В складовото отделение – каза Оуънс, който се беше върнал при контролните уреди и сега се взираше напред. – Шнорхелът е отзад. Ако изобщо сте виждали шнорхел, няма да го сбъркате.

Грант се отпрати бързо към склада, видя веднага шнорхела и посегна към пакетиранията подводна екипировка.

След това спря ужасен и извика:

– Кора!

7. Тук и по-нататък в книгата думата шнорхел (англ. snorkel) е употребена в първото й значение според „Тълковен речник на морските термини“ от В. Бойчев и С. Стоянов, а именно – устройство в подводниците за вземане на въздух и изхвърляне на отработените газове в атмосферата при плаване на перископна дълбочина – Б. пр.

Тя дойде веднага.

– Какво има?

Грант се опита да не избухва. За първи път гледаше момичето без вътрешно да оцени красотата ѝ. Посочи с пръст и каза:

– Вижте това!

Тя погледна в указаната посока и се обърна преbledняла към него.

– Нищо не разбирам.

Върху работния плот лазерът висеше на едната си стойка, а пластмасовия му капак беше паднал.

– Не се ли погрижихте да го закрепите? – попита Грант.

– Направих го! Закрепих го! Кълна се. О, небеса...

– Тогава как е...

– Не знам. Как мога да ви отговоря?

Дювал беше застанал зад нея с присвити очи и сериозно лице.

– Какво се е случило с лазера, мис Питърсън?

Кора се обърна за да отговори на новите въпроси.

– Не знам. Защо всички се нахвърлихте върху мене? Веднага ще го проверя. Ще проверя...

– Не! – изръмжа Грант. – Просто го свалете долу и се погрижете да не се удря повече. Трябва преди всичко да си набавим кислород.

Започна да раздава костюмите.

Оуънс беше слязъл от кабината.

– Управлението на кораба е блокирано – каза той. – Така или иначе, няма да се движим другаде по капиляра. Боже мой, лазера!

– Не започвайте и вие – изписка Кора, а очите и плувнаха в сълзи.

– Е, Кора – каза тромаво Майкълс, – няма да помогне, ако се разкиснете. По-късно ще помислим. Трябва да се е ударил във водовъртежа. Чиста случайност.

– Капитан Оуънс – рече Грант, – свържете този край на шнорхела към миниатюризатора. Останалите ще излезем във водолазните костюми и се надявам, че някой бързо ще ми покажа как да облека моя. Никога не съм опитвал.

* * *

– Да не бъркате? – попита Рейд. – Не се ли движат?

– Не, сър – чу се гласът на техника. – Намират се на външната граница на десния бял дроб и стоят там.

Рейд се обърна към Картър.

– Не мога да си го обясня.

Картър спря гневната си разходка напред-назад и посочи с пръст брояча на времето, чието показание беше 42.

– Изгубихме повече от четвърт от цялото време и сме по-далече от проклетия тромб, отколкото в началото. Досега трябваше да са излезли.

– Очевидно – каза хладно Рейд – над нас тегне проклетие.

– Не съм склонен да се шегувам, полковник.

– Нито пък аз. Но какво трябва да чувствам, за да си доволен?

– Поне да разбера какво ги задържа там.

Натисна съответния бутон и заповяда:

– Свържете се с „Протей“.

– Предполагам, че имат някаква механична повреда – каза Рейд.

– Предполагате? – рече Картър с неочакван сарказъм. – Да не мислите, че аз предполагам, че са спрели да поплуват.

Глава 12

БЕЛИЯТ ДРОБ

ЧЕТИРИМАТА – Майкълс, Дювал, Кора и Грант бяха облечени в леководолазни костюми – прилепващи по тялото, удобни и в антисептично бяло. Всеки имаше кислородни бутилки, закрепени на гърба, фенерче на челото, плавници на краката и радиопредавател и приемник съответно на устата и на ухото.

– Всъщност това е форма на подводно плуване – забеляза Майкълс, докато нагласяваше уредите, прикрепени към главата си, – а аз никога не съм го практикувал. Да направиш първият си опит в нечия кръв...

Радиоприемникът на кораба зачука настойчиво.

– Не е ли по-добре да се обадите? – предложи Майкълс.

– И да започнем да разговаряме – каза Грант нетърпеливо. – Ще имаме време за приказки щом приключим. Помогнете ми.

Кора нагласи пластмасовия шлем върху главата на Грант и го закопча.

Гласът на Грант, веднага променен от малкото радио, прозвуча на ухото ѝ.

– Благодаря, Кора.

Тя кимна тъжно към него.

Двама по двама те се измъкнаха през изходната камера, като всеки път, пълнейки камерата с кръвна плазма, губеха по малко от скъпоценния въздух.

Грант откри, че плува в течност, която не беше дори и толкова чиста, колкото водата край средно замърсен плаж. Беше пълно с плаващи отломки, частици и късчета материя. „Протей“ изпълваше половината диаметър на капиляра, а покрай него с мъка преминаваха червени кръвни клетки. По-малките тромбоцити го заобикаляха с лекота.

– Ако тромбоцитите се разрушат от ударите си с „Протей“, можем да причиним образуването на тромб – загрижено каза Грант.

– Можем – съгласи се Дювал, – но тук, в капиляра, той няма да е опасен.

Оуънс се виждаше във вътрешността на кораба. Вдигна глава и се видя, че на лицето му е изписано безпокойство. Кимна и без особен ентузиазъм вдигна ръка, като се стареше да бъде видян между безкрайния поток преминаващи частици. Сложи на главата си предавателя от

своя водолазен костюм и каза:

– Мисля, че успях да го свържа. Във всеки случай, постарах се да го направя по най-добрия начин. Готови ли сте за освобождаването на шнорхела.

– Давай – рече кратко Грант.

Маркучът започна да се измъква от специален отвор като кобра от факирска кошница под звуците на флейтата.

Грант го сграбчи.

– По дяволите – промърмори Майкълс.

След това по-високо и с глас, който звучеше изпълнен с огорчение, каза:

– Забележете колко е тесен отвора на шнорхела. Изглежда дебел колкото човешка ръка, но по нашите мащаби колко е това всъщност?

– И какво от това? – попита в отговор Грант.

Беше стиснал здраво шнорхела и го теглеше към капилярната стена, без да обръща внимание на болките в левия си бицепс.

– Хванете тук, ако обичате и ми помогнете да го издърпам.

– Няма смисъл – продължи Майкълс. – Не разбирате ли? Трябваше да се сетя по-рано, че въздухът няма да мине през това нещо.

– Какво?

– Не и достатъчно бързо. Неминиатюризираните въздушни молекули са доста големи в сравнение с отвора на този шнорхел. Очаквате ли, че въздухът ще премине по тънка тръбичка, едва видима с микроскоп?

– Въздухът ще идва под налягане от белия дроб.

– И какво от това? Чувал ли сте някога за бавни утечки в автомобилните гуми. Дупката, през която въздухът изтича от гумата, е не по-голяма от тази, а налягането е много по-високо, отколкото може да създаде белия дроб, и това е бавна утечка.

Майкълс направи печална гримаса.

– Как не се сетих по-рано?

– Оуънс! – изръмжа Грант.

– Чувам. Няма нужда да пукате тъпанчетата на всички.

– Няма значение дали сте ме чули. Чухте ли Майкълс?

– Да, чух го.

– Прав ли е? Вие сте най-сведущ по миниатюризацията от всички нас. Прав ли е?

– И да, и не – отвърна Оуънс.

– И какво означава това.

– Означава: да, въздухът ще се движи по шнорхела много бавно,

докато не е миниатюризиран и не, няма защо да се безпокоим, ако успее да го миниатюризирам. Мога да разширя полето през шнорхела и да миниатюризирам въздуха от другата му страна и след това да го изтегля през...

– А това поле няма ли да ни въздейства? – обади се Майкълс.

– Не, защото аз ще го регулирам на определен максимум на миниатюризацията, а ние вече сме под него.

– А какво ще стане с околната кръв и белодробните тъкани? – попита Дювал.

– Избирателността на полето, която мога да задам, е ограничена – каза Оуънс. – Това е само един малък миниатюризатор, но все пак мога да го огранича само за газ. Сигурно ще има някакви повреди, но се надявам да не са твърде големи.

– Трябва да рискуваме и да опитаме – рече Грант. – Нека да започваме. Не можем вечно да отлагаме.

Шнорхелът, хванат от четири чифта ръце и задвижван от четири чифта крака, достигна бързо до капилярната стена.

За момент Грант се поколеба.

– Ще трябва да я срежем. Дювал!

Устните на Дювал се разтегнаха в усмивка.

– Няма нужда да търсите хирург. На това микроскопично ниво и вие можете да се справите. Не са необходими никакви умения.

Измъкна нож от малката ножницата, закрепена на кръста си и го огледа.

– Несъмнено има миниатюризирани бактерии по него. Те ще се деминиатюризират в кръвта, но белите кръвни клетки ще се погрижат за тях. Във всеки случай, надявам се, че няма нищо патогенно.

– Моля ви, докторе, започвайте – каза настойчиво Грант.

Дювал бързо направи разрез с ножа между две от клетките, които изграждаха капиляра. Появи се чист разрез. Макар и дебелината на стената да беше една десетохилядна от инча, в техният миниатюризиран мащаб тя се простираше на няколко ярда⁸. Дювал пристъпи в разреза и си запробива път, като се промъкваше между клетъчните стени и режеше напред. Накрая стената беше пробита и клетките се разтвориха като ръбовете на рана.

През раната се виждаше друга мрежа от клетки, които Дювал започна да разрязва с точни движения.

8. Ярд – англ. мярка за дължина – 91.5 см – Б. пр.

– Отворът е микроскопичен – каза Дювал след като се върна. – И дума не може да става за кървене.

– Няма да има загуби – каза категорично Майкълс. – Изтичането е в другата посока.

Наистина, на отвора се появи мехурче въздух. То се изду още малко и спря.

Майкълс натисна мехурчето с ръка. Част от повърхността се огъна, но ръката му не премина.

– Повърхностно напрежение – каза той.

– Сега пък какво? – запита Грант.

– Казвах ви, повърхностно напрежение. Върху всяка течна повърхност се наблюдават подобни повърхностни ефекти. За нещо толкова голяма като човека – имам предвид неминиатюризирания човек – ефекта е твърде слаб за да бъде забелязан, но поради него насекомите могат да ходят по повърхността на водата. При нашите размери ефектът е дори още по-силен. Възможно е да не успеем да преинем барьерата.

Майкълс измъкна ножа си и замахна към мехурчето по същия начин, по който преди това Дювал беше оперирал клетките. Повърхността се огъна, след което ножът потъна навътре.

– Като че ли режа тънка гума – задъхано рече Майкълс.

Направи разрез до долу и отвора се появи за миг, след което мехурчето се затвори отново.

Грант опита същото нещо, като промуши ръката си преди процепа да се е затворил. Трепна при затварянето на водните молекули.

– Здрави стиска.

Дювал каза мрачно:

– Ако пресметнете размера на тези водни молекули по нашата скала ще бъде изненадан. Можете да ги видите с обикновена лупа. Всъщност...

– Всъщност – прекъсна го Майкълс – съжалявате, че не сте взели лупа. Имам добри новини за вас, Дювал – нямаше да видите много. С лупата бихте увеличили не само вълновите свойства на атомите, но и свойствата им като частици. Всичко, което щяхте да видите, дори в отразената миниатюризирана светлина, щеше да е твърде мъгляво, за да разберете нещо.

– Заради това ли нищо не изглежда остро? – попита Кора. – Мислех, че е заради кръвната плазма, през която гледаме.

– Плазмата също е фактор. Но в добавка, общата зърнеста структура на вселената става по-едра с намаляването ни. Прилича на

разглеждане отблизо на стара фотография. Виждате точките по-ясно и картината се замъглява.

Грант не обръщаше внимание на разговора. Ръката му беше от другата страна на повърхността и с нея се опитваше да направи място за другата си ръка и за главата си.

В един момент течността се склочи около шията му и Грант усети, че се задушава.

– Бихте ли задържали краката ми? – повика той.

– Държа ги – каза Дювал.

Половината му тяло беше отвъд и можеше да погледне през цепнатината, която Дювал беше направил в стената.

– Добре. А сега ме издърпайте обратно.

Стъпи на краката си и повърхността се затвори след него с пукащ звук.

– А сега да видим какво можем да направим с шнорхела. Хей-хо!

Беше напълно безполезно. Тъпият край на шнорхела не остави и следа върху здравата кожа от водни молекули на въздушното мехурче. Ножовете разрязваха ципата, така че част от шнорхела влизаше навътре, но в момента, в който повърхността биваше оставена на спокойствие, повърхностното напрежение се увеличаваше и шнорхелът изскачаше обратно.

Майкълс се запъхтя от усилията.

– Мисля, че няма да се справим.

– Трябва – рече Грант. – Вижте, аз ще отида от другата страна. Когато избутате шнорхела през повърхността, ще го хвана и ще дърпам. Между бутането и дърпането...

– Не можете да отидете там, Грант – възрази Дювал. – Ще бъдете всмукан и ще се изгубите.

– Можем да използваме осигурително въже – предложи Майкълс. – Ето това, Грант.

Майкълс посочи стегнато навитото въже върху левия хълбок на Грант.

– Дювал, вземете този край и го привържете към кораба, а след това ще помогнем на Грант да премине от другата страна.

Дювал колебливо взе подадения му край и заплува обратно към кораба.

– Но как ще се върнете обратно – попита Кора. – Да речем, че не успеете отново да преодолеете повърхностното напрежение?

– Ще успее. Освен това, нека не изпреварваме събитията, като се

заемаме с втория проблем, преди първия да е решен.

Оуънс напрегнато наблюдаваше Дювал от кораба.

– Нуждаете ли се от още един чифт ръце?

– Не мисля – отвърна Дювал. – Освен това, вие сте необходим при миниатюризатора.

Завърза осигурителното въже към малък пръстен, стърчащ върху металната кожа на кораба и махна с ръка.

– Грант, готово е.

Грант му махна в отговор. Второто му проникване през мембраната беше по-бързо поради придобития опит. Първо разрез, след това едната ръка – ох, наранения бицепс – след това другата, замахване с плавници-те и той изскочи, като динена семка, метната с палец и показалец.

Озова се между двете лепкави стени на междуклетъчния разрез. Погледна надолу към лицето на Майкълс, което се виждаше ясно, но беше изкривено от извивката на мехурчето.

– Избутайте го, Майкълс.

През ципата се виждаше помахането на плавниците и замахането на ръка, държаща нож. След това тъпият метален край на шнорхела се подаде. Грант коленичи и го хвана. Опря гръб в едната стена на цепнатината, запъна с крака в насрещната стена и задържа. Повърхността се придвижи заедно с шнорхела, оставайки цяла. Грант се премести нагоре и прошепна задъхано:

– Бутайте! Бутайте!

Накрая успяха да го издърпат. Във вътрешността на тръбата имаше малко течност, която стоеше неподвижно.

– Ще го издърпам нагоре, в алвеолата – заяви Грант.

– Внимавайте щом стигнете до алвеолата! – предупреди го Майкълс. – Не знам как ще ви въздействат вдишването и издишването, но е възможно да се озовете в ураган.

Грант се придвижваше нагоре, теглейки шнорхела, като търсеше в меката податлива тъкан опора за сграбчващите си пръсти и риташите си крака.

Главата му се показа през стената на алвеолата и изведнъж се озова в друг свят. Светлината от „Протей“ проникваше през дебелиите тъкани, но беше силно приглушена, а алвеолата приличаше на огромна пещера, чиито стени блестяха влажно в далечината.

Около него имаше скали и камъни с различни размери и окраска, които искряха във всички цветове на дъгата, отразявайки миниатюризираната светлина, която им придаваше лъжлив блясък. Можеше да се

види, че ръбовете на скалите остават замъглени дори и в отсъствието на бавно движеща се течност, която да предизвика този ефект.

– Това място е пълно със скали – заяви Грант.

– Прах и пясъчинки, предполагам – чу се гласът на Майкълс. – Прах и пясъчинки. Следствие от цивилизования живот и дишането на нефилтриран въздух. Белите дробове са еднопосочни – можем да поемем прах, но не е възможно да го изкараме отново навън.

– Опитайте се да държите шнорхела над главата си – намеси се Оуънс. – Не искам в него да влиза течност. Започваме.

Грант го вдигна високо.

– Оуънс, кажете ми, когато приключите – изпъшка той.

– Ще ви кажа.

– Работи ли?

– Със сигурност. Избрал съм импулсно поле, което действа на бързи тласъци към... Същност, няма значение. Същността е в това, че полето не е достатъчно дълго за да въздейства върху течности или твърди вещества, но миниатюризира газовете с голяма скорост. Разширил съм полето извън Бенеш, в атмосферата на операционната зала.

– Безопасно ли е? – попита Грант.

– Това е единствения начин да си набавим достатъчно въздух. Необходим ни е хиляди пъти повече въздух, отколкото съдържат изобщо дробовете на Бенеш. Дали е безопасно? Боже мой, човече. Та аз го всмуквам през тъканите на Бенеш дори без да наруша дишането му. Ех, само да имах по-дълъг шнорхел.

Гласът на Оуънс звучеше възбудено като на младеж, който е на първата си любовна среща.

– Как ви въздейства дишането на Бенеш? – каза в ухото му гласът на Майкълс.

Грант огледа бързо алвеоларната мембрана. Изглеждаше разтегната и опъната, така че предположи, че наблюдава бавния край на вдишване. Бавно по няколко причини – забавено заради хипотермията, а също и поради изкривяването на времето, предизвикано от миниатюризацията.

– Всичко е наред – каза той. – Не забелязвам нищо особено.

Но в този момент чу глухо стържене. Звукът бавно се засилваше и Грант разбра, че започва издишването. Стъпи по-здраво и хвана шнорхела.

– Работи чудесно – каза ликуващо Оуънс. – Досега не е правено нищо подобно.

Грант усети движението на въздуха около себе си, докато белите

дробове продължаваха своето бавно, но ускоряващо се свиване и шумът от издишването ставаше все по-силен. Краката му се отлепиха от пода на алвеолата. В нормален мащаб въздушният поток в алвеолите беше незабележимо слаб, но по миниатюризираната скала изглеждаше като торнадо.

Грант отчаяно сграбчи шнорхела, като го обхвана с двете си ръце и с двата си крака. Тръбата се повдигана нагоре, а с нея и той самия. Самите скали – пещчинки-скали – се разклатиха и затъркаляха.

Със спирането на издишването вятърът бавно спря и Грант с облекчение пусна шнорхела.

– Напредва ли, Оуънс? – попита той.

– Почти е готово. Можете ли да изчакате още няколко секунди?

– Добре.

Започна да брои наум – двайсет, трийсет, четиридесет. Започваше вдишването и въздушните молекули го притиснаха. Стената на алвеолата се растягаше и Грант падна на колене.

– Резервоарът е пълен! – обяви Оуънс. – Връщайте се.

– Издърпайте шнорхела – викна Грант. – Бързо. Преди да е започнало другото издишване.

Той натисна надолу, а от другата страна задърпаха. Трудност се появи само веднъж – когато края на шнорхела наближи повърхността. За момент се задържа като притиснат в менгеме и след това премина, съпроводен от трясъка на сключващите се повърхности.

Грант закъсна с преминаването си. Щом шнорхелът изскочи от другата страна, той понечи да се гмурне през цепнатината, но началото на издишването предизвика вятър, който го събори. За миг се озова притиснат между две пращинки-скали и докато се опитваше да се измъкне, удари пищяла си. Да си нараниш пищяла в частица прах със сигурност беше нещо, което заслужаваше да се разказва на внуците.

Къде се намираше? Разтърси осигурително въже за да го освободи от един камък и го дръпна здраво. Щеше да бъде по-лесно да го следва до цепнатината.

Въжето се извиваше над върха на скалата и Грант, запъвайки се с крака в нея, се заизкачва бързо нагоре. Засилващото се издишване му помагаше и не му бяха необходими почти никакви усилия за да се изкатери. Знаеше, че процепа е от другата страна на скалата и можеше да я заобиколи. Издишването правеше пътя отгоре по-лесен, а и по-вълнуващ, честно казано.

В най-силната част на издишването камъкът се претърколи под

краката му и Грант изхвърча. За миг се озова високо във въздуха, точно над цепнатината, точно там, където беше предположил, че се намира. Трябваше да изчака една-две секунди да отслабне вятъра и щеше бързо да се мушне през цепнатината в кръвта и оттам – в кораба.

Докато си го мислеше, усети, че издишването го всмуква нагоре, а осигурителното въже го следва свободно и в следващия миг изгуби процепата от погледа си.

* * *

Шнорхелът беше издърпан от алвеолата и Дювал го влачеше обратно към кораба.

– Къде е Грант? – нетърпеливо попита Кора.

– Там, горе – отвърна Майкълс, като се взираше.

– Защо не идва?

– Ще дойде. Ще дойде. Предполагам, че има някаква пречка.

Взря се отново нагоре.

– В момента Бенеш издишва. Щом свърши, няма да има никакъв проблем.

– Дали не трябва да го издърпаме с осигурителното въже.

Майкълс вдигна ръка за да й попречи.

– Ако го дръпнем надолу, докато започва вдишването, можем да го нараним. Ще ни каже ако се нуждае от помощ.

Кора погледна неспокойно и след това се насочи към въжетото.

– Не – настоя тя. – Аз искам да...

В този момент осигурителното въже потрепна и се изви нагоре, край му прелетя край тях и се измъкна през отвора.

Кора изпищя и заплува отчаяно към цепнатината.

Майкълс я последва.

– Не можете да направите нищо – запъхтяно каза той. – Не бъдете глупава.

– Но ние не можем да го оставим там. С какво можем да му помогнем?

– Ще ни каже по радиото.

– Може да е развалено.

– А трябва ли да бъде?

Дювал се присъедини към тях.

– Развърза се пред очите ми – изпъшка той. – Не мога да повярвам.

Тримата се загледаха нагоре безпомощно.

Майкълс се опита да се свърже по радиото.

– Грант! Грант! Чувате ли ме?

* * *

Грант се премятеше и извиваше из въздуха. Мислите му бяха толкова объркани, колкото и линията на полета му.

Няма да успее да се върна, помисли си той. Няма да успее. Дори и да съм в непрекъснатата радиовръзка, не мога да следвам сигнала.

Или може и да успее?

– Майкълс? – повика той. – Дювал?

Отначало нямаше нищо, а след това се чу слаб пукащ шум – изкрилено грачене, което приличаше на „Грант!“.

Опита отново.

– Майкълс! Чувате ли ме? Чувате ли ме?

Отново грачене. Нищо не можеше да се разбере.

Някъде в напрегнатия му ум премина спокойна мисъл, като че ли интелектът беше намерил време за да направи една вярна забележка. Макар миниатюризираните светлинни вълни да бяха по-проникващи от обикновените, при миниатюризираните радиовълни изглежда беше обратното.

Очевидно за миниатюризираното състояние беше известно твърде малко. Бедата на „Протей“ и екипажа му беше там, че бяха пионери в царството на неизвестното – едно истинско фантастично пътешествие.

И в това пътуване Грант попадна в свое малко фантастично пътешествие – беше отнесен на мили разстояние в микроскопична въздушна камера в белия дроб на един умиращ.

Движенията му се забавиха. Достигна горната част на алвеолата и навлезе в тръбичката, от която тя започваше. Далечната светлина на „Протей“ се виждаше смътно. Дали не можеше да я следва? Не можеше ли да се движи в посоката, в която тя се вижда по-силно.

Докосна стената на тръбичката и се залепи за нея като муха за мухоловка. Отначало започна да се извива с не повече мисли отколкото една муха.

Двата му крака и едната му ръка бяха залепнали за стената. Спря и се помъчи да мисли. Издишването беше завършило, но щеше да започне вдишването. Въздушният поток щеше да го придвижи обратно. Трябваше да го изчака.

Почувства, че вятърът започва и чу засилващия се шум. Бавно издърпа залепналата си ръка и изправи тялото си срещу вятъра. Той го натисна надолу и краката му също се освободиха.

Падаше като камък от височина, която при миниатюризирания му размер беше колкото на планина. Вероятно от неминиатюризирана гледна точка той падаше като перце, но усещането му беше, че пада прекалено бързо. Падането беше равномерно, без ускорение, тъй като големите въздушни молекули трябваше да се отдръпнат настрана, докато падаше и това отнемаше енергията, която иначе би се превърнала в ускорение.

Бактерия с неговите размери би могла безопасно да падне от тази височина, но той, миниатюризирания човек, беше изграден от петдесет милиарда клетки и тази сложност го правеше извънредно крехък, може би достатъчно за да се разбие на миниатюризирани частици.

Автоматично вдигна ръце за да се предпази, щом стената на алвеолата се приближи с главозамайваща бързина. Усети мек удар. Стената поддаде и той отскочи. Наистина скоростта на падането му е била забавена.

Отново долу. Някъде настрана премигна малко петънце светлина. Задържа погледа си върху нея с дива надежда.

Все още надолу. Зарита с крака за да избегне стърчащите пращинки-скали, премина близо край тях и отново попадна на гъбеста повърхност. Отново отскок и падане. Замята се диво в желанието си да се придвижи към светлинката докато пада и му се стори, че може и да успее по някакъв начин. Не беше сигурен.

Претърколи се по склона на алвеоларната стена. Преметна осигурителното въже около една скала и с мъка успя да се задържи.

Светлинката се засили до слаб блясък, на около петдесет фута от него. Това беше прорезът. Макар и близо до него, нямаше да успее да го намери ако не беше светлината.

Изчака вдишването да спре. В краткия интервал преди издишването трябваше да се добере дотам.

Преди вдишването да е спряло напълно, вече пълзеше и се влачеше натам. Алвеоларната мембрана се изпъна максимално в края на вдишването и, като остана една-две секунди в това положение, започна да губи напрегнатостта си в първите мигове на издишването.

Грант се хвърли в цепнатината, която грееше в светлина. Ритна повърхността на мехурчето, която отскочи като гумена. Показа се нож, който я проряза и през прореза се промуши ръка, която здраво го сграбчи за глезена. Усети дърпането надолу в момента, когато започна да чува в ушите си шума на вятъра.

Още няколко ръце го хванаха за краката и той се озова отново в

капиляра. Пое няколко дълги, треперещи глътки въздух. Накрая успя да каже:

– Благодаря! Следвах светлината. Иначе нямаше да успея.

– Не успяхме да се свържем по радиото – рече Майкълс.

– Идеята беше на д-р Дювал – усмихна му се Кора. – Той предложи да докараме „Протей“ точно срещу прореза и да го освети с прожекторите си. А също направи и по-широк прореза.

– Да се връщаме на кораба – каза Майкълс. – Изгубихме почти всичкото време, което можем да си позволим.

Глава 13 ПЛЕВРАТА

- ПОЛУЧАВА се съобщение, Ал – извика Рейд.
- От „Протей“ ли? – Картър изтича до прозореца.
- Е, не е от жена ти.

Картър махна нетърпеливо с ръка.

– По-късно. По-късно. Спести си шегите сега, а после ще ги кажеш всичките наведнъж. Съгласен ли си?

– Сър, „Протей“ съобщава – съобщиха по уредбата: – „ОПАСНА ЗАГУБА НА ВЪЗДУХ. ОПЕРАЦИЯТА ПО ПРЕЗАРЕЖДАНЕТО ПРОВЕДЕНА УСПЕШНО.“

– Презареждане ли? – викна Картър.

– Предполагам, че имат предвид белите дробове – намръщи се Рейд. – В края на краищата те се намират в белите дробове, а това означава кубически метри въздух по техния мащаб. Но...

– Какво но?

– Те не могат да използват този въздух. Той е миниатюризиран.

Картър погледна полковника с раздражение.

– Повторете последното изречение от съобщението! – излая той по уредбата.

„ОПЕРАЦИЯТА ПО ПРЕЗАРЕЖДАНЕТО ПРОВЕДЕНА УСПЕШНО.“

– Последната дума „успешно“ ли е?

– Да, сър.

– Свържете се с тях и поискайте потвърждение.

– Ако казват, че е „успешно“ – обърна се той към Рейд, – предполагам, че са се справили.

– „Протей“ има миниатюризатор на борда.

– Тогава ето как са го направили. После ще получим обяснение.

– Съобщението е потвърдено, сър – чу се по уредбата.

– Движат ли се? – попита Картър, след като превключи връзката към друг сектор.

Последва кратка пауза и след това:

– Да, сър. Движат се по края на плеврата.

Рейд кимна. Погледна към циферблата, който сочеше 37 и каза:

– Плеврата е двойна мембрана, която заобикаля белите дробове. Би

трябвало да се движат в пространството между мембраните – чист път, всъщност, експресен път, водещ право към шията.

– И ще бъдат там, откъдето започнаха преди половин час – проскърца гласът на Картър. – А след това?

– Могат да се върнат обратно в капилярната система и отново да намерят път към сънната артерия, което ще отнеме много време. Или пък да заобиколят артериалната система, като тръгнат по лимфните съдове, което ще предизвика други проблеми. Майкълс е навигатора и предполагам, че знае какво да прави.

– Не можеш ли да го посъветваш? За Бога, не спазвай протокола.

– Не съм сигурен кой път е най-правилен – поклати глава Рейд, – а освен това той е на място. По-добре би могъл да прецени дали корабът може да издържи отново блъскането на артериалното налягане. Трябва да оставим това на тях, генерале.

– Бих искал да знам какво да правя – каза Картър. – Бога ми, бих поел отговорността, ако знаех какво да направя с достатъчно шансове за успех.

– Точно така се чувствам и аз – рече Рейд, – и поради това се отказвам от отговорност.

* * *

Майкълс разглеждаше схемите.

– Добре, Оуънс. Нямах предвид това място, но ще свърши работа. Вече сме тук, а направихме и отвор. Напред към цепнатината.

– В белите дробове ли? – неуверено попита Оуънс.

– Не. Не – Майкълс скочи нетърпеливо от креслото си и се изкачи по стълбата, така че главата му се показва в кабинката. – Отиваме в плеврата. Вие ще карате кораба, а аз ще ви насочвам.

Кора коленичи до креслото на Грант.

– Как сте?

– Горедолу. Изплаших се повече пъти, отколкото мога да преброя – аз съм много плашлив – но този път почти поставих рекорд по интензитет на уплахата.

– Защо винаги се опитвате да се изкарате страхливец? В края на краищата, вашата работа...

– Защото съм агент ли? В по-голямата си част това е доста рутинна работа, безопасна, еднообразна и аз се опитвам да я запазя такава. Когато не мога да избегна страховите ситуации, аз се опитвам да ги издържа заради онова, което вярвам, че правя. Мозъкът ми е достатъчно промит

за да си въобрази, че върша нещо патриотично по този начин.

– По кой начин?

– По моя начин. В края на краищата не е само тази страна или онази. Далече сме от времето, когато човечеството ще бъде разделено по някакъв разумен начин. Честно вярвам, че нашата политика се стреми да поддържа мира и искам да съм част, макар и малка, от тази поддръжка. Не бях доброволец за тази мисия, но след като съм тук... – Грант повдигна рамене.

– Като че ли се затруднявате да говорите за мир и патриотизъм – каза Кора.

– Предполагам, че е така – съгласи се Грант. – Всички, освен мен, имат някаква специфична мотивация, а не някакви неясни думи. Оуънс изпробва кораба; Майкълс насочва кораба през човешкото тяло; Дювал се възхищава от Божието дело, а вие...

– Да?

– Вие се възхищавате от Дювал.

Кора се изчерви.

– Той заслужава възхищение, повярвайте. Знаете, че по негово предложение осветихме цепнатината с корабните прожектори и по този начин ви сигнализирахме къде се намираме. След това той не направи нищо повече. Не каза нито една дума при завръщането ви. Това е просто неговия начин на държание. Спасява нечий живот, след което случайно се показва неучтив към същия човек и това, с което ще го запомнят ще бъде неучтивостта му, а не спасяването на живота. Но държанието му не променя това, което е всъщност.

– Не. Това е истина, макар и скрита.

– И вашето държание не променя това, което сте. Вие прикривате силната си загриженост за човечеството зад момчешки хумор.

Беше ред на Грант да се изчерви.

– Карате ме да се чувствам като необикновен глупак.

– За вас може би е така. Във всеки случай не сте страхливец. Но сега трябва да се заема с лазера.

Кора хвърли бърз поглед към Майкълс, който се връщаше в креслото си.

– Лазерът ли? Мили Боже, бях забравил. Е, ще се опитате да разберете дали не е фатално повреден, нали?

Оживлението, което беше я обзело по време на предишния разговор, изчезна веднага.

– О, само да можех!

Тя се насочи към задната част на кораба. Майкълс я проследи с поглед.

– Какво става с лазера? – попита той.

– Ще провери сега – кимна с глава Грант.

Майкълс се поколеба преди следващата си забележка. Поклати леко глава. Грант го наблюдаваше без да каже нищо.

Майкълс се настани в седалката си и накрая каза:

– Какво мислите за сегашната ситуация?

Грант, който до този момент беше погълнат от Кора, погледна през прозореца. Движеха се между две паралелни стени, почти докосващи „Протей“, които блестяха жълтеникаво и бяха изградени от успоредни нишки, подобни на огромни дървени трупи, наредени един до друг.

Течността около тях беше бистра, без клетки или някакви други обекти, почти без никакви парчета материя. Приличаше на море при пълно безветрие и „Протей“ цепеше водите му с равномерно, бързо движение, нарушавано единствено от приглушеното Брауново движение.

– Брауновото движение се засили – каза Грант.

– Течността тук е с по-малка плътност, отколкото кръвната плазма, поради което движението на молекулите не е толкова забавено. Но няма да сме тук за дълго.

– Доколкото разбрах, вече не сме в кръвта.

– Прилича ли ви на нея? Това е пространството между слоевете на плевралната мембрана, която обхваща белите дробове. От тази страна мембраната е закрепена към ребрата. Всъщност, би трябвало да видим големи плавни издутини, когато минаваме край тях. Другата мембрана е закрепена към белите дробове. Ако искате конкретни имена, те се наричат съответно париетална и висцерална плевра.

– Всъщност, не държа да ги знам.

– Така си и мислех. В момента се намираме в слоя от смазваща течност на плеврата. Когато дробовете се разширяват при вдишването и свиват при издишването, те се придвижват спрямо ребрата и тази течност смекчава, и изглажда движението. Този слой е толкова тънък, че е прието да се счита, че в здравето тяло двете мембрани се допират. Поради микроскопичните ни размери ние можем да се придвижим между двете ципи, през слоя течност.

– Когато дробовете се придвижват в гръдния кош, това не ни ли въздейства?

– Това движение периодично ни ускорява и задържа. Всъщност не е толкова значимо.

– Ха – подвикна Грант. – Да не би тези мембрани да имат нещо общо с плеврита?

– Определено. Когато плеврата е инфектирана и възпалена, всяко дишане се превръща в агония, а кашлицата...

– Какво ще се случи ако Бенеш се разкашля?

– При сегашното ни положение – повдигна рамене Майкълс – предполагам, че ще бъде фатално. Ще се разбием. Но няма причини за кашляне. Той е в състояние на хипотермия и под упойка, и неговата плевра, повярвайте ми, се намира в добро състояние.

– Но ако я раздразним...

– Прекалено сме малки за да го направим.

– Сигурен ли сте?

– Можем да говорим само за вероятности. Вероятността за кашлица сега е твърде малка, за да се безпокоим за нея – каза с напълно спокоен глас Майкълс.

– Разбирам – рече Грант и се обърна за да види какво прави Кора.

Тя и Дювал бяха в работилницата, приведени и двамата над тезгяха.

Грант тръгна към тях, а Майкълс го последва.

Лазерът беше разглобен върху плот от матово стъкло, осветено отдолу, така че всяка част се виждаше ясно.

– Какви са повредите? – попита строго Дювал.

– Само тези части, докторе, а също и този проводник. Това е всичко.

Дювал замислено разгледа частите, докосвайки всяка от тях с деликатните си пръсти.

– В такъв случай най-важната повреда е този разбит транзистор. Това означава, че не можем да възбудим лазера и той е неизползваем.

– Нямате ли резервни части? – прекъсна го Грант.

Кора вдигна глава към него и виновно отмести очи от твърдия му поглед.

– Нищо, което да е подходящо. Трябваше да вземем втори лазер, но кой можеше да знае... Ако не се беше разхлабил...

– Сериозно ли говорите, д-р Дювал? – попита мрачно Майкълс. – Наистина ли този лазер е неизползваем?

По лицето на Дювал пролази нетърпение.

– Винаги съм сериозен. А сега не ме безпокойте.

Изглеждаше потънал в мисли.

Майкълс повдигна рамене.

– В такъв случай, това е края. Препригнахме през сърцето, заредихме

въздушните си резервоари в белия дроб, но всичко е било напразно. Не можем да продължим.

– Защо да не можем? – попита Грант.

– Разбира се, че можем да продължим, като физическа възможност.

Но просто няма смисъл, Грант. Без лазера не можем да направим нищо.

– Д-р Дювал – каза Грант, – има ли някаква възможност да осъществим операцията без лазера?

– Мисля по този въпрос – сонна се Дювал.

– Ами тогава споделете мислите си – сонна се Грант в отговор.

– Не, няма начин да извършим операцията без лазера.

– Но векове наред операциите са били извършвани без лазери. Срязахте стената на белия дроб с ножа си и това беше операция. Не можете ли да нарежете тромба с ножа си?

– Разбира се, че мога, но не и без да повредя нерва и да изложя целия мозък на опасност. Лазерът е невероятно по-деликатен от ножа. В този конкретен случай, употребата на ножа ще прилича на клане в сравнение с лазера.

– Но нали можете да спасите живота на Бенеш с ножа си?

– Предполагам. Но не знам дали ще успее да спася ума му. Всъщност, склонен съм да мисля, че ако използвам нож за да оперирам, Бенеш ще получи сериозни мозъчни увреждания. Това ли искате?

Грант потърка брадата си.

– Ще ви кажа нещо. Тръгваме към съсирека. Щом стигнем там, ако всичко, което имаме е един нож, вие ще използвате нож, Дювал. Ако изгубим ножовете си, ще използвате зъбите си. Ако вие не искате, ще го направя аз. Можем да загубим, но няма да се откажем. Между другото, нека да погледна...

Бутна се между Дювал и Кора и взе транзистора, който се събра на върха на показалеца му.

– Този ли е счупен?

– Да – потвърди Кора.

– Ако го поправим или заменим, ще успеете ли да поправите лазера?

– Да, но това е невъзможно.

– Да предположим, че имате друг транзистор с подобни размери и мощност, а също и достатъчно тънък проводник. Ще успеете ли да го сглобите?

– Не мисля, че ще успее. Изисква се абсолютна точност.

– Може би вие не можете, но какво ще кажете вие, д-р Дювал?

Пръстите ви на хирург може би ще успеят да го направят, въпреки Брауновото движение.

– Бих опитал с помощта на мис Питърсън. Но ние нямаме тези части.

– Напротив, имаме ги – възрази Грант. – Аз ще ви ги доставя.

Хвана една масивна отверка и се насочи обратно към предната част. Отиде при радиото и без колебание започна да сваля панела му.

– Грант, какво правите? – попита го Майкълс, като го хвана за лакътя.

Грант се освободи с едно движение.

– Вадя му карантите.

– Искате да кажете, че ще разглобите радиото?

– Нуждая се от транзистор и жица.

– Но ние ще загубим връзката си с външния свят.

– Е, и?

– Когато дойде време да ни вадят от Бенеш... Грант, чуйте...

– Не – нетърпеливо каза Грант. – Могат да ни следват по радиоактивността ни. Радиото служи само за празни приказки и можем да минем и без него. Всъщност, налага се. Трябва да избираме между радиомълчанието и смъртта на Бенеш.

– Тогава се обадете на Картър и го предупредете.

Грант се замисли.

– Ще му се обадя. Но само за да му кажа, че няма да има други съобщения.

– Ако ви нареди да се приготвим за изтегляне.

– Ще откажа.

– Но ако ви нареди...

– Може да ни изтегли със сила, но без моето съдействие. Докато сме на борда на „Протей“ аз взимам важните решения. Преживяхме твърде много за да се откажем точно сега, така че – напред към съсирека, каквото и да се случи, и каквото и да заповяда Картър.

* * *

– Повторете последно съобщение – изкрещя Картър.

„ЩЕ РАЗРУШИМ РАДИОТО ЗА ДА ПОПРАВИМ ЛАЗЕРА. ТОВА Е ПОСЛЕДНОТО СЪОБЩЕНИЕ.“

– Прекъсват връзката – безучастно каза Рейд.

– Какво се е случило с лазера? – попита Картър.

– Защо питаш мене.

Картър се стовари в креслото си.

– Би ли се обадил да ни донесат кафе, Дон. Ако бях сигурен, че ще ми помогне, щях да поискам двоен скоч със сода, а след това още два. Не ни върви.

Рейд поръча да донесат кафе.

– Може би е било саботаж.

– Саботаж ли?

– Да и не се прави на невинен, генерале. От самото начало си предвиждал тази възможност, иначе нямаше да изпратиш Грант.

– След това, което се случи с Бенеш по пътя насам...

– Знам. И не вярвам особено нито на Дювал, нито на онова момиче.

– Не са те – намръщи се Картър. – Не би трябвало да бъдат. Нито пък някой друг тук. Невъзможно е да се направи по-сигурна сигурността.

– Правилно. Някоя осигурителна процедура не дава абсолютна сигурност.

– Всички тези хора работят тук.

– Не и Грант – възрази Рейд.

– Е, и?

– Грант не работи тук. Той е външен.

– Той е правителствен агент – усмихна се насила Картър.

– Знам. А агентите могат да играят двойна игра. Качи Грант на „Протей“ и започна поредица от неудачи, или поне приличат на такива...

Пристигна кафето.

– Глулаво е – рече Картър. – Познавам този човек.

– Кога го видя за последен път? Какво знаеш за живота му?

– Остави това. Не е възможно – Картър разбърка кафето си с подчертана загриженост.

– Е, просто разсъждавах на глас.

– Все още ли са в плеврата?

– Да.

Картър погледна брояча, който показваше 32 и разочаровано поклати глава.

* * *

Грант беше разпръснал частите на радиото пред себе си. Кора оглеждаше един по един транзисторите, обръщаше ги и ги преценяваше, като че ли искаше да надникне в тях.

– Може би този ще свърши работа – каза тя несигурно, – но този проводник е прекалено дебел.

Дювал постави въпросната жица върху матовото стъкло редом с повредения проводник, сравнявайки ги с мрачен поглед.

– Няма нищо по-подходящо – каза Грант. – Ще трябва да използвате тази.

– Лесно е да се каже – възрази Кора. – Можете да ми заповядвате, но не можете да заповядате на проводника. Няма да заработи независимо от това колко силно крещите.

– Добре, добре.

Грант се опита да измисли нещо, но не стигна доникъде.

– Почакайте – рече Дювал. – С малко късмет може би ще успее да я изстърже достатъчно тънко. Мис Питърсън, подайте ми скалпел номер единадесет.

Постави жицата от някогашния апарат на Грант между две скоби и закрепил над него лупа. Посегна за скалпела, който Кора веднага постави в ръката му и бавно започна да стърже.

Без да вдига глава, каза:

– Бъдете любезен да седнете на мястото си, Грант. Не можете да ми помогнете като пръхтите над главата ми.

Грант понечи да отвърне, но видя умолителния поглед на Кора. Без да каже нищо се върна на мястото си.

Майкълс, който вече беше седнал в креслото си, го посрещна без особено настроение.

– Хирургът се залови за работа. Скалпелът е в ръката му и веднага темперамента му се прояви с пълна сила. Не си губете времето да се ядосвате заради него.

– Не съм ядосан – отвърна Грант.

– Разбира се, че сте – възрази Майкълс, – освен ако не сте решили да се разграничите от човешката раса. Дювал притежава дарба, дар Божий, както би казал той, да отблъсква хората с една единствена дума, жест, поглед. А ако това не е достатъчно, в добавка имаме и младата дама.

– Какво искате да кажете за младата дама? – Грант припряно се обърна към Майкълс.

– Е, хайде, Грант. Нали не искате лекция за момиченцата и момченцата?

Грант се намръщи и се извърна настрани.

– Имате затруднение с нея, нали? – каза Майкълс тъжно.

– Какво затруднение?

– Тя е симпатично момиче и е много привлекателна. Но все пак вие сте подозрително настроен по професия.

– И какво още?

– И какво още? Какво се случи с лазера? Случайност ли беше?

– Възможно е.

– Да, възможно е – гласът на Майкълс премина в шепот. – Но дали наистина е било случайност?

Грант, след бърз поглед през рамото си, също прошепна:

– Обвинявате ли мис Питърсън, че е искала да саботира мисията?

– Аз. Разбира се, че не. Нямам никакво доказателство. Но подозирам, че вие я обвинявате мислено, а това не ви харесва. Оттук идва и затруднението ви.

– Но защо точно мис Питърсън?

– Защо не. Никой не би ѝ обърнал внимание, ако я види, че си играе с лазера. Той е в нейната област. А ако е възнамерявала да саботира мисията, тя естествено е била привлечена от онова, което чувства най-познато – лазера.

– Което незабавно и автоматично стоварва подозренията върху нея, както очевидно става – допълни Грант, който малко се беше поразгорещил.

– Разбирам. Вие сте ядосан.

– Вижте. Намираме се на относително малък кораб и може би си мислите, че всеки от нас е под непрестанното наблюдение на останалите, но това не е вярно. Бяхме толкова погълнати от онова, което ставаше навън, че всеки от нас е могъл да отиде в склада и да направи каквото иска с лазера, без да бъде забелязан. Могли сме да го направим аз или вие. Аз не бих ви видял. Вие не бихте ме видели.

– Или Дювал?

– Или Дювал. Не го изключвам. Или просто е било случайност.

– А развързването на осигурителното ви въже? Друга случайност ли беше?

– Да не се каните да предположите нещо друго?

– Не, не. Но мога да ви посоча някои неща, ако сте в подходящо настроение.

– Не, не съм, но все пак кажете ги.

– Осигурителното въже беше завързано от Дювал.

– Очевидно е направил слаб възел – каза Грант. – Все пак въжето понесе значително натоварване. Значително.

– Един хирург би трябвало да прави хубави възли.

– Това са безсмислици. Хирургическите възли нямат нищо общо с морските.

– Може би. От друга страна, възможно е възелът нарочно да е бил завързан така, че да се разхлаби. Или може би е бил развързан от нечия ръка.

– Добре. Но, отново всички бяха съсредоточени върху онова, което ставаше. Вие или Дювал, или мис Питърсън сте могли да се върнете бързо до кораба, да развържете възела и да се завърнете незабелязано. Предполагам, че дори Оуънс е могъл да напусне кораба с тази цел.

– Да, но Дювал имаше най-добрата възможност. Точно преди да се изгубите, той се върна при кораба с шнорхела. Каза, че възето се е развързало пред очите му. От самопризнанието му знаем, че е бил на най-подходящото място в подходящото време.

– И все пак остава възможността да е било случайност. Какъв е бил мотива му? Лазерът вече беше повреден, така че всичко, което е щял да постигне, като развърже осигурителното въже, е да ме постави в опасност. Ако целта му е била да провали мисията, защо ще се захваща с мене?

– О, Грант, Грант! – Майкълс се усмихна и поклати глава.

– Добре, говорете. Недейте само да грухтите.

– Да предположим, че младата дама се е погрижила за лазера. И, да предположим, че Дювал е бил заинтересован специално от вас. Да предположим, че е искал да се отърве от вас, което неизбежно би навредило на мисията.

Грант го гледаше безмълвно.

– Може би Дювал не е чак толкова погълнат от работата си – продължи Майкълс, – че да не забележи интереса, който асистентката му проявява към вас. Грант, вие сте млад мъж с приятната външност, а освен това я предпазихте от сериозни наранявания във водовъртежа, може би дори спасихте живота ѝ. Дювал видя това и трябва да е видял и реакцията ѝ.

– Това не беше реакция. Тя не се интересува от мене.

– Видях я, когато се бяхте изгубили в алвеолата. Тя беше обезумяла. Това, което тогава беше очевидно за всички, вероятно е станало ясно на Дювал много по-бързо – че вие я привличате. Поради това може да е решил да се отърве от вас.

Грант прехапа замислено долната си уста и след това каза:

– Добре. А загубата на въздух. Не беше ли случайност?

– Не знам – вдигна рамене Майкълс. – Подозирам, че ще предположите, че Оуънс е отговорен за това.

– Може би. Той познава кораба. Проектирал го е. Най-добре познава управлението му. И само той проверява за нередности.

– Така е, така е.

– И, като сме започнали – продължи Грант с нарастващ гняв, – какво ще кажете за артерио-венозната фистула? Случайност ли беше или знаехте, че е там?

Майкълс се отпусна в креслото си и го погледна озадачено.

– Мили Боже, не бях помислял за това. Честна дума, Грант, седях тук и си мислех, че нищо от случилото се не би могло да сочи към мене. Осъзнавам, че тайно съм могъл да повредя лазера или да развържа осигурителното въже, или да повредя клапата на въздушната камера, когато никой не ме гледа – или и трите. Но при всеки случай беше много вероятно да го е направил някой друг. При фистулата, признавам, не би могъл да бъде никой друг освен мене.

– Точно така.

– Освен, разбира се, че не знаех, че е там. Но не мога да го докажа, нали?

– Не, не можете.

– Четете ли криминални романи, Грант.

– Преди години прочетох няколко.

– Професията ви разваля удоволствието. Да, мога да си го представя. Но знаете, че в криминалните романи всичко е толкова просто. Някаква тънка улика сочи към една единствена личност и никой друг не я вижда, освен самия детектив. Изглежда, че в истинския живот уликите сочат навсякъде.

– Или никъде – каза твърдо Грант. – Би могло просто да бъде поредица от случайности и неудачи.

– Би могло.

Но нито единия не звучеше много убедително. Или убедено.

Глава 14

ЛИМФАТА

– Д-Р МАЙКЪЛС, погледнете напред – долетя гласа на Оуънс от кабината. – Това ли е завоя?

Усетиха, че „Протей“ забавя движението си.

– Твърде много говорим – промърмори Майкълс. – Трябваше да гледам накъде отиваме.

Непосредствено пред тях се виждаше отвора на някаква тръба. Тънките ѝ стени бяха неравни и се разширяваха в голяма фуния. Диаметърът на отвора беше малко по-голям от размерите на „Протей“.

– Тази е подходяща – извика Майкълс. – Напред към нея.

Кора беше изоставила работата си и гледаше напред в захлас, но Дювал остана на мястото си и неуморно продължаваше да работи с безкрайно търпение.

– Това би трябвало да е лимфен съд – каза Кора.

Бяха навлезли в него и стените му ги заобикаляха отвсякъде. Размерите на съда не бяха по-големи от тези на капиляра, който бяха напуснали преди малко.

Както и при капиляра, стените бяха изградени от плоски клетки с форма на многоъгълник, всяка със заоблено ядро в средата. Течността, в която се движеше напомняше на онази, която изпълваше плевралната кухина и искреше жълтеникаво на светлината на прожекторите, придавайки жълт цвят на стените. По-тъмните ядра се открояваха с почти оранжевия си цвят.

– Варени яйца! – възкликна Грант. – Изглеждат точно като варени яйца. Какво всъщност представляват лимфните съдове?

– До известна степен представлява допълнение към кръвоносната система – започна нетърпеливо да обяснява Кора. – От най-тънките капиляри се процежда течност, която се събира на определени места в тялото, а също и между клетките. Това е интерстициалната течност. Тя се стича в малките тръбички на лимфните съдове, които са отворени в краищата си, както вече видяхте. Тези тръбички постепенно преминават във все по-големи и най-големите са с размерите на вени. Цялата лимфа...

– Това е течността около нас, нали? – попита Грант.

– Да. Цялата лимфа се събира в най-големия лимфен съд,

торакалният канал, който води към подключичната вена в горната част на гръдния кош и по този начин се включва в кръвоносната система.

– И защо тръгнахме по лимфния съд?

Майкълс се отпусна в креслото си, сигурен за момента в избрания курс.

– Ами – вмъкна той, – в лимфата ще сме в спокойни води. Няма го изгласкващото действие на сърцето. Течността се задвижва от мускулното налягане и усилия, а Бенеш сега не се движи много. Така можем да си осигурим спокойно пътуване до мозъка.

– Тогава защо не тръгнахме от самото начало през лимфната система?

– Лимфните съдове са малки. Артерията е много по-добра цел за инжекцията, а освен това се очакваше артериалното налягане да ни отнесе до целта ни за броени минути. Това, обаче, не стана, а за да си пробием път отгук до артерията ще ни трябва дяволски много време. Освен това, щом достигнем артерията корабът отново ще бъде изложен на тласъци, които може да не издържи.

Разгъна пред себе си нова купчина карти и подвикна:

– Оуънс, карта 72-Д ли използвате?

– Да, д-р Майкълс.

– Проверете дали следват маршрута, който ви начертах. Той минава през минимален брой възли.

– Какво е това пред нас? – запита Грант.

Майкълс вдигна глава и замръзна.

– Забавете кораба! – изкрещя той.

„Протей“ рязко намали скоростта си. От стената на тръбата, която се беше разширила, се измъкна безформена маса, млечна на цвят, зърнеста и някак заплашителна. Но докато я наблюдаваха тя се сви и изчезна.

– Да продължаваме – каза Майкълс. След това се обърна към Грант – Страхувах се, че бялата клетка може да дойде към нас, но за щастие си отиде. Част от белите кръвни клетки се образуват в лимфните възли, които представляват важна преграда срещу болестите. В тях се формират не само белите клетки, но и антителата.

– А какво са антителата?

– Представляват протеинови молекули, които имат способността избирателно да се свързват с вещества, чужди на тялото – микроби, токсини, чужди протеини.

– А с нас?

– И с нас, при подходящи условия.

– Бактериите се залавят в възлите – вмъкна Кора, – които служат като място за битка между тях и белите клетки. Тогава възлите се подуват и стават болезнени. Знаете – децата получават увеличени жлези под мишниците и в ъглите на челюстите.

– А всъщност това са подути лимфни възли.

– Точно така.

– В такъв случай ще е добре да се държим настрана от лимфните възли – заяви Грант.

– Ние сме малки – рече Майкълс. – Антителата на Бенеш са нечувствителни към нас, а ние трябва да преминем само през няколко възела, след което пътя ни ще бъде чист. Разбира се, това означава отново да опитаме късмета си, но във всичко, което правим в момента, разчитаме на него. Или ще ми заповядате да напуснем лимфната система?

Грант поклати отрицателно глава.

– Не. Не и преди някой да предложи по-добра алтернатива.

* * *

– Ето го – Майкълс леко побутна с лакът Грант. – Виждате ли го?

– Сянката пред нас ли?

– Да. Този лимфен съд е един от няколкото, вливащи се във възела, който представлява гъбеста маса от мембрани и преплетени участъци. Пълно е с лимфоцити...

– А тези пък какви са?

– Един от видовете бели кръвни клетки. Надявам се, че те няма да ни досаждат. В определен момент всяка бактерия в кръвоносната система достига до даден лимфен възел. Тя не може да избегне тесните извици канали...

– А ние?

– Ние се движим съзнателно, Грант и виждаме къде отиваме, докато бактериите се движат сляпо. Предполагам, че разбирате разликата. Щом веднъж е хваната във възела, с бактерията се заемат антителата, а ако те не успеят, тогава се мобилизират белите кръвни клетки.

Бяха наближили съвсем сянката. Златистата лимфа постепенно потъмняваше и се замъгляваше. Пред тях се виждаше стена.

– Оуънс, следват ли маршрута – подвикна Майкълс.

– Да, но изглежда ще е лесно да завия в погрешна посока.

– Не е фатално, но помнете, че главната ни посока е нагоре. Следвайте, доколкото можете показанието на гравитомера и няма да

сгрешите.

„Протей“ зави рязко и изведнъж всичко стана сиво. Пред тях нямаше нищо, което да не е по-тъмно или по-светло сиво. Преминаха покрай малък пръчковиден обект, по-къс и много по тесен от кораба, след това покрай гроздове от много малки сферични обекти с мъхеста повърхност.

– Бактерии – промърмори Майкълс. – Виждам ги прекалено подробно, за да разпозная вида им. Не е ли странно? Прекалено много детайли.

„Протей“ се движеше бавно, следвайки колебливо множеството плавни извивки и завои на канала.

Дювал пристъпи на прага на работилницата.

– Какво става? Не мога да работя ако кораба не следва прав курс. Стига ми и Брауновото движение.

– Съжалявам, докторе – каза хладно Майкълс. – Преминаваме през лимфен възел и нищо не може да се направи.

Дювал се обърна разгневен.

Грант се взря напред.

– Д-р Майкълс, пред нас е голяма бъркотия. Какво е това, което прилича на водорасли?

– Ретикуларна мрежа – отвърна Майкълс.

– Д-р Майкълс? – викна Оуънс.

– Да?

– Нишките на мрежата стават по-дебели. Няма да успее да мина през тях без да ги повредя.

– Не се безпокойте – каза Майкълс замислено. – Дори и да причиним някакви повреди, те ще са минимални.

„Протей“ навлезе в сноп влакна, които се раздвижиха, провлачиха се по прозорците на кораба и останаха назад. Това започна да се повтаря отново и отново с нарастваща честота.

– Всичко е наред, Оуънс – рече окуражително Майкълс. – Тялото може да възстанови такива повреди без проблеми.

– Не се безпокоя за Бенеш – възрази Оуънс. – Безпокоя се за кораба. Ако се задръстят клапите, двигателят може да прегрее. Освен това нишките полепват по нас. Не забелязвате ли промяната в звука на двигателя?

Грант не успя да чуе нищо и прехвърли вниманието си навън. Корабът се промушваше през гора от филизи. На светлината на прожекторите те хвърляха заплашителни кафеникави отблясъци.

– Скоро ще излезем от тях – заяви Майкълс, но в гласа му определено се долавяше безпокойство.

Пътят се поразчисти и Грант наистина успя да долови промяната в звука на двигателя – дрезгаво бръмчене, като че ли чистия звук на мехурчетата, излизащи през изпускателните клапите се заглушаваше.

– Дръжте се! – викна Оуънс.

Последва мек удар с бактерия. Тялото на бактерията се изви по формата на прозореца, върна формата си и отскочи назад, оставяйки петно върху стъклото, което бавно се отми.

Пред тях се виждаха още бактерии.

– Какво става? – учудено попита Грант.

– Мисля – каза Майкълс, – че сме свидетели на реакцията на анти-телата срещу бактериите. Белите клетки не участват. Вижте! Наблюдавайте стените на бактерията. Не се вижда ясно поради миниатюризираната светлина, но можете да го забележите.

– Страхувам се, че не виждам нищо.

– Аз също не виждам нищо – прозвуча до тях гласът на Дювал.

Грант се извърна.

– Готов ли е проводника, докторе?

– Не още – отговори Дювал. – Не мога да работя в тази бъркотия. Ще изчакам малко. Какво споменахте за антителата?

– Докато не работите нека да изгасим осветлението. Оуънс?

Светлините загаснаха и единственото осветление сега идваше отвън – прозрачни сиво-кафяви отблясъци, които придаваха на лицата им гневен вид.

– Какво става навън? – попита Кора.

– Точно това се опитвам да обясня – отвърна Майкълс. – Наблюдавайте стените на бактерията пред нас.

Грант се опита да види нещо, присвивайки очи на трепкащата светлина.

– Имате предвид малките неща, които приличат на сачми.

– Да, тях. Това са молекулите на антителата. Протеини, достатъчно големи при нашите размери за да бъдат видени. Има едно наблизо. Вижте го. Вижте го.

Едно от антителата се завъртя покрай прозореца. Отблизо изобщо не приличаше на сачма. Изглеждаше доста по-голямо от сачма и приличаше на кълбо преплетени спагети. Тук-там, виждащи се само като слаби проблясъци светлина, стърчаха тънки нишки.

– Какво правят антителата? – попита Грант .

– Всяка бактерия има клетъчна стена, изградена от определени атоми, които са свързани по специфичен начин. За нас стените изглеждат гладки, но ако бяхме още по-малки – с молекулярни, а не с бактериални размери – щяхме да видим, че всяка стена прилича на мозайка и тази мозайка е различна за всеки вид бактерии. Антителата пасват точно на тази мозайка и щом веднъж покрийт ключовите позиции, стената се разрушава. Все едно да се запуши носа и устата на човек и да се задуши до смърт.

– Вижте ги как се трупат – развълнувано каза Кора. – Колко... колко ужасно.

– Да не ви е жал за бактерията, Кора? – усмихна се Майкълс.

– Не, но антителата изглеждат толкова зловни и се струпват така хищно.

– Не им приписвайте човешки чувства – каза Майкълс. – Те са само молекули, които се придвижват сляпо. Междуатомните сили ги притеглят към онези части от стената, към които пасват и ги задържат там. Също като магнит, който залепва за метална пръчка. Бихте ли казали, че магнита атакува хищно желязото?

Грант, знаейки какво да търси, се загледа навън. Бактерията, която се движеше сляпо през облак от антитела, като че ли ги привличаше, като че ли ги придръпваше към себе си. На моменти стената ѝ ставаше рошава от тях. Антителата се нареждаха ред след ред, а спагетовидните им влакна се преплитаха.

– Някои от антителата изглеждат безразлични – каза Грант. – Не докосват бактерията.

– Антителата са специфични – поясни Майкълс. – Всяко от тях е създадено за да пасва на мозайката на определен вид бактерия или на определена протеинова молекула. В този случай повечето от антителата, макар и не всички, пасват на обвивката на бактерията. Присъствието на точно този вид бактерия стимулира бързото образуване на определен набор от антитела. Все още не знаем как точно се осъществява тази стимулация.

– Мили Боже! – възкликна Дювал. – Вижте там.

Една от бактериите беше вече плътно обвита с антитела, които точно следваха всяка нейна неравност, така че формата ѝ изглеждаше както преди, но повърхността ѝ беше станала мъхеста и по-плътна.

– Пасват идеално – каза Кора.

– Не, не това. Не виждате ли, че междумолекулните връзки на антителата оказват някакъв натиск върху бактерията. Това не беше ясно

дори и под електронен микроскоп, който ни показва само мъртви обекти.

Екипажа на „Протей“ мълчаливо наблюдаваше, докато корабът бавно следваше бактерията. Обвивката от антитела се уплътни и изпъна, а бактерията вътре започна да се гърчи. И отново, и отново, докато изведнъж бактерията като че ли поддаде и се смачка. Антителата се сближиха и онова, което приличаше на пръчка, се превърна в безформена маса.

– Те убиха бактерията. Буквално я смачкаха – каза с отвращение Кора.

– Забележително – измърмори Дювал. – Какво средство за изследване представлява „Протей“.

– Сигурен ли сте, че антителата не ни заплашват? – попита Грант.

– Изглежда, че е така – отвърна Майкълс. – Антителата не са създадени за нас.

– Сигурен ли сте? Имам чувството, че могат да бъдат създадени за всякаква форма, стига да им се въздейства по подходящ начин.

– Предполагам, че сте прав. Но все пак, очевидно не им въздействаме.

– Д-р Майкълс, още нишки пред нас – извика Оуънс. – Вече сме доста обвити с тях, а това ни забавя.

– Почти сме извън възела, Оуънс.

Една гърчеща се бактерия случайно се удари в кораба, който се разтресе, но боят вече беше към края си и бактериите очевидно губеха. „Протей“ отново си пробиваше път през ретикуларната мрежа.

– Карайте направо – каза Майкълс. – Още един завои и сме в отвеждащия лимфен съд.

– Влachim нишките след нас – рече Оуънс. – „Протей“ е заприличал на рошаво куче.

– Още колко лимфни възли имаме пред нас? – попита Грант.

– Още три. Може би можем да избегнем единият от тях, но не съм напълно сигурен.

– Не можем да използваме този маршрут. Губим много време. Няма ли пряк път?

Майкълс поклати глава.

– Нито един, който да ни създаде по-малко проблеми от тези, които имаме сега. Сигурен съм, че можем да се справим с възлите. Нишките ще се отмият и ако не спираме да наблюдаваме битките с бактериите, ще се движим по-бързо.

– А следващия път – намръщи се Грант – ще срещнем биещи се

бели клетки.

Дювал пристъпи към картите на Майкълс и попита:

– Къде се намираме сега, Майкълс?

– Ето тук – посочи Майкълс, като гледаше втрещено хирурга.

Дювал се замисли за момент и каза:

– Нека да предложа нещо. Сега се намираме в шията, нали?

– Да.

В шията, помисли си Грант. Точно там, откъдето тръгнахме. Погледна към брояча. Показваше 28. Беше минало повече от половината време, а те се бяха върнали до мястото, откъдето започнаха.

– Не можем ли да избегнем всички възли – предложи Дювал, – и всъщност да минем направо, като завием някъде тук и се насочим към вътрешното ухо. Оттам е съвсем близо до тромба.

Майкълс се намръщи и въздъхна:

– На тази карта изглежда приемливо. Посочвате върху схемата и сте там. Но мислили ли сте какво означава минаването през вътрешното ухо?

– Не. Какво означава?

– Няма нужда да ви казвам, докторе, че ухото е уред за съсредоточаване и усилване на звукови вълни. Най-лекият шум, най-лекият външен шум ще предизвика силни вибрации във вътрешното ухо. При нашите размери това ще бъде смъртоносно.

– Да, разбирам – замисли се Дювал.

– Вътрешното ухо винаги ли вибрира? – запита Грант.

– Освен ако не е тишина, под прага на чуваемостта. Но по нашите мащаби вероятно дори и тогава ще усетим някакви слаби движения.

– По-лоши ли ще бъдат от Брауновото движение?

– Може би не.

– Доколкото разбрах, звукът трябва да дойде отвън – каза Грант. – Ако минем през вътрешното ухо бумтенето на двигателя и звукът от нашите гласове няма да ни въздейства, нали?

– Не съм сигурен. Вътрешното ухо не е създадено за нашите миниатюризирани вибрации.

– В такъв случай, ако хората навън в болничната зала поддържат пълна тишина...

– Как ще ги накараме? – прекъсна го Майкълс.

След това, почти грубо, процеди:

– Вие разбихте радиото, така че не можем да се свържем с тях.

– Но те могат да ни проследят. Ще видят, че се насочваме към

вътрешното ухо. Ще разберат, че е необходима тишина.

– Дали ще се досетят?

– А няма ли? – нетърпеливо каза Грант. – Повечето от тях са медици и разбират достатъчно от тези неща.

– Искате ли да поемете такъв риск?

Грант се огледа наоколо.

– Какво мислят останалите?

– Ще следвам всеки курс, който ми наредите, но няма да го избирам сам – каза Оуънс.

– Не съм сигурен – рече Дювал.

– Аз съм сигурен – каза Майкълс. – Против съм.

Грант хвърли бърз поглед към Кора, която мълчаливо седеше.

– Е, добре – рече той. – Отговорността е моя. Насочваме се към вътрешното ухо. Изберете маршрут, Майкълс.

– Вижте... – започна Майкълс.

– Решението е взето, Майкълс. Изберете маршрут.

Майкълс почервения, след това вдигна рамене.

– Оуънс? Трябва да завием наляво в точката, която ви показвам...

Глава 15

УХОТО

КАРТЪР разсеяно вдигна чашата с кафе. Няколко капки се разплискаха и паднаха върху панталоните му. Забеляза ги, но не им обърна никакво внимание.

– Какво имате предвид, като казвате, че те са завили?

– Предполагам, разбрали са, че са загубили твърде много време в лимфния възел и не искат да минават през повече възли – каза Рейд.

– Добре. Но къде отиват тогава?

– Не съм още напълно сигурен, но мисля, че се насочват към вътрешното ухо. Не бих казал, че го одобрявам.

Картър остави чашата си и я избута встрани. Не беше я докоснал до устни си.

– Защо не?

Погледна към брояча на времето, който сочеше 27.

– Ще бъде трудно. Трябва да внимаваме със звуците.

– Защо?

– Не можеш ли да се досетиш, Ал? Ухото реагира на звуците. Кохлеата вибрира. Ако „Протей“ е някъде наблизо, той също ще завибрира и това може да продължи, докато се разруши.

Картър се наклони напред и се взря в спокойното лице на Рейд.

– Тогава защо отиват натам?

– Предполагам, защото мислят, че този път е единствения, който ще ги отведе достатъчно бързо до целта. Или просто са полудели. Няма как да го разберем, след като унищожиха радиото.

– Там ли са вече? – попита Картър. – Имам предвид, във вътрешното ухо.

Рейд натисна един бутон и зададе бърз въпрос.

– Наближават.

– Дали хората в операционната зала разбират необходимостта да пазят тишина?

– Предполагам.

– Предполагаш? Какво хубаво нещо е предположението.

– Няма да са дълго в него.

– Ще бъдат достатъчно дълго. Слушай, кажи на хората, там долу... Не, твърде късно е за да рискувам. Дай ми лист хартия и повикай някой

отвън. Кой да е.

Влезе въоръжен мъж от охраната и отдаде чест.

– О, я млъкни – измъчено каза Картър, без да отговори на поздрава. Беше написал на листа с големи букви: „ТИШИНА! ПЪЛНА ТИШИНА, ДОКАТО «ПРОТЕЙ» Е В УХОТО.“

– Вземи това – Картър му подаде листа. – Върви в операционната и го покажи на всеки. Убеди се, че са го видели. Ако създадеш някакъв шум, ще те убия. Ако кажеш само една дума, ще те изкормя. Ясно ли е?

– Да, сър – отвърна войника, но изглеждаше смутен и разтревожен.

– Върви. Побързай. И си свали обувките.

– Сър?

– Свالياй ги. Ще ходиш в залата по чорапи.

Наблюдаваха от наблюдателната зала, като брояха неизбежните секунди, докато войникът най-сетне влезе в операционната по чорапи. След това започна да обикаля от доктор към сестра, като показваше листа и сочеше с пръст към контролната зала. Един след друг хората кимаха мрачно. Никой не помръдваше от мястото си. Като че ли масова парализа беше обхванала всички в залата.

– Очевидно разбраха – каза Рейд. – Без специални инструкции.

– Браво на тях – изръмжа Картър. – Сега слушай, свържи се с хората при уредите. Нито един зумер не трябва да бръмчи, никакви камбанки, никакви гонгове, нищо. А също и никакви мигащи светлини. Не искам някой да промърмори заради тях.

– Ще преминат за няколко секунди.

– Може би, да – рече Картър, – а може би, не. Заеми се с това.

Рейд веднага започна да се свързва.

* * *

„Протей“ навлезе в голяма област, изпълнена с чиста течност. С изключение на случайните антители, проблясващи тук-там, нямаше нищо за гледане, освен блясъка на корабните прожектори, които осветяваха жълтеникавата лимфа.

Почти недоловим звук разтреса кораба, като че ли той се плъзгаше по дъска за пране. След това отново. И отново.

– Оуънс! – извика Майкълс. – Бихте ли изгасили светлините в кабината?

Незабавно околността стана по-добре видима.

– Виждате ли това? – попита Майкълс.

Другите се възряха. Грант не видя нищо.

– Намираме се в кохлейния канал – поясни Майкълс. – Във вътрешността на малката спирална тръба на вътрешното ухо, която ни позволява да чуваме. Конкретно тази позволява на Бенеш да чува. Звучите я карат да вибрира по различен начин. Виждате ли там?

Най-сетне Грант го забеляза. Изглеждаше като сянка в течността – огромна, плоска сянка, която се промъкна край тях.

– Това беше звукова вълна – продължи Майкълс. – Или поне така се нарича. Вълна от съгъстяване, която по някакъв начин сме причинили с нашата миниатюризирана светлина.

– Това означава ли, че някой говори? – попита Кора.

– О, не. Ако някой говореше или издаваше някакъв истински звук, онази вълна щеше да изглежда като дядото на всички земетресения. Дори при абсолютна тишина, кохлеата улавя звуци – далечното туптене на сърцето, триенето на кръвта във вените и артериите на ухото и т.н. Не сте ли закривали ухото си с рапан, за да чуете звука на океана? Това, което основно се чува е усиления звук на собствения ви океан – кръвта.

– Дали ще бъде опасно? – обади се Грант.

– Не по-лошо от сега – повдигна рамене Майкълс. – Ако никои не говори, разбира се.

Дювал, който се беше върнал в работилницата и отново работеше над лазера, попита:

– Оуънс? Защо спираме отново?

– Нещо не е наред – отвърна Оуънс. – Двигателят се претоварва, а не мога да разбера защо.

Бавно се засили усещането, че се намират в спускащ се асансьор, докато „Протей“ падаше надолу в канала.

Удариха се леко в дъното и Дювал отново остави скалпела си.

– А сега какво?

– Двигателят прегрява и се наложи да го спра – нетърпеливо поясни Оуънс. – Мисля, че...

– Какво мислите?

– Вероятно е онази ретикуларна мрежа. Онези проклети водорасли. Сигурно са запушили всмукателните клапи. Не се сещам за никаква друга причина.

– Не можете ли да ги издухате? – попита напрегнато Грант.

– Не е възможно – поклати глава Оуънс. – Това са всмукателни клапи. Те теглят навътре.

– В такъв случай можем да направим само едно – заяви Грант. – Трябва да се почистят отвън, а това означава, че отново ще се гмуркаме.

Започна сърдито да намъква водолазния си костюм.

– Има антителя навън – каза Кора.

– Не са много – кратко отвърна Грант.

– А ако ни нападнат?

– Едва ли – каза окуражително Майкълс. – Те не са чувствителни към човешката форма. Докато няма повреди по тъканите, антителята вероятно ще останат пасивни.

– Виждате ли – рече Грант, но Кора само поклати глава.

Дювал, който се беше заслушал за момент, се наведе отново за да огледа жицата, която стържеше, като замислено я сравняваше с оригиналната, а след това я взе в ръка и бавно я завъртя, опитвайки се да прецени равността ѝ.

Грант се пушна от шлюза на кораба и скочи върху еластичната долна стена на кохлейния кана. Огледа печално кораба. Вече не беше предишния чист, гладък метал. Изглеждаше мек и рошав.

Отблъсна се с крака, насочвайки се към носа на кораба. Оуънс беше напълно прав. Всмукателните клапи бяха запушени от нишките на ретикуларната мрежа.

Грант ги сграбчи с две ръце и задърпа. Освобождаваха се трудно, а много се късаха на ръба на клапата.

– Как е? – чу се гласът на Майкълс от малкия му приемник.

– Отвратително – отговори Грант.

– Колко време ще отнеме? Имаме още 26 минути според брояча на времето.

– Изглежда, че ще ми отнеме доста време – Грант се напъна отчаяно, но плътната лимфа забавяше движенията му, а жилавите влакна се съпротивляваха.

В кораба Кора напрегнато попита:

– Няма ли да е по-добре някой да отиде да му помогне?

– Ами, не знам – започна колебливо Майкълс.

– Аз отивам – заяви Кора, като взе костюма си.

– Добре. Аз също идвам. Оуънс по-добре да остане на управлението.

– Мисля, че е по-добре и аз да остана – намеси се Дювал. – Почти привърших.

– Разбира се, д-р Дювал – каза Кора и намести маската си.

Задачата не беше много облекчена от факта, че тримата се мъчеха край носа на кораба. Тримата теглеха отчаяно нишките, издърпваха ги и ги оставяха на слабо течение, което ги отнасяше настрани. Метала на

филтрите започна да се показва и Грант набута няколко непокорни парчета навътре.

– Надявам се, че това няма да причини вреда, но не мога да ги извадя. Оуънс, какво ще стане ако няколко влакна влязат в клапите?

Гласът на Оуънс прозвуча в ухото му.

– Ще се овъглят в двигателя и ще го зацапат. Това ще означава неприятно чистене.

– Веднъж да се измъкнем, а после ако искате можете да изхвърлите този проклет кораб.

Грант набутваше нишките, които се бяха оплели във филтрите, а останалите издърпваше. Кора и Майкълс правеха същото.

– Ще се справим – заяви Кора.

– Но останахме в кохлеата по-дълго, отколкото предполагагах – каза Майкълс. – Всеки момент някакъв звук...

– Млъкнете – прекъсна го раздражено Грант – и довършете работата си.

* * *

Картър сграбчи кичур от косата си, като че ли искаше да ги изскубе, но след това се отказа.

– Не, не, не, НЕ! – изкрещя той. – Отново са спрели.

Посочи към бележката, написана на лист хартия, която му показваха на един от телевизионните екрани.

– Поне си спомнят, че трябва да мълчат – каза Рейд. – Как мислиш, защо ли са спрели?

– Откъде бих могъл да знам? Може да са спрели за да пийнат по чаша кафе. Може да са решили да направят по една слънчева баня. Може би момичето...

Внезапно млъкна.

– Е, не знам. Знам само, че ни остават още двайсет и четири минути.

– Колкото по-дълго стоят във вътрешното ухо – каза Рейд, – толкова по-сигурно е, че някой шегаджия ще издаде звук – например ще кихне.

– Прав си.

Картър се замисли, след това добави меко:

– За Бога. Има толкова просто решение, а ние не се досетихме. Повикай онзи вестоносец.

Войникът от охраната влезе отново. Този път не отдаде чест.

– Все още ли си без обувки? – каза Картър. – Добре. Вземи това и го покажи на една от сестрите. Помниш за изкормването, нали.

– Да, сър.

Бележката гласеше: „ПАМУК В УШИТЕ НА БЕНЕШ“.

Картър запали пура и се загледа през прозореца как войника влиза, поколебава се за миг и след това се насочва с бързи стъпки към една от сестрите.

Тя се усмихна, погледна към Картър и направи кръг с палец и показалец.

– За всичко трябва да мисля – каза Картър.

– Това само ще заглуши звуците. Няма да ги спре – обади се Рейд.

– Нали знаеш какво казват за наполовина свършената работа – каза Картър.

Сестрата махна обувките си и пристъпи към масата, която беше на две крачки от нея. Внимателно отвори нова кутия с памук и измъкна два фута.

Издърпа една шепа в едната си ръка, и хвана още една – в другата. Памука не се откъсна. Тя дръпна по-силно, памука се откъсна, не успя да спре ръката си и удари една ножица върху масата.

Тя се плъзна по плота и падна върху твърдия под. Сестрата отчаяно посегна с крак към нея, но не успя да я стигне и ножицата издаде остър метален звън, който прозвуча като хълцането на дявол.

Лицето на сестрата почервения от смъртоносен страх. Всички останали в залата се обърнаха към нея, а Картър, хвърляйки пурата, се отпусна в креслото си.

– Свършени са! – каза той.

* * *

Оуънс включи двигателя и внимателно провери управлението. Стрелката на температурния датчик, която беше отишла доста в опасната зона още от навлизането им в кохлейния канал, падаше надолу.

– Изглежда добре – заяви той. – Готови ли сте?

Гласът на Грант прозвуча до ухото му.

– Нямаме повече работа. Пригответе се за тръгване. Качваме се.

И в този момент вселената се размести. Като че ли върху „Протей“ се стовари юмрук и го подхвърли нагоре. Оуънс отчаяно се хвана за таблото, слушайки далечния гръм.

Долу Дювал, също толкова отчаяно, държеше лазера, опитвайки се да го предпази от света, който беше полудял.

Навън Грант беше захвърлен високо нагоре, като че ли го беше подхванала огромна приливна вълна. Преметна се няколко пъти и се удари в стената на кохлейния канал. Стената го отблъсна назад, тъй като очевидно се свиваше навътре.

Някъде, в една невероятно спокойна частица от мозъка си, Грант знаеше, че по скалата на нормалните му размери стената отговаря с бързи трептения с микроскопична амплитуда на някакъв остър звук, но тази мисъл остана изцяло подтисната от шока.

Отчаяно се опита да открие „Протей“, но забеляза само слаб отблясък от прожекторите му край далечната стена.

Кора се намираще близо до „Протей“, когато трептенето го тласна. Инстинктивно се опита да се задържи за него и за миг се понесе с „Протей“, като че ли яздеше обезумял мустанг. Дъхът ѝ секна, хватката ѝ се отпусна и тя се плъзна по пода на мембраната, върху която стоеше кораба.

Прожекторите на кораба светеха в посоката, в която се плъзгаше и макар да се опита да спре движението си, беше напълно безполезно. Със същия успех можеше да опита да спре лавина като забие пети в земята.

Знаеше, че се движи към зоната, в която се намира апарата на Корти – главния център на слуха. Между частите на органа бяха ресничестите клетки – всичко 15000 на брой. Забеляза няколко от тях – всяка със свои собствени деликатни микроскопични реснички. Определен брой от тях трептяха леко, според височината и интензитета на звуковите вълни, достигащи до вътрешното ухо, където се усилваха.

Описаното обаче беше приложимо само в някакъв курс по физиология – фрази, които имаха смисъл единствено в нормалната вселена. Това, което виждаше, беше дълбока пропаст, а отвъд нея – редици от тънки, грациозни колони, които се поклащаха величествено. Те не се люлееха заедно, а по-скоро първата, след това втора, като че ли през цялата структура преминаваше вълна.

Кора се плъзна, праметна се над пропастта и попадна в света на трептящите колони и стени. Фенерчето на шлема и премигна несигурно, докато падаше надолу. Усети, че нещо се закача за костюма ѝ, а след това се залюля върху нещо слабо еластично. Увисна с главата надолу, но не посмя да помръдне, за да не би това, което я задържаше да поддаде и да я остави да падне още надолу.

Завъртя се първо на едната страна, след това на другата, докато колоната, на която се закачи – микроскопична ресничка върху една ресничеста клетка от апарата на Корти – продължаваше да се полюлява

величествено.

Успя да си поеме дъх и чу собственото си име. Някой я викаше. Внимателно издаде умотелен звук. Окуражена от звука на собствения си глас, тя изкрещя с всичка сила:

– Помощ! Някой да ми помогне! Помощ!

* * *

Първият опустошителен удар отмина и Оуънс постепенно овладя „Протей“ във все още бурното море. Звукът, какъвто и да беше, макар и силен, беше кратък и бързо заглъхващ. Само това ги спаси. Ако беше продължил още малко...

Дювал, прегърнал с една ръка лазера, седеше с гръб опрян в стената и отчаяно натискаше с крака в основата на тезгяха.

– Всичко наред ли е? – извика той.

– Мисля, че се измъкнахме – изпъшка Оуънс. – Кораба е управляем.

– По-добре да се махаме.

– Трябва да вземем и останалите.

– А, да – съгласи се Оуънс. – Бях забравил.

Внимателно се превъртя, подпря се с една ръка и се изправи на крака. Все още стискаше лазера.

– Кажете им да се качват.

– Майкълс! Грант! Мис Питърсън! – повика Оуънс.

– Идвам – отговори Майкълс. – Мисля, че съм цял.

– Почакайте – извика Грант. – Не виждам Кора.

„Протей“ стоеше неподвижно и Грант, дишайки тежко, плуваше с всички сили към светлините му.

– Кора! – повика той.

– Помощ! Някой да ми помогне! Помощ! – пискливо отговори Кора.

Грант се огледа на всички страни.

– Кора! Къде сте? – отчаяно изкрещя той.

– Не знам къде точно се намирам – отвърна тя. – Оплетена съм в ресничестите клетки.

– А те къде са? Майкълс, къде са ресничестите клетки?

Грант забеляза Майкълс, който приближаваше към кораба от другата му страна. Тялото му изглеждаше като неясна сянка в лимфата, а фенерчето му осветяваше тясна пътека пред него.

– Почакайте, ще ви помогна – каза Майкълс. – Оуънс, увеличете обхвата на проекторите.

Ширината на светлинния сноп се увеличи.

– Насам – рече Майкълс. – Оуънс, следвайте ме! Ще имаме нужда от светлината!

Грант последва бързо движещия се Майкълс и видя пред себе си пропастта и колоните.

– Там ли е? – попита той неуверено.

– Трябва да е там – отвърна Майкълс.

Бяха застанали в края, а кораба зад тях осветяваше пещеристото струпване от колони, които все още се полюляваха леко.

– Не я виждам – заяви Майкълс.

– Мисля, че я видях – посочи Грант. – Не е ли тя? Кора! Виждам ви. Махнете с ръка за да съм сигурен.

Тя помахна.

– Добре. Идвам да ви взема. Ще ви измъкнем за миг и половина.

Кора зачака и усети докосване по коляното си – нежно, едвам доловимо, като допир от крило на муха. Погледна към коляното си, но не видя нищо.

Усети друго докосване по рамото си, след това още едно.

Изведнъж ги забеляза – няколко малки вълнени топки с трептящи власинки. Протеиновите молекули на антителата...

Като че ли изследваха повърхността ѝ, изпробваха я, вкусаха я, за да решат дали е безопасна или не. Бяха само няколко, но между колоните приближаваха други.

Можеше да ги видя ясно в блестящите лъчи от миниатюризирана светлина на прожекторите на „Протей“. Всяка власинка грееше като лъч търсеща слънчева светлина.

– Идвайте бързо! – изпищя тя. – Наоколо има антитела.

Все още беше ясен спомена ѝ за антителата, които се налепиха по бактерията, покриха я напълно и след това я смачкаха, щом междумолекулните сили започнаха да ги привличат едно към друго.

Едно антитяло докосна лакътя ѝ и залепна за него. Размаха ръка, отвратена и ужасена, така че цялото ѝ тяло се разтресе и се смъкна надолу по колоната. Антитялото не се махна. Към него се присъедини друго, залепи се до него, а власинките им се преплетоха.

* * *

– Антитела – промърмори Грант.

– Вероятно е предизвикала достатъчно повреди по околните тъкани за да привлече вниманието им – заяви Майкълс.

– Могат ли да й направят нещо?

– Не веднага. Не са чувствителни към нея. Няма антитета, които да са подходящи за формата ѝ. Но някое ще пасне случайно и тя ще стимулира образуването на други като него. След това ще започнат да се скупчват.

Грант видя, че те вече се скупчват, заобикаляйки я като облак малки плодни мушици.

– Майкълс, върнете се на подводницата – рече Грант. – Един човек е достатъчен. Аз ще я измъкна. Ако не успея, вие тримата ще приберете на кораба каквото е останало от нас. Не можем да си позволим да се миниатюризираме тук, каквото и да се случи.

Майкълс се поколеба, след това каза:

– Пазете се.

Обърна се и забърза към „Протей“.

Грант продължи да плува към Кора. Вълнението, предизвикано от приближаването му, накара антителата да се завъртят и да затанцуват.

– Ще те измъкна, Кора – запъхтяно каза той.

– О-о, Грант. Бързо.

Задърпа отчаяно кислородните ѝ бутилки, които се бяха врязали в колоната и бяха залепнали. Тънки струйки гъста течност все още се процеждаха от разкъсаното място и това вероятно беше предизвикало идването на антителата.

– Не мърдайте, Кора. Сега... А, ето!

Глезенът на Кора се беше заклешил между две нишки, които успя да раздели със сила.

– Следвайте ме.

Двамата направиха половин салто и заплуваха нагоре. По тялото на Кора се бяха налепили антитета, но по-голямата част останаха назад. След това, водени от незначителен еквивалент на „аромат“, те ги последваха – отначало няколко, а след това целия нарастващ рояк.

– Няма да успеем – изпъшка Кора.

– Напротив, ще успеем – възрази Грант. – Само напрегнете всичките си мускули.

– Но те все още се лепят. Грант, страх ме е.

Грант поглед към нея, след това изостана малко. Половината ѝ гръб беше покрит от мозайката на вълнените топки. Бяха открили естеството на повърхността ѝ или поне на тази нейна част.

Опита се да ги избърше, но вкопчените антитета се сплескаха от допира на ръката му, след което върнаха предишната си форма. Няколко

започнах да опитват и да „вкусват“ тялото на Грант.

– По-бързо, Кора.

– Не мога...

– Можете. Ще се хванете ли за мен?

Изскочиха нагоре, над ръба на пропастта, към „Протей“, който ги чакаше.

* * *

Дювал помогна на Майкълс да се промъкне през люка.

– Какво става там?

Майкълс смъкна шлема си и задъхано каза:

– Мис Питърсън се е заплела в клетките на Хансен. Грант се опитва да я освободи, но антителията се събират около нея.

Очите на Дювал се разтвориха широко.

– Какво можем да направим?

– Не знам. Може би ще успее да я измъкне. Иначе ще трябва да продължим.

– Не можем да ги оставим там – намеси се Оуънс.

– Не, разбира се – каза Дювал. – Трябва да отидем при тях и тримата...

След това остро добави:

– А вие защо се върнахте, Майкълс? Защо не останяхте?

Майкълс враждебно погледна Дювал.

– Защото нямаше да им помогна с нищо. Нямам нито мускулите на Грант, нито рефлексите му. Щях само да преча. Ако искате да им помогнете, вървете.

– Трябва да ги вземем – каза Оуънс. – Живи, или... или иначе. Ще се деминиатюризират след четвърт час.

– Добре – заяви Дювал. – Облечете водолазния си костюм и да вървим.

– Почакайте – каза Оуънс. – Идват. Ще приготвя люка за отваряне.

Ръката на Грант стоеше върху капака на люка, докато чакаше да светне сигналната лампа. Зачопли антителията по гърба на Кора, стисна подобните на вълна нишки на едно от тях между палеца и показалеца и усети меката му еластичност, но след това достигна до жилавото ядро, което не поддаде.

Пептидна верига, помисли си той.

В паметта му изплуваха неясни спомени от ученическите години. Някога можеше да напише химическата формула на част от пептидната

верига, а сега пред него беше и самата тя. Дали щеше да успее да види отделните атоми ако имаше микроскоп? Не, Майкълс беше казал, че очертанията им няма да са ясни.

Дръпна молекулата на антитялото. Отначало не успя да я откъсне, след това молекулата се отлепи. Захванатите за нея съседните молекули също се откъснаха. Освободи се цяло парче и Грант го захвърли настрана. Останаха заедно и се насочиха обратно, търсейки място, където да се захванат.

Нямаха мозъци, дори и най-примитивни и беше погрешно да се мисли за тях като за чудовища или хищници, или дори като за плодни мушици. Просто бяха молекули, чиито атоми бяха така подредени, че да им позволят да се закрепват посредством междуатомните сили към повърхности, които пасват на тяхната. От някакво кътче на паметта му изплува определението – Ван дер Ваалсови сили. Нищо повече.

Продължи да скубе мъха по гърба на Кора. Тя се развика:

– Грант, те се връщат. Да влизаме вътре.

Грант погледна назад. Приближаваха се към тях, усещайки присъствието им. Над ръба на пропастта се подаваха цели вериги от молекули, които се придвижваха към тях като слепи кобри.

– Трябва да почакаме – каза Грант и изчака да светне зелената лампа.

– Хайде.

Отчаяно завъртя колелото.

Навсякъде около тях имаше антитела, но най-много се бяха скупчили около Кора. Вече бяха чувствителни към нея и сега не се колебаеха много. Прилепваха се и се съединяваха, като покриваха раменете ѝ и започваха да образуват вълнестото си покритие върху корема ѝ. Поколебаха се при неравната тримерна извивка на гърдите ѝ, като че ли все още не бяха я преченили.

Грант нямаше време за да помогне на Кора в неефикасната ѝ борба с антителата. Отвори люка, набута Кора вътре заедно с антителата и я последва.

Натисна врата на люка, докато антителата продължаваха да се изливат вътре. Вратата започна да се затваря, но стотина от тях ѝ пречеа с жилавите си тела. Грант подпря с гръб вратата за да се противопостави на еластичността им и успя да завърти колелото, което заключваше люка. Дузина малки вълнени топки, толкова меки и някак беззащитни поотделно, се извиваха слабо в процепа между вратата на люка и стената му. Но течността беше изпълнена със стотици други, които останаха

свободни. Въздушното налягане изтласкваше течността навън със силно съскане, но в момента Грант беше зает с чистенето на антителиата. Някои се бяха налепили по гърдите му, но той не им обръщаше внимание. Коремът и гърбът на Кора бяха напълно скрити под тях. Бяха образували плътен обръч около тялото ѝ от гърдите до бедрата.

– Започнаха да се стягат, Грант – каза тя.

През маската се виждаше агонизиращия израз на лицето ѝ, а по думите ѝ се усещаше какво усилие ѝ струва да говори.

Водата се отичаше бързо, но не можеха да чакат повече. Грант замисли как да отвори вратата.

– Не-не мога да диш... – прошепна Кора.

Вратата се отвори, останалата течност започна да се излива в корабата. Ръката на Дювал се промуши, сграбчи ръката на Кора и я издърпа навътре. Грант я последва.

– Боже мили, погледнете ги – каза Оуънс.

С израз на антипатия и отвращение започна да скубе антителиата както правеше Грант.

Откъсна се една ивица, след това още една и още една.

– Сега е лесно – засмя се Грант. – Просто ги изчеткайте.

Вече всички се махаха лесно. Падаха в дълбоката един инч вода на пода на кораба и помръдваха слабо.

– Създадени са за да действат в телесната течност – поясни Дювал. – Щом веднъж бъдат заобиколени от въздух молекулното привличане променя характера си.

– Само ако са махнати. Кора...

Кора поемаше въздух на дълбоки, треперещи глътки. Дювал внимателно махна маската ѝ и тя внезапно избухна в сълзи, и се хвърли към Грант, а не към него.

– Толкова се изплаших – хълцаше тя.

– И двамата се изплашихме – увери я Грант. – Сега ще спрете ли да мислите, че е срамно да бъдеш изплашен. Страхът има своята цел.

После продължи, като бавно я галеше по косата:

– Предизвиква отделянето на адреналин, така че можете да плувате по-бързо и да издържате повече. Ефикасният страхов механизъм е добър материал за героизъм.

Дювал нетърпеливо избута Грант настрана.

– Мис Питърсън, добре ли сте?

Кора пое дълбоко дъх и каза с усилие, но гладко:

– Напълно, докторе.

– Трябва да тръгваме – обади се Оуънс, който беше се качил в кабинката си. – Практически нямаме време.

Глава 16

МОЗЪКЪТ

ТЕЛЕВИЗОРЪТ в контролната зала внезапно отново оживя.

– Генерале! Картър...

– Сега пък какво?

– Сър, те отново се движат. Вече са извън ухото и бързо приближават към тромба.

– Ха! – Картър погледна към брояча, който показваше 12. – Дванайсет минути.

Разсеяно потърси пурата си и откри, че я е изпуснал на пода и я е настъпил. Вдигна я, огледа смачканата ѝ форма и я захвърли с отращение.

– Дванайсет минути. Рейд, дали все още могат да успеят?

Рейд се беше свил в креслото си с нещастен вид.

– Могат да го направят. Може би могат дори да се справят с тромба. Но...

– Но?

– Но не знам дали ще успеем да ги измъкнем навреме. Знаете, че не можем да сондираме в мозъка за да ги извадим. Ако можехме да го направим, щяхме първо да сондираме в мозъка за да махнем съсирека. Това означава, че те трябва да стигнат до мозъка, а след това да се придвижат до някоя точка, от която можем да ги измъкнем. Ако не...

– Донесоха ми две чаши кафе и една пура – прекъсна го недоволно Картър, – а нито съм отпил от кафето, нито съм дръпнал от пурата...

– Намират се в основата на мозъка, сър – съобщи един от техниците.

* * *

Майкълс отново застана пред схемите си. Грант надничаше на рамото му, гледайки с неразбиране сложните плетеници.

– Това тук съсирека ли е?

– Да – потвърди Майкълс.

– Изглежда много далеч. Имаме само дванайсет минути.

– Разстоянието не е чак толкова голямо. Пътят пред нас е чист. Ще достигнем основата на мозъка за по-малко от минута, а оттам почти веднага...

Корабът неочаквано попадна в порой от светлина. Грант погледна с удивление и видя навън огромна стена от светлина, чиито граници се губеха в далечината.

– Това е тъпанчето – поясни Майкълс. – От другата страна се намира външния свят.

Грант почувства непоносима носталгия. Почти беше забравил, че съществува външен свят. Имаше чувството, че целия му живот беше едно безкрайно пътуване през един кошмарен свят от пещери и чудовища – като някакъв Летящ Холандец на кръвоносната система...

Но ето там, процеждаща се през тъпанчето, беше светлината на външния свят.

Майкълс, който се беше привел над картите си, попита:

– Грант, нали ми заповядахте при ресничестите клетки да се връщам в кораба?

– Да, Майкълс. Исках да се върнете в кораба, а не да останете при ресничестите клетки.

– Кажете това на Дювал. Неговото поведение...

– Защо се безпокоите? Нали винаги се държи неприятно?

– Този път се държа оскърбително. Не претендирам да съм герой...

– Ще свидетелствам във ваша полза.

– Благодаря, Грант. И дръжте под око Дювал.

– Разбира се – разсмя се Грант.

Като че ли разбрал, че говорят за него, Дювал се приближи и безцеремонно се намеси:

– Майкълс, къде се намираме?

Майкълс го погледна остро и отвърна:

– Всеки момент ще навлезем в субаракноидната кухня – точно в основата на мозъка – поясни той на Грант.

– Добре. Нека да навлезем покрай окуломоторния нерв.

– Съгласен съм – рече Майкълс. – Ако това ще ни доведе до най-благоприятна позиция за стрелба по тромба, ще минем по този път.

Грант отиде към склада, където Кора лежеше на малка кушетка.

Тя понечи да стане, но Грант я спря.

– Не ставайте. Няма нужда.

Седна на пода до нея и обхвана коленете си с ръце. Погледна я и се усмихна.

– Вече съм добре – каза Кора. – Ако продължавам да лежа ще се почувствам като симулант.

– А защо не? Вие сте най-красивия симулант, когото съм виждал.

Нека да посимулираме заедно за минутка, ако това не ви звучи твърде неподходящо.

Кора му се усмихна в отговор.

– Ще ми бъде трудно да се оплача, че сте твърде дързък. В края на краищата, за вас стана навик да ми спасявате живота.

– Всичко, което направих беше част от хитрия ми и извънредно ловък план да ви накарам да се чувствате задължена към мене.

– Но аз съм ви задължена! Заявявам го най-решително.

– Ще ви напомня за това в подходящо време.

– Бъдете така добър. Грант, наистина, благодаря ви!

– Харесва ми да ми благодарите, но аз само изпълнявах задължението си. Затова ме изпратиха с вас. Помнете, че аз взимам стратегически решения и се справям с непредвидените ситуации.

– Но това не е всичко, нали?

– Напълно е достатъчно – възрази Грант. – Пъхам шнорхели в белите дробове, чистя водорасли от всмукателни клапи и най-вече се грижа за красиви жени.

– Но това не е всичко, нали? Не държите ли под око д-р Дювал?

– Защо смятате, че е така?

– Защото е вярно. Висшия ешелон на ОМОС не вярват на д-р Дювал. Никога не са му вярвали.

– И защо?

– Защото е целенасочен, напълно невинен и напълно ангажиран с работата си. Обижда другите не защото иска, а защото не знае, че се държи обидно. Той не знае, че съществува нещо друго освен работата му...

– Не знае ли, че има хубави асистентки?

Кора се изчерви.

– Предполагам, дори и това. Но той наистина цени моята работа.

– Дали ще продължи да цени работата ви, ако някой друг забележи вашата цена?

Кора се огледа, след това твърдо продължи:

– Но той не е нелоялен. Единствената беда е, че той е съгласен на свободна обмяна на информация с Другата страна, но не знае как да поддържа възгледите си без да става натрапчив. Когато останалите се разграничиха от него, той им каза, че ги смята за глупаци.

– Да, мога да си представя – кимна Грант. – И това кара всички да го обичат, понеже хората обожават да им бъде казвано какви глупаци са те.

– Е, такъв си е.

– Вижте. Не се безпокойте. Не съм по-подозрителен към Дювал повече, отколкото към всеки друг.

– Но Майкълс не му вярва.

– Знам това. Имаше моменти, когато Майкълс не вярваше на никого, и на кораба, и отвън. Той не вярва дори и на мен. Но, уверявам ви, аз придавам на това толкова тежест, колкото смятам, че заслужава.

– Искате да кажете, че Майкълс мисли, че аз нарочно съм повредила лазера? – припряно каза Кора. – Че д-р Дювал и аз, заедно...

– Мисля, че той подозира такава възможност.

– А вие, Грант.

– аз също подозирам такава възможност.

– Но вярвате ли, че е така?

– Възможно е, Кора. Това е една от многото възможности. Някои възможности са по-добри от останалите. Оставете на мене да преценя това.

Преди Кора да успее да отговори, двамата чуха Дювал гневно да извисява глас:

– Не, не, не. Няма какво да го обсъждаме, Майкълс. Не искам един глупак да ми казва какво да правя.

– Глупак! Да ви кажа ли какво сте вие...

Грант изскочи от склада, последван от Кора.

– Спрете и двамата – прекъсна ги Грант. – Какво става?

– Поправих лазера – ядосано каза Дювал. – Изтъних проводника до необходимата дебелина, закрепих го за транзистора, а него поставих на мястото му. Току що казах това на този глупак...

Обърна се към Майкълс и повтори:

– Казах глупак! – след което продължи, – защото той ме попита.

– Е – рече Грант, – какво лошо има в това.

– Защото самият факт на казването, не означава, че е така. Сглобил е нещо. И аз бих могъл. Всеки би могъл. Откъде знае, че ще работи?

– Знам. От дванайсет години работя с лазери. Знам кога работят.

– Тогава покажете ни, докторе. Нека да споделим знанията ви. Използвайте го.

– Не! Лазерът или работи, или не работи. Ако не работи, не бих могъл да го поправам при никакви условия, защото направих всичко, което мога и не бих могъл да направя нищо повече. Но ако работи, а той ще работи, все пак си остава паянтово сглобен. Не знам колко ще издържи – може би най-много дюза изстрели. Искам да оставя всеки от тези изстрели за тромба. Не искам да пропилявам нито един от тях тук. Не

искам да проваля мисията, защото дори веднъж съм изпробвал лазера.

– Пак ви казвам, че трябва да изпробвате лазера – каза Майкълс. – Ако не го направите, кълна се, когато се върнем, ще се погрижа да бъдете изхвърлен от ОМОС и ще ви направя на малки парченца...

– Ще се безпокоя за това когато се върнем. Междувременно това е моя лазер и ще правя с него каквото си искам. Не можете да ми заповядате да направя с него нищо, което не желая. Нито пък Грант.

– Д-р Дювал, нищо не ви заповядвам да правите – поклати глава Грант.

Дювал кимна и се отдалечи.

Майкълс се загледа в него.

– Ще го пипна.

– Майкълс, той е прав – каза Грант. – Сигурен ли сте, че не сте раздразнен от него по лични причини?

– Защото ме нарича страхливец и глупак? Затова ли да го обичам? Но няма значение дали имам някаква лична вражда с него или не. Мисля, че той е предател.

– Това е напълно невярно – гневно каза Кора.

– Съмняваме се – ледено каза Майкълс, – че вие сте надежден свидетел по случая. Но няма значение. Приближаваме се към тромба и тогава ще видим какво ще направи Дювал.

– Той ще премахне тромба – рече Кора – ако лазера работи.

– Ако работи – каза Майкълс. – А ако не работи, няма да се изненадам ако убие Бенеш. И то не случайно.

* * *

Картър беше съблякъл самото си и беше навил ръкавите си. Беше се отпуснал в креслото си, а в устата му димеше втора пура, току-що запалена. Не я пушеше.

– В мозъка? – попита той.

Най-накрая мустаците на Рейд бяха се разрошили.

– Практически до тромба – той потърка очите си. – Спрели са.

Картър погледна към циферблата, който показваше 9.

Почувства се изхабен, без никакъв живец, без адреналин, без напрегнатост.

– Мислиш ли, че ще се справят?

– Не, не мисля – отвърна Рейд.

След девет, най-много десет, минути хората, кораба и всичко останало, щяха да стоят в пълен ръст пред него, и щяха да са взривили

тялото на Бенеш, ако не са излезли от него навреме.

Картър си помисли какво щяха да направят вестниците от ОМОС, ако този проект се провалеше. Вече чуваше речите на всички политици от страната, а и на онези от Другата страна. Колко ли назад ще бъдат върнати ОМОС? Колко ли месеца ще им трябва за да се възстановят?

Уморено започна да съставя наум молбата си за напускане.

* * *

– Навлязохме в мозъка – обяви Оуънс, със съдържано вълнение.

Угаси корабните светлини и всички се загледаха напред в удивление, което измести всичко останало от умовете им – дори и кулминацията на тяхната мисия.

– Колко забележително – мърмореше Дювал. – Върхът на сътворението.

Грант за момент също го усети. В цялата вселена човешкия мозък със сигурност беше най-сложния обект, събран в най-малкия възможен обем.

Около тях цареше тишина. Клетките, които виждаха, бяха назъбени, неравни, с нишковидни дендрити, стърчащи тук-там, като капинов храст.

Докато се движеха в междутъканната течност между клетките, можеха да видят преплетените над тях дендрити. Околността приличаше на древна гора с преплетени клони.

– Погледнете, не се докосват – каза Дювал. – Ясно може да се видят синапсите – разстоянието между нервните клетки, което трябва да се прескочи по химичен път.

– Като че ли са пълни със светлина – възкликна Кора.

Майкълс се намеси, все още с гняв в гласа си:

– Чиста илюзия. Отражението на миниатюризираната светлина ни играе номера. Това, което виждаме няма никаква връзка с действителността.

– Защо сте толкова сигурен? – веднага възрази Дювал. – Тази област предстои да бъде изучена. Отражението на миниатюризирана светлина се променя в зависимост от молекулярната структура на клетките. Убеден съм, че този тип отражение ще се превърне в по-мощно средство за изследване на микродетайлите на клетката, отколкото всички използвани досега. Възможно е резултатите от нашата мисия да се окажат много по-важни от онова, което ще се случи с Бенеш.

– Това ли е начина ви да се оправдаете, докторе? – попита Майкълс.

Дювал почервения.

– Какво искате да кажете?

– Не сега! – прекъсна ги властно Грант. – Ни дума повече, господа.

Дювал пое дълбоко дъх и се извърна към прозореца.

– Все пак не виждате ли светлините? – вмъкна Кора. – Погледнете нагоре. Наблюдавайте онзи дендрит, докато го приближаваме.

– Видях ги – каза Грант. Не беше обикновеното блестящо отражение, при което, независимо къде в тялото, искрите се появяваха случайно, от което видяното можеше да се оприличи на плътен облак светулки. Вместо това, искрите се гонеха по дължината на дендрита, като новата започваше преди старата да е достигнала до края.

– Знаете ли на какво ми прилича? – обади се Оуънс. – Някой гледал ли е стар филми, в който показват рекламни надписи, направени с електрически лампи? Със светли и тъмни вълни, които се движат по тях?

– Да – съгласи се Кора. – Изглеждат точно така. Но защо?

– Когато се въздейства върху нерва, по него преминава вълна от деполяризация – поясни Дювал. – Променя се концентрацията на йони. В клетката навлизат натриеви йони. Това променя интензитета на електрическото поле отвън и вътре и понижава електрическия потенциал. Вероятно по някакъв начин това въздейства на отражението на миниатюризирана светлина и ние виждаме вълната на деполяризацията.

След като Кора го беше посочила, или защото се движеха още по-дълбоко в мозъка, навсякъде можеха да се видят вълните от движещи се отблясъци – движеха се по дължината на клетките, изкачваха се и слизаха по влакната, преплитаха се в невъобразимо сложна система, която изглеждаше разбъркана, но въпреки това създаваше усещането за някакъв ред.

– Това, което виждаме – заяви Дювал – е същността на човека. Клетките са физическия мозък, но тези движещи се искри са човешкия ум.

– Това ли е същността? – грубо попита Майкълс. – Мислех, че е душата. Къде е човешката душа, Дювал?

– Мислите ли, че не съществува защото не мога да я посоча? – възрази Дювал. – Къде е гения на Бенеш? Вие сте в мозъка му. Посочете гения му.

– Достатъчно! – прекъсна ги Грант.

– Почти стигнахме – подвикна Майкълс на Оуънс. – Завийте на посоченото място в капиляра. Просто навлезте в него.

– Величествено е – замислено каза Дювал. – Намираме се не просто

в мозъка на един човек. Това около нас е умът на гениален учен, когото бих поставил наравно с Нютон.

Замълча за миг и изрецитира:

– " ... Където статуята стои
на Нютон с призма в ръка и с мълчаливо лице..."

Грант го прекъсна с благоговееен шепот:

– „Мраморен символ на ум,
вечно пътуващ самотен през моретата страни на мисълта.“

Двама замълчаха за миг, след което Грант каза:

– Мислите ли, че Уърдзуърт⁹ си е представял тази гледка, когато е писал „моретата странни на мисълта“. Нима не сме буквално в морето на мисълта? И при това е и странно.

– Не предполагам, че обичате поезията – каза Кора.

– Само мускули, без никакъв ум – кимна Грант. – Това съм аз.

– Не се засягайте.

– Господа, щом престанете да мъкнате стихове, можете да погледнете напред – заяви Майкълс и посочи с ръка.

Отново се намираха в кръвта, но червените кръвни клетки, синкави на цвят, се полюшваха без някаква определена посока, потрепвайки леко в отговор на Брауновото движение. Над тях се виждаше някаква сянка.

Гората от дендрити се виждаше ясно през стените на капиляра. Забелязваха се всяка нишка, всяко клонче, а също и редиците искри, които се движеха по тях – все по-бавно и по-бавно. А от някаква точка нататък нямаше никакъв проблясък.

„Протей“ спря. След миг-два Оуънс прекъсна тишината с думите:

– Мисля, че това е нашата цел.

– Да – кимна Дювал. – Тромбът.

9. Уилям Уърдзуърт (1770–1850) – английски поет-романтик – Б. пр.

Глава 17 ТРОМБЪТ

– ОБЪРНЕТЕ внимание как нервните процеси свършват до тромба – каза Дювал. – Това е очевидно доказателство за нервните увреждания, може би необратими. Не бих се заклел, че можем да помогнем на Бенеш, дори ако премахнем съсирека.

– Добър начин на мислене, докторе – заяви саркастично Майкълс. – Това ви оправдава, нали?

– Млъкнете, Майкълс – намеси се Грант.

– Мис Питърсън, обличайте водолазния си костюм – рече Дювал. – И го обърнете наопаки. Антителата са чувствителни към нормалната му повърхност, а наоколо може да има от тях.

– Не си правете труда – усмихна се леко Майкълс. – Твърде късно е.

Посочи към брояча на времето, който бавно, бавно смени показанието си от 7 на 6.

– Невъзможно е да успеете да извършите операцията навреме за да достигнем до точката в югуларната вена, откъдето ще ни извадят – продължи той. – Дори да премахнете тромба, ние ще се деминиатюризираме тук и ще убием Бенеш.

Дювал не спря да облича водолазния си костюм. Нито пък Кора.

– Е – рече Дювал, – тогава няма да бъде по-зле, отколкото ако не го оперираме.

– Напротив. Отначало бавно ще увеличаваме размерите си. Може би ще ни отнеме цяла минута преди да станем достатъчно големи за да привлечем вниманието на белите кръвни клетки. Около мястото на нараняването сигурно са милиони. Ще бъдем погълнати.

– Е, и?

– Съмнявам се, че „Протей“ или ние ще издържим на натиска, предизвикан от свиването на храносмилателната вакуола на бяла кръвна клетка. Не и при миниатюризираните ни размери, и след това, което корабът, и ние преживяхме. Ще продължим да се увеличаваме, но когато се върнем към оригиналните си размери ще има един разбит кораб и смазани човешки същества. Оуънс, по-добре да тръгвате към мястото на изтеглянето колкото е възможно по-бързо.

– Почакайте – гневно вмъкна Грант. – Оуънс, колко време ще ни

трябва за да стигнем до точката, откъдето ще ни извадят?

– Две минути – тихо каза Оуънс.

– В такъв случай ни остават четири минути. Може би повече. Не е ли вярно, че деминиатюризацията след шейсет минути е песимистичната оценка? Дали не бихме могли да останем още малко миниатюризирани, ако полето издържи малко по-дълго от очакваното?

– Може би – рече Майкълс, – но не разчитайте на това. Една минута повече. Най-много две минути. Не можем да победим принципа на неопределеността.

– Добре. Две минути. А дали деминиатюризацията няма да отнеме повече, отколкото смятаме?

– Ще ни трябват минута или две, ако имаме късмет – поясни Дювал.

– Дължи се на случайната структура на вселената – каза Оуънс. – Ако всичко се развива в наша полза...

– Но само минута или най-много две – прекъсна го Майкълс.

– Добре – заяви Грант. – Имаме четири минути, плюс може би още две, плюс може би една минута от бавната деминиатюризация, преди да нараним Бенеш. Това са седем минути по нашата разтеглена скала. Дювал, хващайте се на работа.

– Всичко, което ще направим, вие глупаци такива, ще бъде да убием Бенеш и нас заедно с него – викна Майкълс. – Оуънс, тръгвайте към мястото за изтегляне.

Оуънс се поколеба.

Грант бързо отиде до стълбичката и се изкачи в кабината на Оуънс.

– Изключете двигателя, Оуънс! – тихо каза той. – Изключете го!

Пръстът на Оуънс се насочи към превключвателя и се поколеба край него. Грант бързо пресегна към него и го премести в изключено положение.

– А сега слезте долу. Слезте долу!

Почти издърпа Оуънс от седалката му и двамата слязоха долу. Всичко отне само няколко секунди и Майкълс остана да гледа с отворена уста.

– Какво направихте, по дяволите? – запита той.

– Корабът ще стои тук – заяви Грант, – докато операцията не завърши. Тръгвайте, Дювал.

– Мис Питърсън, вземете лазера – каза Дювал.

И двамата бяха във водолазните си костюми. Костюмът на Кора изглеждаше набръчкан и беше целия на буци.

– Сигурно съм необикновена гледка – рече тя.

– Да не сте луди всичките? – обади се Майкълс. – Нямаме време. Това е чисто самоубийство. Чуйте ме, няма да направим нищо.

– Оуънс, отворете им люка – каза Грант.

Майкълс се хвърли напред, но Грант го хвана и го завъртя.

– Д-р Майкълс, не ме карайте да ви удрям. Мускулите ме болят и не искам да ги използвам, но ако ви ударя ще бъде силно и, обещавам ви, ще ви счупя челюстта.

Майкълс вдигна юмруци, като че ли беше готов да приеме предизвикателството. Но Дювал и Кора бяха излезли навън и Майкълс, като видя че ги няма, почти започна да се моли.

– Грант, не виждате ли какво става? Дювал ще убие Бенеш. Ще му бъде толкова лесно. Малко помръдване с лазера и кой би могъл да забележи разликата? Ако направите каквото ви казах, ще успеем да напуснем Бенеш и да опитаме отново утре.

– Може би утре няма да е жив, а ние, както ми казаха, още доста време няма да можем да бъдем миниатюризирани.

– Но може да бъде жив утре, а със сигурност ще е мъртъв, ако не спрете Дювал. Ако не ние, то други хора могат да бъдат миниатюризирани.

– Има ли друг кораб? Няма нито един друг кораб освен „Протей“.

Гласът на Майкълс стана писклив.

– Грант, повтарям ви, Дювал е вражески агент.

– Не вярвам в това – възрази Грант.

– Защо, защото е толкова религиозен ли? Или защото е пълен с набожни баналности? Дали това не е само прикритието, което е избрал? А може би сте под въздействието на любовницата му, неговата...

– По-добре не завършвайте това изречение, Майкълс! – прекъсна го Грант. – А сега, слушайте. Няма доказателства, че той е вражески агент и аз не вярвам в това.

– Но аз ви казвам...

– Знам какво искате да ми кажете. Обаче аз считам, че вие, д-р Майкълс, сте вражеския агент.

– Аз?

– Да. Нямам истински доказателства за това, нищо, с което да бъде заведено дело срещу вас, но съм сигурен, че щом веднъж охраната се заема с вас, такива ще бъдат намерени.

Майкълс се отдръпна от Грант и се втренчи в него ужасено.

– Сега разбирам. Вие сте агентът, Грант. Оуънс, не виждате ли?

Вече десетина пъти, когато беше очевидно, че мисията няма да успее, можехме да се измъкнем в безопасност, но не го направихме. Всеки път той ни задържаше. Затова толкова усърдно работеше за презареждането на въздушния запас в белия дроб. Затова... Оуънс, помогнете ми. Помогнете ми.

Оуънс гледаше нерешително.

– Броячът скоро ще премине на 5 – каза Грант. – Имаме още три минути. Оуънс, дайте ми три минути. Знаете, че Бенеш няма да оживее, освен ако не премахнем тромба през тези три минути. Аз ще изляза за да им помогна, а вие не позволявайте на Майкълс да се движи. Ако не съм се върнал когато брояча покаже 2, махайте се оттук и спасявайте себе си и кораба. Бенеш ще умре, а може би и ние. Но вие ще сте в безопасност и ще можете да обвините Майкълс.

Оуънс продължаваше да мълчи.

– Три минути – повтори Грант и започна да облича водолазния си костюм.

Броячът премина на цифрата 5.

– Съгласен съм – каза най-накрая Оуънс. – Три минути. Но само три.

Грант се измъкна през люка.

* * *

Дювал и Кора бързо плуваха към тромба. Той носеше лазера, а тя захранването.

– Аз не виждам никакви бели клетки, а вие? – попита Кора.

– Не търся тях – отвърна грубо Дювал.

Замислено се загледа напред. Снопът светлина от корабните прожектори и от фенерчетата на техните шлемове светеха слабо през плетеницата от влакна, която обхващаше съсирека от мястото, където спираха нервните импулси. Стената на малката артерия беше разтегната от нараняването и не беше напълно запушена от тромба, който здраво притискаше няколко нервни влакна и клетки.

– Ще бъде добре ако успеем да разбием тромба и да облекчим налягането без да засягаме самите нерви – промърмори Дювал. – Ако оставим само основното нараняване да запушва артерията... Сега ще видим.

Зае удобна позиция и насочи лазера.

– И ако това нещо проработи.

– Д-р Дювал – обади се Кора, – помнете, че казахте, че най-икономичен би бил удара отгоре.

– Помня добре – навъсено каза Дювал – и възнамерявам да го уцеля точно.

Натисна спусъка на лазера. След миг блесна тънък сноп кохерентна светлина.

– Работи – викна радостно Кора.

– Този път – да, но ще трябва да работи още доста пъти.

Засега съсирекът издържаше спокойно на непоносимия блясък на лазерния лъч, чийто път беше очертан от малки мехурчета. Сега тъмнината изглеждаше дори още по-плътна.

– Мис Питърсън – рече Дювал, – затворете едното си око, за да не се нуждае ретината му от адаптация.

Лазерният лъч светна отново и когато изгасна, Кора затвори отвореното си око и отвори другото.

– Д-р Дювал, напредваме – възкликна тя. – Проблясъците отиват по-далече от преди. Цялата тъмна област започва да се осветява.

Грант доплува до тях.

– Как върви, д-р Дювал?

– Добре – отвърна Дювал. – Ако сега успее да го разрежа напречно и да намалю налягането в ключовата точка, мисля, че пътят на нервните импулси ще бъде свободен.

Заплува настрани.

– Имаме по-малко от три минути – викна след него Грант.

– Не ми досаждайте.

– Всичко е наред, Грант – каза Кора. – Ще се справи. Имаше ли проблеми с Майкълс?

– Донякъде – мрачно каза Грант. – Оуънс го пази?

– Пази ли го?

– За всеки случай...

* * *

В „Протей“ Оуънс хвърли бърз поглед навън и промърмори:

– Не знам какво да правя.

– Просто стойте и оставете убийците да си вършат работата – каза саркастично Майкълс. – Ще ви потърсят отговорност за това, Оуънс.

Оуънс стоеше мълчаливо.

– Не можете да повярвате, че съм вражески агент – продължи Майкълс.

– Не вярвам на нищо. Нека да изчакаме докато брояча покаже 2 и, ако не са се върнали, ще се махнем. Какво лошо има в това?

– Добре – съгласи се Майкълс.
 – Лазерът работи – заяви Оуънс. – Видях проблясъци. А знаете ли...

– Какво?

– Тромбът. Виждат се искрите на нервните реакции там, където преди нямаше нищо.

– Не виждам нищо – каза Майкълс, като се взираше навън.

– Но аз виждам – настоя Оуънс. – Ще видите, ще успеем. И те ще се върнат. Като че ли сгрешихте, Майкълс.

– Е – вдигна рамене Майкълс, – толкова по-добре. Ако греша и Бенеш оживее, какво повече мога да искам. Само че..

Гласът му внезапно стана тревожен.

– Оуънс?

– Какво има?

– Нещо не е наред с люка. Проклетият глупак Грант трябва да е бил твърде развълнуван, за да го затвори както трябва. А дали е било въълнение?

– Но какво не е наред? Нищо не виждам?

– Да не сте спял? Процежда се течност. Вижте съединението.

– Но тук е мокро откакто Кора и Грант се измъкнаха от антителиата.

Помнете ли...

Оуънс се взираше надолу, когато Майкълс, държейки в ръка масивната отверка, с която Грант разглоби радиото, го удари с дръжката ѝ по главата.

С неясно възклицание Оуънс се строполи зашеметен на колене.

Майкълс нетърпеливо го удари още веднъж и започна да облича отпуснатото тяло във водолазен костюм. Потта се събираше по плешивата му глава на големи капки. Като отвори люка, Майкълс набута Оуънс в него. Бързо включи запълването на камерата с вода и отвори външната врата от контролния панел, губейки ценно време за да намери необходимия бутон.

Всъщност, трябваше да премести кораба, за да е сигурен, че Оуънс е паднал навън, но нямаше време.

Няма никакво време, помисли си той.

Отчаяно скочи в кабината и започна да оглежда управлението. Нещо трябваше да се включи за да заработи двигателя. А, ето! През него премина тръпка на триумф, шом чу зад себе си далечното бумтене на двигателите.

Погледна напред към съсирека. Оуънс беше прав. Проблясък на

светлина се движеше по дължината на дълга нервна клетка, която дотогава беше тъмна.

* * *

Дювал включваше лазерния лъч на къси изстрели през малък интервал.

– Мисля, че се справихме, докторе – каза Кора. – Времето ни изтече.

– Почти свърших. Тромбът беше разбит. Още едно парче. Ето... Мистър Грант, операцията беше успешна.

– И може би имаме три минути за да се измъкнем оттук, а може би две. Да се връщаме в кораба...

– Идва още някой – прекъсна го Кора.

Грант се завъртя и се хвърли към безпомощно плуващата фигура.

– Майкълс! – викна той, а след това видя, че греша. – Не, това е Оуънс. Какво...

– Не знам – отвърна Оуънс. – Мисля, че ме удари. Не знам как съм попаднал тук.

– Къде е Майкълс?

– В кораба, предп...

– Двигателите на кораба се включиха – извика Дювал.

– Какво! – вцепени се Оуънс. – Кой...

– Майкълс – отвърна Грант. – Очевидно той е на кормилото.

– Грант, защо напуснахте кораба? – гневно попита Дювал.

– Точно това се питам. Надявах се, че Оуънс...

– Съжалявам – рече Оуънс. – Не мислех, че наистина е вражески агент. Не знаех...

– Бедата е там – каза Грант, – че самият аз не бях напълно убеден. Сега, разбира се...

– Вражески агент! – ужасено възкликна Кора.

– Всички вие, отдръпнете се – чу се гласът на Майкълс. – След две минути белите клетки ще са дошли, а аз ще съм навън. Съжалявам, но вие пропуснахте шанса си да дойдете с мен.

Корабът се наклони и направи широк завои.

– Включил го е на пълно ускорение – каза Оуънс.

– И мисля, че се насочва към нерва – заяви Грант.

– Точно това правя, Грант – съгласи се Майкълс. – Доста драматично, не мислите ли. Първо ще съсия работата на този устат светец, Дювал, не толкова заради самото дело, а защото нараняването ще

предизвика веднага белите кръвни клетки. Те ще се погрижат за вас.

– Чуйте ме! – изкрещя Дювал. – Помислете! Защо го правите? Помислете за страната си!

– Мисля за човечеството – яростно извика в отговор Майкълс. – Най-важното е да държим надалеч военните. Неограничената миниатюризация в техните ръце ще унищожи света. Ако вие, глупаци, не виждате това...

„Протей“ се беше насочил право към току-що възстановения нервен процес.

– Лазерът! – каза отчаяно Грант. – Дайте ми лазера.

Грабна със сила уреда от ръцете на Дювал.

– Къде е спусъка? Оставете. Намерих го.

Насочи го нагоре, като се опитваше да се прицели в бързо движещия се кораб.

– Дайте ми максимална мощност – викна към Кора. – Пълна мощност!

Внимателно натисна спусъка и от лазера изскочи сноп с дебелината на молив, който веднага изгасна.

– Грант, лазерът се повреди – каза Кора.

– Ето, вземете го тогава. Все пак мисля, че уцелих „Протей“.

Трудно беше да се прецени. В сумрака не можеше да се види ясно.

– Мисля, че уцелихте руля – рече Оуънс. – Убихте кораба ми.

Зад маската можеше да се види, че по бузите му се стичат сълзи.

– Какво и да сте повредили – каза Дювал – изглежда, че корабът е неуправляем.

„Протей“ се движеше ту нагоре, ту надолу, а прожекторите му проблисваха в широка дъга.

Корабът се насочи надолу, блъсна се в стената на артерията, премина покрай нерва на един косъм разстояние и се заби в гората от дендрити. Заплете се и се освободи отново, и отново се заплете, докато накрая остана на едно място – купчина метал, заплетена в дебелиите, гладки влакна.

– Не уцели нерва – каза Кора.

– Направи достатъчно повреди – изръмжа Дювал. – Може да се образува нов съсирек, а може би няма. Надявам се, че няма да се образува. Във всеки случай белите кръвни клетки скоро ще дойдат. По-добре да се махаме оттук.

– Накъде? – попита Оуънс.

– Ако тръгнем покрай очния нерв, можем да достигнем до окото за

по-малко от минута. Следвайте ме.

– Не можем да оставим кораба – възрази Грант. – Ще се деминиатюризира.

– Е, не можем да го носим заедно с нас – каза Дювал. – Нямаме друг избор, освен да се опитаме да спасим собствения си живот.

– Може би все още можем да направим нещо – настоя Грант. – Колко време имаме още?

– Никакво! – натъртено каза Дювал. – Мисля, че започваме вече да се деминиатюризираме. След около минута ще бъдем достатъчно големи за да привлечем вниманието на белите кръвни телца.

– Да се деминиатюризираме? Сега? Не го усещам.

– Няма и да го усетите. Но околните обекти изглеждат малко по-малки, отколкото бяха. Да вървим.

Дювал хвърли бърз поглед наоколо за да се ориентира.

– Следвайте ме! – каза той и заплува.

Кора и Оуънс го последваха, а след миг колебание и Грант.

Беше се провалил. Чувствайки се не напълно убеден от неясните доказателства, че Майкълс е вражески агент, той се беше разколебал и това доведе до провала му.

Горчиво си помисли, че беше постъпил като глупак, неспособен да върши работата си.

* * *

– Но те не се движат – каза свирепо Картър. – Стоят до съсирека. Защо? Защо? Защо?

Броячът на времето сочеше 1.

– Вече е твърде късно за да излязат – каза Рейд.

От електроенцефалографския център се обадиха:

– Сър, ЕЕГ данните показват, че мозъчната дейност на Бенеш е възстановена до нормалното.

– Тогава операцията е била успешна – изкрещя Картър. – Защо стоят там?

– Няма как да разберем.

Броячът премина на 0 и залата се изпълни с острото бръмчене на алармения звънец.

Рейд повиши глас за да надвика звъненето.

– Трябва да ги извадим.

– Това ще убие Бенеш.

– Ако не ги извадим това също ще убие Бенеш.

– Ако има някой извън кораба – възрази Картър – няма да успеем да го намерим.

– С това не можем да се справим – повдигна рамене Рейд. – Могат да го хванат белите клетки или пък може да се деминиатюризира невредим.

– Но Бенеш ще умре.

Рейд се наклони към Картър и извика:

– Нищо не може да се направи. Нищо! Бенеш е мъртъв. Ще поемеш ли риска да убиеш още петима без никаква нужда.

Картър се сви.

– Издай необходимата заповед.

Рейд се обърна към уредбата.

– Извадете „Протей“ – тихо каза той, а след това отиде до прозореца, гледащ към операционната зала.

* * *

Майкълс беше почти в безсъзнание, когато „Протей“ най-сетне спря сред дендритите. Неочаквания завой, който последва изстрела на лазера – вероятно беше лазера – го захвърли с голяма сила към таблото. Сега единственото усещане, което идваше от дясната му ръка беше ужасната болка. Вероятно беше счупена.

Опита се да се огледа, борейки се с мъглата на агонията. В задната част на кораба зееше огромен отвор, през който бавно се втичаше гъстата кръвна плазма, възпрепятствана отчасти от налягането на миниатюризирания въздух и отчасти от собственото си повърхностно напрежение.

Останалия въздух щеше да му стигне за минутата или две, които оставаха до деминиатюризацията. Дори в момента му се струваше, че въжетата на дендритите са станали малко по-тънки. Те не можеха да се смаляват, следователно той се увеличаваше – съвсем бавно в началото.

Щом се възстановят размерите му, ще се погрижат за ръката му. Другите ще бъдат убити от белите кръвни клетки. Ще каже... ще каже... нещо, което да обясни разбития кораб. Във всеки случай Бенеш ще бъде мъртъв, а с него и неограничената миниатюризация. Ще има мир, мир...

Наблюдаваше дендритите, а тялото му оставаше прегънато над контролния панел. Дали можеше да се движи? Дали не беше парализиран? Дали гръбнакът му също не беше счупен?

Мрачно премисли възможностите. Почувства, че усещането му за

осведоменост и разбиране го напуска, щом дендритите започнаха да се скриват в бяла мъгла.

Бяла мъгла ли?

Бяла кръвна клетка!

Разбира се, беше бяла кръвна клетка. Корабът беше по-голям от хората навън и освен това беше на мястото на нараняването. Корабът пръв би привлякъл вниманието на белите клетки.

Прозорецът на „Протей“ се закри от блестящо млечна белота. Белотата изтласка плазмата, изпълваща разбития корабен корпус и започна да се бори с преградата на повърхностното напрежение.

Майкъл чу как корпуса на „Протей“, крехък заради структурата си от миниатюризирани атоми, претоварен до пределна точка от понесеното до този момент, се пука и троши от атаката на бялата клетка.

Последният звук, който чу, беше собствения му смях.

Глава 18

ОКОТО

КОРА видя бялата клетка почти едновременно с Майкълс.

– Вижте – изкрещя ужасена.

Спряха и се обърнаха.

Бялата клетка беше огромна. Беше пет пъти по-голяма по диаметър от „Протей“, може би дори повече – истинска планина от млечнобяла, пулсираща протоплазма в сравнение с хората, които я наблюдаваха.

Голямото ѝ, заоблено ядро – млечнобяла сянка във веществото му приличаше на злобно несиметрично око, а формата на цялото създание се променяше непрекъснато. Част от него се изду към „Протей“.

Грант понечи, почти рефлексивно, да тръгне към „Протей“.

Кора сграбчи ръката му.

– Грант, какво ще правите

– Няма как да го спасим – възбудено каза Дювал. – Ще рискувате собствения си живот.

– Не мисля за него – поклати глава Грант, – а за кораба.

– Не можете да спасите кораба – тъжно каза Оуънс.

– Но е възможно да успеем да го изкараме навън, където ще се увеличи без опасност за Бенеш. Вижте, дори и да е смачкан от бялата клетка, дори да е на отделни атоми, всеки миниатюризиран атом ще се деминиатюризира. Няма значение дали Бенеш ще бъде убит от целия кораб или от куп отломки.

– Грант, не можете да измъкнете кораба оттук – каза Кора. – О, Грант, не умирайте. Не след всичко, което преживяхме. Моля ви.

– Поварвайте ми – усмихна ѝ се Грант. – Имам всички причини да не умирам. Вие тримата продължавайте. Оставете ме да опитам един заучен номер.

Заплува обратно, а сърцето му лудо биеше в непоносимо отвлечение от чудовището, към което приближаваше. Имаше и други, по-назад, но той се стремеше към онова, което погълна „Протей“, единствено към него.

Отблизо можеше да види повърхността му – част от нея се очертаваше ясно, но във вътрешността се виждаха гранули и вакуоли – един сложен механизъм, твърде сложен, за да бъде разбран от биолозите и до днес, и всичко това събрано в една микроскопична топчица жива

материя.

„Протей“ вече се намираше изцяло вътре – неравна сянка, затворена в една вакуола. За миг на Грант му се стори, че вижда лицето на Майкълс в кабинката, но това вероятно беше само илюзия.

Грант беше доближил съвсем надигащата се като планина клетка, но как би могъл да привлече вниманието на такова нещо? То нямаше нито сетива, нито очи. Нито пък ум или намерения.

Беше автоматична машина от протоплазма, създадена да реагира по определен начин на нараняванията.

Как? Грант не знаеше. Но все пак бялата клетка разбираше, когато в близост до нея имаше бактерия. По някакъв начин го знаеше. Беше разбрала, че „Протей“ е близо до нея и беше го глътнала.

Грант беше много по-малък от „Протей“, много по-малък от бактерия, дори и сега, когато започваше да се увеличава. Дали беше достатъчно голям, за да бъде забелязан?

Извади ножа си и го заби дълбоко в материята пред себе, като направи дълъг разрез надолу.

Нищо не се случи. Нямаше струя кръв, понеже белите клетки нямат такава.

След това на мястото на разкъсаната мембрана бавно се надигна вътрешна протоплазма и тази част от мембрана се измести встрани.

Грант удари повторно. Не искаше да я убива – нямаше да успее при сегашните си размери. Но имаше ли начин да привлече вниманието ѝ?

Отдалечи се и с нарастващо вълнение забеляза издутината в стената ѝ, която се насочваше към него.

Отдалечи се още и издутината го последва.

Беше забелязан. Не можеше да каже по какъв начин беше забелязан, но бялата клетка с цялото си съдържание заедно с „Протей“ го последва.

Започна да се движи по-бързо. Бялата клетка го следваше, но не много бързо. Поне така се надяваше. Грант си го обясни с това, че не е създадена за висока скорост. Придвижваше се като амеба, като издуваше част от веществото си и след това се преливаше в издутината. При обикновени условия враговете ѝ бяха неподвижни обекти – бактерии и чужди неодоушени частици. За тази цел амебоидното ѝ движение беше напълно достатъчно. Сега трябваше да се справи с обект, който се движеше сам и при това доста бързо.

С нарастваща скорост той заплува към останалите, които все още го изчакваха.

– Тръгвайте – изпъхтя той. – Мисля, че ни следва.

– А също и останалите – мрачно каза Дювал.

Грант се огледа. В далечината гъмжеше от бели кръвни клетки. Това, което беше забелязала една, бяха забелязали и останалите.

– Как...

– Видях, че ударихте бялата клетка – поясни Дювал. – Ако сте я повредили, в кръвта се отделят химикали, които привличат белите клетки от околните райони.

– Тогава, за Бога, плувайте!

* * *

Хирургическият екип се беше скупчил около главата на Бенеш, а Картър и Рейд ги наблюдаваха отгоре. Депресията на Картър се задълбочаваше.

Всичко свърши. Всичко беше напразно. Всичко беше напразно. Всичко...

– Генерале! Картър! Сър! – гласът беше рязък и настойчив, преливащ от вълнение.

– Да?

– „Протей“, сър. Движи се!

– Спрете операцията! – изкрещя Картър.

Всички членове на хирургическия екип се втреничиха учудено нагоре.

Рейд дръпна ръкава на Картър.

– Може би движението е просто ефект от бързо ускоряващата се деминиатюризация. Ако не ги измъкнете веднага, ще бъдат изложени на опасност от страна на белите клетки.

– Какво е движението? – извика Картър. – Накъде се насочват?

– По очния нерв, сър.

Картър се обърна със свиреп израз към Рейд.

– Накъде води? Какво означава това?

Лицето на Рейд светна.

– Това означава авария изход, за който не бях помислял. Насочват се към окото и ще излязат през сълзния канал. Може би ще успеят. Може просто да излязат заедно с него, повреждайки най-много едното око. Някой да намери микроскопско предметно стъкло. Картър, да вървим долу.

* * *

Очният нерв представляваше сноп от влакна, всяко от които приличаше на наниз от кренвирши.

Дювал спря за да постави ръка върху прехода между два „кренвирша“.

– Клетка на Ранвие – възкликна той. – Мога да я докосна.

– По-добре не я докосвайте – изпъшка Грант, – а продължавайте да плувате.

Бялата клетка трябваше да се промъква през тясната мрежа и го правеше по-трудно от плувците. Бяха излезли в интерстициалната течност и се промушваха между близко разположените нервни влакна.

Грант погледна нетърпеливо, за да се увери, че бялата клетка все още ги преследва. Онази, с „Протей“ в нея. Не можеше повече да различи „Протей“. Ако се намиреше в най-близката клетка, той беше потънал толкова дълбоко във веществото ѝ, че повече не беше видим. Ако бялата клетка зад него не беше онази бяла клетка, Бенеш щеше да бъде убит въпреки всичко.

Нервите проблясваха когато лъчите от фенерчетата върху шлемовете им ги осветяваха, а искрите се движеха назад в бързи редици.

– Светлинни импулси – промърмори Дювал. – Очите на Бенеш не са напълно затворени.

– Всичко определено става по-малко – заяви Оуънс. – Забелязвате ли го?

– Аз го забелязах – кимна Грант.

Бялата клетка беше половината от онова чудовище, което беше само преди момент.

– Имаме само няколко секунди – каза Дювал.

– Не мога повече – простена Кора.

Грант се насочи към нея.

– Сигурен съм, че можете. Вече сме в окото. Намираме се на една сълза от безопасността.

Обхвана кръста ѝ с ръка и я забута напред, след това взе лазера и захванването му от нея.

– Оттук – каза Дювал – и ще бъдем в сълзния канал.

Бяха вече достатъчно големи за да запълнят почти цялото пространство, през което плуваха. С нарастването им скоростта им се увеличаваше, а бялата клетка ставаше все по-малко страшна.

Дювал ритна мембранната стена, до която беше достигнал пръв и посочи образувания отвор:

– Минавайте. Мис Питърсън, вие сте първа.

Грант я избута от другата страна и я последва. След това Оуънс и накрая Дювал.

– Навън сме – каза Дювал със сдържано вълнение. – Навън от тялото.

– Почакайте – каза Грант. – Искам онази бяла клетка също да ни последва. Иначе...

Изчака за малко, след това викна радостно:

– Ето я. О, небеса, тя е същата.

Бялата клетка с мъка се процеди през отвора, който направи ботушът на Дювал. „Протей“ или по-точно смачканите му отломки ясно се виждаха през веществото ѝ. Корабът се беше увеличил почти до половината от размерите на бялата клетка и горкото чудовище внезапно беше получило остър пристъп на стомашно разстройство.

Все пак продължаваше енергично да напредва. След като веднъж беше започнала да следва някакво въздействие, не можеше да направи нищо друго.

Тримата мъже и жената се изкачваха нагоре в извор от издигаща се течност. Влачейки се едва-едва, бялата клетка ги следваше.

Гладката извита стена от едната им страна беше прозрачна. Не както капилярните стени, а напълно прозрачна. Нямаше и следа от клетъчни мембрани или ядра.

– Това е роговицата – поясни Дювал. – Другата стена е долния клепач. Трябва да се отдалечим достатъчно за да се деминиатюризираме напълно без да нараним Бенеш, а имаме брoени секунди.

Над тях на много футове по все още микроскопичната им скала се виждаше хоризонтален процеп.

– Оттам – посочи Дювал.

* * *

– Корабът се намира на повърхността на окоето – разнесе се триумфален вик.

– Добре – каза Рейд. – Дясното око.

Един от техниците се наведе близо до затвореното око на Бенеш с предметното стъкло в ръка. Над него беше поставена лупа. С помощта на пинцета техникът бавно захвана долния клепач и го изтегли надолу.

– Там е – заяви той с тих глас. – Вижда се като частица прах.

Умело постави стъклото до окоето и от него се процеди една сълза заедно с пращинката в нея.

Всички се отдръпнаха назад.

– Нещо, което е достатъчно голямо за да се види – каза Рейд – скоро ще започне да нараства още по бързо. Разпръснете се.

Техникът, разкъсан между желанието си да побърза и необходимостта от внимателно отношение, постави предметното стъкло на пода на залата и бързо изтича настрана.

Сестрите бързо избутаха операционната маса през голямата двойна врата, а трошичката върху стъклото започна да нараства с увеличаваща се скорост, докато достигна до пълните си размери.

Там, където преди малко нямаше нищо, сега стояха трима мъже, една жена и купчина от метални части, заоблени и разядени.

– Останаха ни осем секунди – промърмори Рейд.

– Къде е Майкълс? – обади се Картър – Ако Майкълс е все още в Бенеш...

Тръгна към изчезналата операционна маса, а усещането за поражение отново започна да го изпълва.

Грант свали шлема си и викна след него:

– Всичко е наред, генерале. Това е всичко, което остана от „Протей“ и някъде вътре ще намерите онова, което е останало от Майкълс. Може би само органично желе с фрагменти от кости.

* * *

Грант все още не можеше да привикне с нормалния свят. Беше проспал с прекъсвания петнайсет часа и с учудване се събуди в един свят от светлина и пространство.

Донесоха му закуската в леглото, а Картър и Рейд стояха до него и му се усмихваха.

– Същото ли е отношението и към останалите? – попита Грант.

– Всичко, което може да се купи – заяви Картър. – Поне засега. Позволихме само на Оуънс да си тръгне. Искаше да бъде с жена си и децата си, така че го пуснахме, но само след като ни описа накратко какво се е случило. Грант, очевидно успеха на мисията е преди всичко ваш успех.

– Зависи какво ще ми донесе – каза Грант. – Ако искате да ме предложите за медал и повишение ще го приема. Ако искате да ме препоръчате за едногодишен платен отпуск, ще приема още по-бързо. Но всъщност, мисията щеше да се провали, без който и да е от нас. Дори Майкълс ни насочваше достатъчно ефикасно през по-голямата част от времето.

– Майкълс – замислено рече Картър. – Тази история с него не е за

публикуване. Официалната версия е, че е загинал при изпълнение на дълга си. Няма да ни донесе нищо добро, ако разпространим, че в ОМОС се е промъкнал предател. Освен това не съм сигурен, че наистина е бил предател.

– Познавах го достатъчно добре, за да мога да кажа, че не е бил – каза Рейд. – Поне не и в обичайния смисъл на думата.

– Съгласен съм – кимна Грант. – Той не беше подлеца от книгите. Погрижи се да облече Оуънс във водолазния му костюм преди да го изхвърли от кораба. Задоволи се да остави Оуънс на белите клетки, но не можа да го убие сам. Мисля, че той наистина е искал да задържи неограничената миниатюризация в тайна за доброто на човечеството.

– Той беше изцяло за мирното използване на миниатюризацията – вмъкна Рейд. – А също и аз. Но какво добро ще ни даде...

– Според мене умът му е станал нелогичен. Подобни истории се случват откакто е изобретена атомната бомба. Винаги има хора, които мислят, че ако някакво откритие с ужасно приложение не бъде направено, всичко ще бъде наред. Обаче не можете да спрете откритието, чието време е настъпило. Ако Бенеш беше умрял, неограничената миниатюризация щеше да бъде открита следващата година или след пет години, или десет. Но този път Те можеха да бъдат първи.

– А сега Ние ще го имаме първи – каза Грант, – но какво ще правим с него? Ще победим в последната война. Може би Майкълс беше прав.

– А може би общото чувство за хуманност ще надделее и от двете страни – каза сухо Картър. – Поне засега успява.

– Особено след като тази история се разчуе и вестниците разпространят приказката за фантастичното пътешествие на „Протей“ – намеси се Рейд, – мирната употреба на миниатюризацията ще бъде драматизирана до такава степен, че всички ще можем да се борим срещу военната употреба на Техниката. И то успешно.

Картър, който вадеше пура, изглеждаше мрачен и не отговори веднага.

– Грант, кажете ми как разбрахте, че е Майкълс?

– Всъщност не го разбрах наистина – отвърна Грант. – Цялата история толкова се обърка. На първо място, генерале, вие ме изпратихте на борда на кораба защото подозирахте Дювал.

– О, не, почакайте...

– Всички на кораба го знаеха. С изключение на Дювал, може би. Това първоначално ме насочи в погрешна посока. Но вие не бяхте сигурен, защото не ме предупредихте за нищо. По тази причина не бях

склонен да действам прибързано. Всички в екипажа бяха влиятелни хора и ако бях обвинил някого погрешно, щяхте да ни изтеглите, а аз щях да опера пешкира.

Рейд се засмя, а Картър почервения и изведнъж много се заинтересува от пурата си.

– Казвам го без никакви лоши чувства – продължи Грант. – Част от работата ми е да опирам пешкира, но само при нужда. Реших да изчакам, но до края не бях напълно убеден. Преследваше ни поредица от злополуки или поне приличаха на такива. Например, лазерът беше повреден и затова можеше да бъде виновна мис Питърсън. Но защо ще го прави по такъв тромав начин. Та тя знае поне дузина начини да повреди лазера, така че да изглежда наред и въпреки това да не работи както трябва. Могла е да направи така, че изстрелите на Дювал да бъдат достатъчно неточни за да повредят нерва или дори да убият Бенеш. Грубо повредения лазер беше или случайност, или предумишлено дело на някой друг. След това в белите дробове осигурителното ми въже се развърза и като резултат едва не загинах. Уликите водеха към Дювал, но той предложил прожекторите на кораба да осветят процепа и по този начин ми спаси живота. Защо ще се опитва да ме убие, а след това ще ми спасява живота? Това е глупаво. Или отново беше случайност, или въжето ми е било развързано не от Дювал, а от някой друг. Загубихме запасите си от въздух, а такава дребна повреда можеше да бъде дело на Оуънс. Но когато решихме да заредим въздух, Оуънс сглоби импровизирана установка за миниатюризация, която направи чудеса. Лесно можеше да не го направи и никой нямаше да го обвини в саботаж. Защо ще изпуска въздуха, а след това ще работи като бесен за да го зареди отново? Или отново ставаше дума за случайност, или не Оуънс, а някой друг беше повредил въздушния резервоар. Пропускам себе си, понеже знаех, че не съм замесен в саботаж. В такъв случай остава само Майкълс.

– Искате да кажете – намеси се Картър, – че той е отговорен за всичките тези злополуки.

– Не, все пак остава възможността да са били случайни. Никога няма да узнаем. Но ако предположим, че е било саботаж, Майкълс остава най-подходящия кандидат. Само той не се включи в последната част на спасителната операция, а освен това може да бъде заподозрян, че е извършил най-хитрия саботаж. Да допуснем, че е бил Майкълс. Първото произшествие беше артерио-венозната фистула. Става дума или за чиста случайност, или Майкълс съзнателно ни е насочил към нея. Ако предположим, че е било саботаж, за разлика от другите случаи имаме само

един възможен извършител – Майкълс. Единствено той можеше да ни насочи към нея. Само той познаваше достатъчно добре кръвообращението на Бенеш за да забележи микроскопичната фистула. Освен това той посочи точното място на вкарването ни в артерията.

– Все пак – вмъкна Рейд – могло е да бъде случайност, неволна грешка.

– Правилно. Но при всички останали злополуки, онези, които бяха възможните извършители, правеха всичко възможно, за да се измъкнем. От момента на навлизането ни във венозната система, Майкълс настояваше за незабавен отказ от мисията. Постъпи по същия начин и при останалите кризи. Само той настояваше през цялото време да се откажем. И все пак това не беше истинска улика.

– Тогава каква беше уликата? – попита Картър.

– В самото начало, когато бяхме миниатюризирани и вкарани в артерията, аз бях изплашен. Честно казано, беше трудно за всички ни, но Майкълс беше най-изплашения. Почти се беше парализирал от страх. Тогава го възприех нормално. Не видях нищо срамно. Както казах, доста се бях изплашил и бях доволен, че имам компания. Но...

– Но?

– Но след като преминахме през артерио-венозната фистула, Майкълс повече не показва и следа от страх. Когато останалите бяха нервни, той беше спокоен. Стана като скала. В началото многословно ми разказа колко е малодушен, за да обясни уплахата си, но към края на пътешествието побесня от ярост щом Дювал му намекна, че е страхливец. Тази промяна в поведението му ми изглеждаше все по-странна и по-странна. Реших, че е имало някаква особена причина за първоначалния му страх. При всички опасности, той се държеше храбро. В такъв случай, уплахата му се е дължала на опасността, за която останалите не са знаели. Невъзможността да сподели риска и необходимостта да посрещне сам смъртта са го направили страхливец. В началото всички бяхме изплашени от самата миниатюризация, но тя беше извършена успешно. След това всички очаквахме да се придвижим до тромба, да го оперираме и да се измъкнем за около десет минути. Единствено Майкълс е знаел, че няма да бъде така. Само той е знаел, че ще имаме неприятности и че ще попаднем във водовъртежа. По време на инструктажа Оуънс спомена за крехкостта на кораба и Майкълс вероятно е очаквал да загинем. Не е чудно, че това почти го смаза. Когато се измъкнахме от фистулата, не беше на себе си от радост. Почувства се сигурен, че няма да успеем да изпълним мисията и се отпусна. След всяко успешно преодоляване на

поредната криза, ставаше все по-гневен. Нямахше повече основания за страх, а само за ярост. Когато достигнахме ухото, бях решил, че нашият човек е Майкълс, а не Дювал. Не му позволих да настоява пред Дювал за изпробване на лазера. Заповядах му да стои настрана, докато се опитвах да спася мис Питърсън от антителата. Но накрая сгреших. Не останах при него по време на същинската операция и това му позволи да отвлече кораба. Заради последно ми малко съмнение...

– Че все пак може да е Дювал? – прекъсна го Картър.

– За съжаление, да. Така че отидох да наблюдавам операцията, макар и да не можех да направя нищо, дори и Дювал да беше предател. Ако не бях извършил тази глупост, щях да успея да върна кораба цял, а Майкълс – жив.

– Е – Картър се изправи, – платихме приемлива цена. Бенеш е жив и постепенно се възстановява. Мисля, че Оуънс не е на същото мнение. Жал му е за подводницата.

– Не мога да го обвиня – каза Грант. – Беше прекрасен кораб. М-м, да знаете къде е мис Питърсън?

– Горестно – отвърна Рейд. – Очевидно е по-издръжлива от вас.

– Имам предвид, някъде в ОМОС ли е?

– Да. Вероятно в офиса на Дювал.

– О-о – разочаровано възкликна Грант. – Е, ще се изкъпя и избърсна, и ще се махам оттук.

* * *

Кора събра листите на купчинка.

– Е, д-р Дювал. Ако докладът може да почака до другата седмица, бих искала да си взема малко почивка.

– Да, разбира се – съгласи се Дювал. – Мисля, че всички се нуждаем от почивка. Как се чувствате?

– Добре, струва ми се.

– Беше забележително преживяване, нали?

Кора се усмихна и се насочи към вратата.

Вратата се откряна и Грант промуши глава през пролуката.

– Мис Питърсън?

Кора го позна и се втурна усмихната към него.

– На кораба ме наричахте Кора.

– Все още ли мога да ви наричам така?

– Разбира се. Винаги.

Грант се поколеба.

– Можете да ме наричате Чарлз. Дори някой ден можете да започнете да ме наричате добрия стар Чарли.

– Ще опитам, Чарлз.

– Кога свършвате работа?

– Току-що приключих за тази седмица.

Грант се замисли, потърка гладко избръснатата си брадичка и кимна по посока на Дювал.

– Много ли сте привързана към него?

– Възхищавам се от работата му – каза строго Кора. – А той цени моята.

И повдигна рамене.

– Мога ли да се възхищавам от вас? – попита Грант.

Тя се поколеба, след това се усмихна.

– Винаги когато поискате. Колкото искате. Но... но ако ми позволите от време на време и аз да ви се възхищавам.

– Щом решите да го направите, казвайте ми, за да застана в подходяща поза.

Двамата се засмяха. Дювал вдигна глава, видя ги и се усмихна леко. После им помахаша с жест, който можеше да бъде поздрав, а може би – сбогом.

– Искам да си облека цивилните дрехи – каза Кора, – а след това да видя Бенеш. Съгласен ли сте?

– Пускат ли посетители?

– Не – поклати отрицателно глава Кора. – Но ние сме специален случай.

* * *

Бенеш лежеше с отворени очи. Опита се да се усмихне.

Медицинската сестра прошепна нетърпеливо:

– Само една минута. Не знае какво се е случило, така че не казвайте нищо.

– Разбирам – кимна Грант.

Обърна се към Бенеш и попита тихо:

– Как сте?

Бенеш отново се опита да се усмихне.

– Не съм сигурен. Много съм изморен. Имам главоболие и ме боли дясното око, но изглежда, че съм оцелял.

– Добре!

– За да убиете учен е необходимо повече от един удар по главата –

заяви Бенеш. – От математиката черепът става твърд като камък, нали?

– Радваме се, че сте добре? – каза внимателно Кора.

– А сега трябва да си спомня това, заради което дойдох тук. Чувствам се замаян, но всичко си идва на мястото. Всичко е в мене, всичко – и този път успя да се усмихне.

– Ще бъдете изненадан от това, което се намира във вас, професоре – рече Грант.

Сестрата им махна да излизат. Грант и Кора излязоха, ръка за ръка, в един свят, който не криеше никакъв ужас, а само изгледи за много радост.

КРАЙ

© 1966 Айзък Азимов
© 1993 Радослав Христов, превод от английски

Isaac Asimov
Fantastic Voyage, 1966

Източник: <http://bezmonitor.com>
Copyright 1966 by Bantam Books

Публикация:

ФАНТАСТИЧНО ПЪТЕШЕСТВИЕ I. Мисия в тялото на човека. 1993. Изд. Бард, София. Фантастичен роман. Превод: [от англ.] Радослав ХРИСТОВ [Fantastic Voyage/ Isaac ASIMOV]. Художествено оформление на корицата: „Megachrom“, Петър ХРИСТОВ. Формат: 84/108/32 (125×195 мм). Офс. изд. Тираж: 10 000 бр. Печат: Полиграфюг, Хасково. Страници: 288. Цена: 26.00 лв.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1893>]